





ప్రకాశకులు :-

ఆర్వప్రతినిధి సభ, హైదరాబాదు

సర్వస్వామ్యములు  
ప్రకాశకులవి

అనుకర్త  
గోపదేవ

## निवेदन

अध्यात्म भारतीय संस्कृतिका प्राण है। तो शाखाहार शरीर है। प्राचीन वैदिक ऋषि, महात्मा गौतम बुद्ध शंकराचार्य, स्वामी दयानंद सरस्वती तथा महात्मा गांधीजी ने शाखाहार का निर्दोष तथा सात्त्विक आहारके तौर पर समर्थन किया है। पाश्चात्य दार्शनिक बर्नार्डिनो भी शाखाहारी थे।

भारत वर्ष कृषि प्रधान देश होने के नाते ही नहीं अपितु इस देशके नागरिकों के शारीरिक आर्थिक, तथा सांस्कृतिक विकास के लिए गोवध पर केवल वैधानिक प्रतिबंध ही पर्याप्त नहीं अपितु प्रभुत्वद्वारा पशु-संवर्द्धन आवश्यक है।

एक जमाना था कि वैदिक विद्वान सायनाचार्यने आंध्र देशको वैदिक सिद्धान्तिक रविप्रकाश दिया था। और वैदिक संस्कृति के रक्षणार्थ विजयानगरमें साम्राज्य की स्थापना की थी। परन्तु वर्तमान युग में निःसंदेह आर्य समाज द्वारा वैदिक सिद्धान्त का प्रचार हो रहा है।

“गां हत्या क्यों” इस हिन्दी पुस्तक के तेलुगु अनुवाद में निश्चित ही तेलुगु जानने वाली जनताका सुविधा होगी।

तेलुगु भाषामें वैदिक साहित्य पर्याप्त नहीं हैं। इसलिए निःसंदेह इस पुस्तक के प्रकाशनसे तेलुगु वैदिक साहित्यमें किंचित वृद्धि होगी।

मैं पं. गोपदेवजी का आभारी हूँ कि उन्होंने इस महत्वपूर्ण पुस्तकका अनुवाद परिश्रम से किया है, और श्री. पं. नरेन्द्रजी प्रधान आर्य प्रतिनिधि स. हैं. स्टे का अनुगृहीत हूँ कि उन्होंने हमको समय पर इस पुस्तक के प्रकाशन के लिए प्रेरित किया ॥ अस्तु ॥

दिगम्बरराव लाठकर  
अडकोकेट



THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY  
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION  
500 5TH AVENUE NEW YORK 17, N.Y.



పం. దిగంబర్ రావ్జీ తాతగారు

(1900-1970)

ప్రభుత్వ ఉద్యోగి

మహారాష్ట్ర

మహారాష్ట్ర

# సార్వదేశిక ఆర్య ప్రతినిధి సభద్వారా

నడుపబడిన గౌరవ-ఆందోళన కాధారము

భారత సంస్కృతి యందు గొప్ప మిక్కిలి మహత్వపూర్ణము. అపరణీయముగాను నెంచబడును. ప్రపంచం పుట్టిన నాటనుండి యీ స్థానము గొప్పకు లభించి యున్నది. ఆర్యకుటుంబంలో, ఆకుటుంబంలో నుండు వారికెంత యాందర నత్కారములు చేయబడునో, గొప్పలకు నంతటి నత్కార మీయబడును. కుటుంబంలోని వ్యక్తుల నెట్లు పోషింతురో యట్లే యావులను పాలింతురు. ఆవులు ఆర్యులకు పూజ నియ పాణులు. ఇల్లాలు బోజనంచేయుటకు ముందు మొదటి గ్రానం ఆవులకని వేసుకొనుంచి వాని కంఠజేయుట తనకర్తవ్యమే కాదు పవిత్ర ధర్మమని యెంచుతుంది. ఆవుల పాలు, పెరుగు, నేయి, మూతము, పేడ ఇవి యన్నియు పంచగవ్యమును పేరుతో హిందూ పరివారంలో, హిందూ సంస్కృతిలో నుపయోగింప బడుచుండును. మహాత్మాగాంధీ గారి వచనములలో జెప్పినచో గౌరవణ హిందూ హృదయానికి నత్య ప్రయోగపత్తి, గౌరవణయందు శ్రద్ధవహించని హిందువు హిందువుకాదు. ఆ శ్రద్ధ దివ్యము, మహత్వపూర్ణము. కొట్లాని భారతీయులకు గొప్ప పూజనియము.

అది మనచరిత్రతో న్యక్షయుగము అలకుండ లపరిమితంగా

ఉండేవి. గోచర భూములకు హద్దులుండేవి కావు అప్పుడు దేశంలో దుగ్ధనదులు ప్రవహిస్తుండేవి. దేశవాసులు నర్దస్తులు, బలవంతులై భాసిల్లేవారు. నాడు మానవుడు సంపత్తిని రూకలలో కాదు, అస్త్రసాస్తులతో కాదు, భవనాలల్లో కాదు, ఆమోద పృమోదాలల్లో కాదు, పిల్లల నస్తువుల ప్రాచుర్యంలో కాదు, గొవుల సంఖ్యలో చూచేవాడు. పశుశ్రమ అతనికి ధనం అందువలననే నాడు జనులు గొవులను వశించేవారు, గోసేవవారి పరమకర్తవ్యంగా ఉండేది. గోసేవ చేసినందు వలననే సుల రాజ్యం నాడు బలవంతమై, స్వస్థమై యుండేది. నేడు గోవంశం ప్రవేశించింది. అందువలననే సాంస్కృతిక స్వాస్థ్యం ప్రారబ్ధమైంది. గోవన ప్రాసం దేశవాసుల దారిద్ర్యంలో స్ఫుటంగా ప్రతిబింబిస్తుంది.

అవు మనకు పాలిస్తుంది. తల్లివలె మనలను పాలించుతుంది. పోషించుతుంది. అమృతం ద్రావించి తరతరాలుగా మనకు యోగి, కీమలా చేకూర్చి మనలను సమర్థులను చేస్తుంది బద్ధించింది మొదలు పౌణిములున్నంతవరకు పాలు, మూత్రం, పిడ, ఎముకలు, చర్మము అన్నిటితోను మానవ నమాజానికి ఆమితంగా సేవచేస్తుంది. భారతీయ సంస్కృతిలో మిక్కిలి యుపయోగకారి యైన పశువు విష సులలోనే కాదు పృథివ్యాణి విషయంలోను ఉదాత్తసుగు సేవాభావము ప్రకృతి ప్రియ, ననాతనంగా పనిచేస్తూ వచ్చాయి. అట్టియొక పశువులన్నింటిలోను నత్యంత ఉత్తమమైన గొవుకు భారతీయ సంస్కృతిలో సర్వోపరి స్థానం ఉందంటే అశ్చర్య వడవలసింది యేముంది?

భారతవర్షం కృషిప్రధానదేశం అక్కడి కృషివలులు వారి పశువులే భారతానికి అన్నదాతలు. నేడు మనం ఎద్దులకు బదులు ట్రాక్టర్లు వాడి యెంత ప్రగతిని మైనప్పటికి, ఈ ప్రయత్నంలో ఎంతో నఫలత కనబడుతూ వుందని యెంచినా, తరతరాల వరకు ఎద్దులే భారత దేశంలో కృషి కార్యానికి ముఖ్యసాధనం కాక తప్పదు. ట్రాక్టరు కనినం అలా

యేదో మేల యాపాయలు కాకపోయినా, చరిత్రులగు కృషివలురకు అది అందు బాటులో ఉండదు మనరైతుల నుండే పోలాలా చిన్నవి. సామూహిక వ్యవసాయ పద్ధతుల దేశంలో లేవు. అందువలన ఎద్దులే వ్యవసాయానికి చోకపాటు సాధించింది. వాటితోనే యిక్కడ కృషి ఫలిస్తుంది.

విదేశాలనుండి మునల్కాయలు భారత దేశానికి వచ్చి రాచరికం సంపాదించారు. దానితోబాటు ఈదేశంలో పశువులహానినం తగ్గడం, పశువులను బలం యివ్వడం ఆరంభమైంది. ఈయిద్దర్యం భారత దేశ ఫలభాగంలో కలంకంగా అంటుకుంది. గొప్పలహానినం కావడం చే వారి హృదయాలకది ప్రబల అనుభవం అయింది. ఈవిదేశ శాసకులయి, వారి శత్రుత్వాదులో పశువులయి వ్యక్తులయి మతాంతర గ్రహణ యాపంలో హిందువుల దార్మిక భావాన్ని పరిహసించ మొదలిడినప్పటి నుండి, కొందరు దూరస్పృహగల మహమ్మదీయరాజులు హిందువుల హృదయాన్ని రాజశక్తి పూరితంచేయుటకు గ్రహణను శాసనంద్వారా ఆరంభించారు. దానితో వారి యార్థిక వ్యవస్థ కూడ చిన్నభిన్నం కాకుండా నిలిచి పోయింది. కాని, కొందరు ప్రాస్యదృష్టిగల మునిలిమే రాజులా శాసనాన్ని తెలిగించి, గ్రహణ కవకాశాన్ని గలిగించి, తమ పూర్వుల యాచార్యాన్ని, బుద్ధిమత్తను పోగొట్టిన నాటనుండి హిందువుల వీడిత హృదయాలల్లో క్రాంతిబాల్లులు నాటకులు గెరమొదలు పెట్టటమే కాక, మునల్కాయ శాసకుల భవ, భవనాలను భస్మీకరణం చేయి బూను కొన్నవి. కాలాంతరంలో ఆబ్బాలల్ని అర్చనం అసాధ్యంకూడ అయింది.

ఇంట్లను వాళ్ళ ఆధిపత్యం దేశంలో ఏర్పడ్డ తరువాత స్థితి పూర్వం కంటే ఇంకా యెక్కువ చెడి పోయిందనక తప్పదు వాళ్ళ నీతి హిందూ ముస్లిములను విభజనం చేసి, శాసరిక, మానసిక, సామాజిక దృష్టితో తెండు తెగలవారిని దానులుగాను, బలహినులు గాను చేసి వేసింది.



అవిధంగా తన రాజనీతి ప్రాభవాన్ని సంపాదించి భారతాన్ని పింఛి పిచ్చి చేయడంలో వారినీతి అగ్రసరం అయింది. ఇట్టిదూషిత నితికేనే హిందు మహమ్మదీయుల మధ్య గోహత్య నెపంతో తగవులు పెంచి స్వాధీనాన్ని సాధింపజూసు కొన్నారు. ఇంగ్లీషు లిక్కడ రాజ్యంచేసిన కాలంలో ముఖ్యంగా గోహత్యకు వ్యాపార రూపం ఇచ్చిన ఘడియలు, గోవంశానికి అంతకంటే మించిన అశుభ ముడియలు నారియొండులేవు. రక్తపిపాసువులకు దుగ్ధం రుచింపదు. వారి నోటికి వ్యాపార లాభం అనే తక్తం బాగా రుచించింది. అన్యతంత్రులు, దీనులునయిన హిందువుల గోరక్షనినాదాలు అత్తలోలుపులయిన గోరాంగుల చెవులలో ఎందుకు దూరగలవు? గోవంశం నానాటికి తీసి పో సాగింది. హిందూదార్మిక భావాలు హతమై పోయినై. దేశంలో అర్థనంశం యేర్పడింది. దాని పరిణామంగా ప్రజల స్వాస్థ్యం నాశనమైంది. ఎమైతే నేం? గోరాంగులకు దీనితో పని యేముంది? ఇంగ్లండు స్వాస్థ్యం బాగుంటే చాలు వారికి గోమాంశంతో, గోచర్మంతో, వారికెంతోలాభం చేకూరింది. గోహత్య నిలిపి వారీలాభాన్ని ఎందుకు పోగొట్టు కుంటారు?

భారతదేశంలో శతాబ్దాలనుండి నెలకొన్న రాజనైతిక పరతంత్రత యవసానమయ్యే శుభనమయం వచ్చింది. భారతవాసులు తమ ఆకాశం క్రింద తమభూమిపై తమంతట తాము తమ కాళ్ళమీద నిలబడే గౌరవ పూర్ణ అవసరం మరల పొందించింది. శాసనసభా రాజ్యం గోవధ అరికట్టి భారతమాత మడుట నున్న కలంకాన్ని తుడిచి దెచ్చింది. అన్న భారతీయుల కలలు రూపొందే రోజులు మరల కనిపించ సాగినై. స్వతంత్రతా ప్రభా తంలో గోవధను నిషేధించు రాజకాననాశ్మిక మంగళ నిత్యము పాద పరిని ఉండే కాని అందుకు నోచుకోలేక పాపపం దుఃఖానరము. శాసన సభానకత్తలైన మన యధినాయకులు ఈ శుభఘడియలు ప్యర్థంగానే గడిపి వేరారు అలస్యంగా నైన ఒకనాడు వివశులై వారు గోవధనిషేధం

చేయక తప్పదు. కాని, వారు పొంద పలసిన కీర్తిప్రతిష్ఠలు వారికి లబ్ధంకావు. ఈ కాలవిలంబం వారొనర్చిన రాజనైతిక తప్పదంగా జనత గుర్తిస్తుంది. నాయకుల ఉదాసీనత, మహమ్మదీయులను సంతోషించ జేయాలి అనేవారి నీతి, మాంసం, చర్మం, మున్నగు వాని కొదిగు గొవధ దేశంలో నానాటిక ఎక్కువ కావడం చూచి గోపధను అధికట్టడానికి కాపలసిన బాధ్యత ప్రజలు స్వయంగా తామె పహించవలసి వచ్చింది. ప్రభుత్వానికి ప్రజలు తమ శుభాకాంక్ష వెల్లడించారు. అందోళన చేశారు. కాని, దుర్భాగ్యం అసక తప్పదు. అందోళన చేయువారి ఉద్దేశ విషయంలో శాసకులకు శాసకుల ఉద్దేశ విషయంలో అందోళన చేయువారికి సందేహాలు, అవిశ్వాసాలు ఏర్పడినవి. పరిణామం గోహత్యానిషేధం శుద్ధి ధార్మికము, ఆర్థికము నైనప్పటికి రాజనైతిక రూపం దాల్చి విషమ సమస్యగా మారింది. శాసనపదం తన ధర్మ నిరుపేక్షతానె పంజా ఈ ప్రశ్నకు దూరంగా ఉండటానికి దారులు వెనుకొనరంభించింది భారతంలో మహమ్మదీయులు కొట్టిసంఖ్యలో ఉన్నారు. వారు గోవును 'కుర్బాన్' బలి చేస్తారు. కాబట్టి శాసనం ద్వారా గోపధ అరికట్టడం భారత ప్రభుత్వ ధర్మ నిరుపేక్షతా (సెక్యులరిజం) నీతి చిన్నచిన్నం చేయుటమే యౌతుంది; అని శాసకులవాదం. కాని వాస్తవం తెలిస్తే మహమ్మదీయ మతంలో గోవును బలియియ్యడం అనివార్యంకాదు. మహమ్మదీయ విద్వాంసులలో ప్రతిష్ఠిత మౌల్వీలు, వారి నాయకులు ఈ సత్యాన్ని పార్వజనిక సభలలో స్పష్టంగా వెల్లడించి ఉన్నారు. ఇంతేకాక గోపధ నిషేధించాలి అనే ప్రజలకోరికను ఎన్నోసారులు బలిపరిచి ఉన్నారు. మరియు వారు స్వయంగా గోపధను నిషేధింపమని ప్రభుత్వాన్ని కోరిన వమయంతేక పోలేదు శాసకుల దృష్టిలో ఇతర ఆర్థిక సంకటంగానీ, రాజనైతిక కారణాలుగాని ఉంటే ఉండవచ్చు. కాని, గోపధ నిషేధ పూర్వన సాంప్రదాయకం(కమ్యూనల్)అనిచెప్పటం మాత్రం అన్యాయము

గోవధ నిషేధ సమన్య రాష్ట్ర స్వాస్థ్యానికి, రాష్ట్ర జీవనమనగానెకని సంబంధించిన సమన్య ఇంతెకాక యిది విశుద్ధమానవత్వాన్ని పురస్కరించుకొని కోరెకోరిక. భారతనంవిదానంలో అపులు మున్నగు ఉపయోగి పశువులు వధింపరాదని కొంతవరకు నిషేధం లేక పోలేదు. కేంద్ర ప్రభుత్వం రాష్ట్రప్రభుత్వాలకు తమతమ రాష్ట్రాలలో గోవధను నిషేధిస్తూ అజ్ఞాపత్రాలు పంపమని అనుమతించడం జరిగింది. కాని, ఏ రాష్ట్రాలు గోవధనిషేధిస్తూ హెచ్చరించినవో యీ రాష్ట్రాలను అవిషయంలో పునర్విచారణ జేయవలసిందని కేంద్రప్రభుత్వం మరల నొబ్బిములు పంపింది. సమస్త భారతంలో గోవధను నిషేధిస్తూ అజ్ఞాపనరింపజేసే విషయంలో గోతతప్రభుత్వపు ముఖ్యాధికారుల దృష్టి మొదటినుండి విషయంలోనే గట్టిగా ఉంది. వారి యీవనె పృష్ట, వారి యాజ్ఞలుచూచి గోతక్షకులు, గోరక్షక సంస్థలు నిరాశచెందక తప్పిందికాదు. అందువలననే, మానవత్వాన్ని పురస్కరించుకొని అర్థిక పృష్టితోను, దేశహితైక దృష్టితోను గోరక్షాందోళనను చేయక తప్పినదికాదు. ఆర్యసమాజం అటువంటి సంస్థలలో ఒకటి అది దీర్ఘకాలం ప్రవీక్షించి తరువాత గత్యంతరం లేక గోతక్షాందోళన ప్రారంభించింది. ఆర్యసమాజం విరుద్ధమైన వార్షిక సంస్థ ప్రచలిత రాజనీతితో దానికే మీ సంబంధంలేదు ఈ యాందోళన మూలంగా రాజనైతిక స్వార్థాలు సాధించుకోవాలని కానీ, శాసన వ్యవస్థ భంగపతచాలని కానీ, దానికి ఉద్దేశంలేదు. ఇకముందు ఉండబోదు. శాసనవర్గం కానీ, మరి యితరులుకానీ యిదియొక రాజనైతిక ఆందోళన మని చెప్పి యీ యాందోళనన ప్రతిష్ఠపాలు చేయుటతగదు. అందువలననే యీ యాందోళనాన్ని ఆర్యసమాజంలోనే కాక యితర క్షత్రాల్లోను స్వాగతంచేస్తున్నాడు. ఇయ్యది సమయానుకూలము, అవశ్యం కూడ అని యందరు చెప్పుతున్నారు. ఈ యాందోళన కేవలం గోవుల వధ నాపుటకే కాక యితర యువయోగకరములగు పశువులను కూడ

చంపరాదని చేయబడుచున్నది. అందు గోవులకు పాగ్ధాన్యం ఇస్తుంది.

సాధ్యదేశిక సభకు సంబంధించిన గోరక్షాంధోళన యొక్క విశాల రూపురేఖ, సభయంతవరకు చేసిన నిశ్చయాలూ, అధికారుల వక్తవ్యాలు సమాజములకిచ్చిన నిర్దేశాలు వీని యన్నింటిరూపంలోను జనులకంద జేయబడింది. పైఠా జూపిన అధారాలతో సభ యీ యాంధోళన పాగ్ధం భించింది. ఇప్పుడది, జనులు, శాసకులు మున్నగు వారందరి యెదుట గోరక్షాంధోళనకు సంబంధించిన అవియోగమును వైదికయుగంనుండి నేటివరకు గల సంపూర్ణరూపంతో వెల్లడించుట యే కాక, యీకేసులో గెలుపొందుటకు కావలసిన సహకారాన్ని జనులనుండి అర్థిస్తూవుంది. కేవల సహకారమేకాక అవసరం పడితే పాగ్ధాలోడ్డి గోవులను కాపాడటానికి నిర్దవశముని యెల్లరసు కోరుతుంది. ఈ యాంధోళన సఫలమైతే పచ్చే యశస్సు గోహితాన్ని కోరేవారి కెల్లరకుచిక్కగలదు. ఈ యాంధోళన ఒకరికి తలపంపుకలిగించాలని చేసేదికాదు. ప్రభుత్వానికి కష్టాలు పెంపుచేయాలని చేసేదికాదు. శత్రుజ్ఞులనుండి యేర్పడుతూవున్న పాపపంకిలాన్ని కొళసచేయాలి అని యాంధోళన పాగ్ధంభంపబడింది. అత్యసమాజం నిమిత్తమాత్రం.

గోరక్ష సంబంధమగు నివిషయాన్ని నిర్దవరచటానికి 'గోరక్షయో రాస్త్వతక్ష' అనునొక పుస్తకముండి పొందిన అవకాశం మిగిలి. దానిని రచించిన మహానుభావులు శ్రీయుత లాలాహరదేవ్ సహాయగారు. వారు గోహితైసులేకాక గోరక్షమునేది పవిత్రయజ్ఞంలో జీవనాన్ని అహుతిగాజేసి రాత్రింబెళ్లు గోసేవ చేయుచున్నారు, వాటిసేవ యమూల్యము. అసేవ వలనను మేము బొండులాభము వెక్కికుమిక్కిలి. వారికి సదా మేము కృతజ్ఞులము.

జనులు యథాసంభవం గోవులను పాలింపవలెనని, గోవంశాన్ని

వృద్ధిచేయాలి అని, తద్వారా క్రియాత్మక ఉపాహరణ చోకమున కెరి  
గించాలి అని అంతమునమేము ఎల్లరను పొర్పించుచున్నాము. చీరై  
నంతవరకు చంపబడిన పశువుల చర్మముతో చేయబడిన పన్నుపులను  
కొనుట మానివేయాలి, హిందువులలో నెవరైన గోమాంసవ్యాపారం ప్రత్య  
క్షంగా గానీ పరోక్షంగా కానీ చేయుచున్నటువలెనిన అతనికి తెలియజెప్పి  
యూ వ్యాపారం మానునట్లు చెయాలి.

భారత ప్రభుత్వం గోవుమున్నగు మూకపశువుల స్వతంత్రదేశంలో  
బ్రతకటానికి అవిబ్రతకి ప్రజలను సుఖపెట్టటానికి అంగీకరిస్తుందని,  
గోవధను మాన్పటానికి తగినశాసనంచేసి దేశంలో అంతటానిన ప్రసారం  
చేస్తుందని ఆశిస్తున్నాము.

## రామగోపాల్

నయోజనము గౌరవనమితి

ఉపమంత్రి సార్వజేయ అర్హ ప్రతినిధి నభి.



# వేదము--గోవు

—: 0 :—

వైదిక నిఘంటువులో గోవుకు తెమ్మిది నామములున్నవి. వానిలో 'అహ్యు' 'అహి' 'అదితి' అనునీమూడును అహింసాల్పములు గోవుహింసంపదగినది కాదని ఈ మూడునామములు నృష్టముగా తెల్పుచున్నవి. అహ్యు అనుపదమునకు అర్థము గోవు హింసంపదగినది కాదని పవిత్రమనియు తెలియుచున్నది. ఈ అర్థమును ప్రమాణముగా గ్రహించి భారతమున యిట్లా చెప్పబడినది.

“ అహ్యు ఇతి గవాం నామ క ఏతా హంతు కుర్వతి, మహచ్ఛకారాః శలం పృశం గాం వా లభేత్తు యః (మ. భా. శాం. 263)

“ గోవుపేరు అహ్యు, వీనినెవరు చంపగలరు ? గోవులను లేక ఎద్దులను ఎవడుచంపునో వాడు చెడుగుచేసిన వాడగును.”

వేదములో ఈ అహ్యు శబ్దము పలుమార్లు ప్రయోగింపబడినది అందువల్ల వేదములు గోవధను నిషేధించు చున్నవనుట నృష్టము ఈ మంత్రము యిందులకు నృష్టప్రమాణము. “ మాతా రుద్రాణాం దుహితౌ వనూనాం న్యసాదిత్యానా మమృతన్యనాభిః, ప్రనువోచన్ చికిత్సుషే జనాయ మా గామనాగాం అదితిం వధిశ్తే” (ఋ. శా. ౧౦౧. ౧౫)

“ గోవు బ్రహ్మచారులకు మాత గోదుగ్ధముతో బ్రహ్మచారుల పాలన పోషణ జరుగును. అవు వను బ్రహ్మచారులకు పుష్టికరమగు బోజనము విచ్చును. అందువలన అవును పాలింపవలయును. అదిత్య

బ్రహ్మచారులకు తో బుట్టువు వలె ఆవు అనుకంపనీయము. కష్టపెట్ట తగినది. సోదరులు సోదరిని పెండ్లిండునట్లు ఆదిత్య బ్రహ్మచారి (కా నంపత్నరముల వరకు బ్రహ్మచర్యమును పాలించువానికి) కి గొవు పెనుపాత్రము. దయాభాజనము. గోవు అమృతిమునకు కేంద్రము. గోవు వధింప దగినది కాదనియు నిరపరాధియనియు సాధు బంతు వనియు సిమంత్రము ద్వారా పరమాత్ముడుపదేశించుచున్నాడు.” “యదినేగాం హంసి యద్యశ్యం యచి పురుషం తం త్వాసీసేన తద్దామో యథానేసో అవీరహ” (అథర్వ ౧. ౧౬. ౪.)

“నివు మాగోవు ప్రాణములను తీయుదువేని, అట్లే అశ్వమునుగాని, పురుషునిగాని, చంపుదువేని, మేమునిన్ను సీనపు గుండుతో చేడింతుము అందువలన నివు మా వీరులను చంపజాలవు.”

ఈ మంత్రార్థములను చూచిన వేదము గోహత్య నొనరించు వారిని గుండుదెబ్బకు గురిచేయునట్లు ఆజ్ఞాపించుచున్నది. “యచ్చగాం వదాన్పురతి ప్రత్యజ్ నూర్యంచమేహతే, తన్య వృశ్చామి తే మూలం న ఛాయాం కరవోపరమ్ (అథర్వ ౧౩. ౧. ౫౬)

“గోవు నెవడు కాలితో దన్నునో లేక తన్ని అవమాన పరచునో, ఎవడు నూర్చుని కథిముఖముగ నిలబడి మలమూత్రములను పెరిర్చించు నో అట్టివాని ఛాయ భూమిమీద పడకుండునట్లు వానిని నమూలముగ నాశమొనర్తును.” “నూయ వసాద్ భగవతి హి భూ యా అభో వయం భగవంతః స్యామ, అద్ధి తృణమధ్యే విశ్వదానిం విజ శుద్ధముదక మాచరంతి” (ఋ. ౧. ౧౬౪. ౪౦.)

“దర్శము, జ్యోతిర్మము, జ్ఞానము, వైరాగ్యము, నిరి, వినవలి వృద్ధి పరచు నో భగవతి! గోమాతా! మేమును నీ జ్యోతిర్మము లన్నింటి తోను యుక్తుల మగుదుముగాక. స్వతంత్రతా పూర్వకముగ పచ్చికను మేయుము. స్వచ్ఛందముగా విచరించి శుద్ధ జలమును త్రాగుము.

గోమాతను పూజించు పౌరాణికులు ఈ వేదభగవానుని ఉపదేశమును జాగుగ గుర్తించి గోమాత నెట్లు వాస్తవికముగ పూజింప వలెనో గుర్తింతురు గాక.

( గోమాంసం నిషిద్ధ మాంసానాం ముఖ్యతమ్. )

గోమాంసము తినకూడని మాంసములలో ప్రధానము. అని వైద్యక గ్రంథములలో చరకుడు వ్యాసి యున్నాడు సాధారణముగ రోగి ఏ మాంసమును తినరాదు గోమాంసము సర్వభానిషిద్ధము. మాంసమును తినుట వలన రోగము పాకపోగా క్రొత్తరోగములు ఉత్పన్నములగును.

కొంధరు వేదమంత్రములకు ఇచ్చు వచ్చినట్లు అర్థములు వ్యాసి అనర్థము లొనరించుటకు యత్నించిరి. ఎందరో ప్రసిద్ధ విద్వాంసులు ఆయనత్వములు వేదార్థములు కావని సప్రమాణముగ ఋజువుచేసిరి. వైదిక సాహిత్యములో గోరక్షణ కర్తవ్య కర్మగా చెప్పబడినది.

పంచమ వేదమని చెప్పబడు మహా భారతమునందు ఆనేక స్థలములలో గోరక్షణకు సంబంధించిన పంక్తులు మనముచూడగలము అంతకుపూర్వమే ఒక శ్లోకమును ఉల్లేఖించి యున్నాము. ఆనేక మహాపురుషులే కాక సాధారణ స్త్రీ పురుషులును ఈ భారతావని యందు గోవులను రక్షించుటకు పాణములను అర్పించి యుండ హిండువులు గోవధ సమర్థులని యెట్లు చెప్పగలరు? కొందరు సమాజి ద్రోహులు అతర పాపాచారముల నాచరించునట్లు సంస్కృతికి, రాష్ట్రమునకు హానిని చేకూర్చుటకై గోహత్యవంటి పాపకృత్యములకు ఒడిగట్టి యుందురు. అంతమాత్రమున సంఘము అంతయు కళంకితము కాజాలదు. ఈ విషయమున గాంధీమహత్ముని వచనములను ప్రమాణీకరించుట యుక్తము. హిందుత్వ లక్షణములను విచారించి వేదాది శాస్త్రముల సంగీకరించుట



పునర్జన్మమున విశ్వానముంచుట, గీత, గాయత్రియందు శ్రద్ధగలిగి యుండుట మొదలగునవి లక్షణములనవలెను. అయినను సామాన్య హిందువునకు గౌరవములోని పేర్లయే హిందుత్వమునకు ముఖ్యలక్షణముగా చెప్పబడినది. పదివేల సంవత్సరములకు పూర్వము హిందువు లేమి చేయుచుండెడి వారని ఎవరైన అడిగినచో పెద్దవిద్వాంసులు, పండితులు వేదాది గ్రంథములలో గోమేధ విషయమున్నదని చెప్పుదురు. ఆరవ తరగతిలో చదువుచు (పూర్వేచ్ఛాస్మాణ గమాం మాంసం భక్షయామాను) “పూర్వ బ్రాహ్మణు గమాంసమును భక్షించిరి” అను నీ వాక్యమును సంస్కృత పాఠశాలలో చదివెడిది. అప్పుడు నామసమితిలో ఇట్లు ప్రశ్నించితిని ఇది నత్యమేనా? ఇటువంటి వాక్యములు చదివిన తరువాత కూడ శాస్త్రములలో ఇట్టి వ్యాఖ్యలున్నను వాని దూర్ఘము మనము చెప్పినది కాదేమో అని నే నొప్పుకొనుచున్నాను. దాని కర్థము మరియొకటి యైయుండవచ్చును. నాయర్థముననుసరించి లేక నాజ్ఞానముననుసరించి చూచినచో పై వాక్యమున కర్థము గొప్పసుపరి మరల (ఐతికించగల బ్రాహ్మణులే గోమాంసమును తినిరి. అని అర్థముచెప్పవలెను. నాకు పాండిత్యము లేక పోవచ్చును. శాస్త్రీయ జ్ఞానాధారమును లేకుండవచ్చును కాని అత్త ప్రతితి అధాంము నాకున్నది. అందువలననా చెప్పినయర్థము తప్పుగాదు. అయినను ఇట్టి వాద వివాదములతో హిందూజనులకు సంబంధములేదు. నేను వేదాదులను అధ్యయనము చేయలేదు. సంస్కృతగ్రంథములను విక్రవగా అనువాదము ద్వారా ఎరుగుదును అందువలన నావంటి ప్రాకృత మనుజుడు ఈ విషయమున ఏమిఘట్టాడగలడు? కాని నాకాత్మ విశ్వాసమున్నది. కాబట్టి నేను నాఅనుభవమును అన్నిచోట్లను చెప్పుదును. గౌరవార్థము వెదక మొదలిడిన ఎక్కడను ఒక యక్షము మనకు దొరుకునో దొరకదో. కారణ మేమన మనధర్మమున మహమ్మదీయుల శలమా వలె నర్వమాన్య ఫస్తు వెకటి లేదు. సందేశ హరుడు (పైగంబర్) కూడ లేదు. అందు

వలననే మన వర్మము చక్కగా తెలిసికొన లేక పోవుచున్నాము. అయిన ను అందులో సౌలభ్యము లేక పోలేదు. చాలావిషయములు హిందూ జనములో స్వాభావిక రీతిని ప్రవేశించిరి. గోరక్ష చేయనంత వఱకు హిందువు కాలేదని బాలకునకు కూడ తెలియును. గోసేవ భారతీయ సంస్కృతికి అదర్శము పశువుల వలన మనకు అర్థముగాను, శారీర కముగాను లాభము దొరుకుటయే గాక అవి మనదర్మక్షేత్ర మందును సాంస్కృతిక క్షేత్రములోను తమకొక విశిష్ట స్థానమును పొందియున్నవి. గోవు భారతీయ నభ్యుత్థకు ప్రతీక మని చెప్పట అత్యుక్తి కాదు, నత్యయు గము నుండి నేటి వఱకు స్రుతి సంస్కారము నందును గోదుగ్ధము గోఘృతము, పంచామృతము, పంచవ్యము, మొదలగునవి ఉపయోగింప బడుచున్నవి. జమిదిగ్ని మహర్షి, వశిష్ఠుడు గోవును రక్షించుటకు అహింసా పద్ధతుల మిథి తమ ప్రాణములను కూడ ఒడ్డిరి చక్రవర్తి యైన షిలిప వాహరాజు గోవును మేలి గోసేవ నొనరించుటయే కాక దానిని సంరక్షించుటకు తన శరీరమును కూడ అర్పింప నిద్దపడెను. వ్యవస మహర్షి తన శరీరమునకు మూల్యముగా చక్రవర్తి యగు నహనుని రాజ్యముగాక ఒక గోవుగా నిర్ణయించినాడు. కృష్ణ భగవానుడు వ్యయముగా గోసేవయాదర్శమును ప్రకటించుటకై గోపాలుడైనాడు.

బుద్ధ మహాత్ముడు మహావీరుడు, గురు 'గోవింద సింహుడు నంత కబిరదాసు, గోస్వామి తులసీదాసు, చైతన్య మహా ప్రభు, దయా సంద మహర్షి, పండిత మదన మోహన మాలవ్యగారు, గాంధీ మహాత్ముడు మరియు ననేక మహాపురుషులు గోరక్ష మహాత్మ్యమును జనులకు ప్రబోధించి యుండిరి. అది మన కాదర్శము అనుకరణీయమును చిన్న చిన్న నమయాలలో భారతీయ సంస్కృతి కొఱకు మరియు ప్రపంచ హితనిమిత్తమును మహా పురుషులు గోరక్షణను, గోసేవను బలపఱచి యున్నారు. గోసేవకు సంబంధించిన కాత్యములు భారతీయ సంస్కృతికి

నభ్యుత్థకు, ధర్మమునకు అంగములుగా వారు చెప్పియున్నాడు.

ప్రయానం దేవుని గౌరవకై చేసిన దేమి ?

శ్రీమద్ధ్యూనంద మహర్షి గోవధ దేశమేకంత హేనికావనాని యించెనొమరెయూ దానెన శాసనముద్వారా - తరికొట్టుటకు సేతవిగోర యుత్సాహం వంతుడైయుండెనొతలనికొనవేలయుండెనొ అజమియ నందు అంగ్లేయులతో నతడు చేసిన నరభాషణమే చూడవలెయును. మొదట డిప్యూటీ కమిషనర్ మేజర్ ఎ. జీ. టెవిడోనన్ తో అతడు మాట్లాడి యుండెను. నుహర్దే అతనితో నిపు రాజువు ప్రజా రాజా సేనారాజము పేరిటని శాసనములో మతాంతరాలు అమాయకులగు ప్రజలను మోస ప్రయత్నమున్నారే. ప్రజలను రక్షించుట ని పర్యమే” అనెను. తతడందులకు “ధర్మములో శాసకులకు హస్తక్షపము చేయరాదు” అని బదులు చెప్పెను. మహర్షి ఈ విషయమును మాట్లాడుటకై అరిస్టెంటు కమిషనరు అపేటన్ తో కూడ కలిసియుండెను.

గోవధ నరికట్టుటకు స్వామి చేశన ప్రయత్నము.

కర్నూల్ బ్రూక్ గవర్నరు శసర్వలోకు విజంభుగా ఉండెను ఇతనికి కాపాయి వస్త్రములు కట్టుకొనినవారు గిట్టదు, ఒకనాడు స్వామి అజమియ లో వంశిలాల్ తోటలో కూర్చుని యుండెను. ఎందులకో కరెసల్ బ్రూక్ అ వైపునకు వెళ్లెను. వారిరువురు సుపరన్నరము. కొంత తడవు నంభాషించిరి స్వామి తన హేతువాదముతో “ గోవు వలన అనేక జీవ జంతువులు, ఘనుఘ్నులు పోషింపబడుచున్నారు. గోవధవలన హని గల్గుచున్నది ” అని అంగీకరించునట్లు చేసి అంగ్లేయులు గోవధ నందుకు నిషేధింపడు అని అతనిని ప్రశ్నించెను. కర్నూల్ బ్రూక్ గోవధ వజ్రన హని గల్గు చున్నదని యంగీకరించియు గోవధ నరికట్టుట తమ

యథికారముతో తేవని చెప్పి గవర్నరు, జనతల్ పెరిట ఒక ఉత్తరము తచ్చెను.

దయానుష, ప్లామి గోపధను శానన్ము ద్వారా ఆరికటుటకు ఎంజే ప్రధుత్వి ర్చెను, అందులకై అతడు అర్చన మాజములకు రాజులకు, మహాభాళకు, సృతిపిత వ్యక్తులకు నిస్తుల్లిత. ప్రతస్తును ప్రోసియున్నాడు.

అ. - "లోకమున ప్రభువు గలిగినపుడు సృసన్నుదును దుఃఖమున అప్రసన్నుడును క్షాని వాడు ఎవడుండును? ఇతరులు తన కుపకారము చేసిన అనంద పడునట్లు పరుల కుపకారము చేయుటలో ప్రతి వాడును సుఖము నేనుభవింపవలెను. పరోపకారమును ధర్మముగాను అభిసరి అధర్మముగాను పంపక ఇతరములను పుష్కలధర్మములని నిర్ణయించు విద్వార్థులు భూలోకమున నుగెడిరా? ఉన్నారా? ఉండరాదురా? తన శరీరములను, మనోధనములతోను లోకమున కధికృపకారమును జేయు మహాశయులె ధన్యులు తన యజ్ఞము వలన స్వార్థపరులైన వ్యక్తులను లోకమున నపకారము చేయుటకై ఉపయోగించి లోకనాశము చేస్తప్పువారు నిందనీయులు. పరమేశ్వరుడు చేసిన పదాధములన్నియు పూర్ణముగా వాని వలన సుపకారమును పొందుటకై చేసియున్నాడు కాని అల్పలాభమును పొంది ఎక్కువ హనిని కల్గించుటకు కాదు. ఇయ్యత నృప్తి క్రమమును నరగా భూచిన మారికి తెలియును.

విశ్వమునందు జీవమునకు రెండేమూలములు. ఒకటి అత్తము రెండవది పానము ఈ అభిప్రాయమును తెలిసిన అర్థవిధులు, శరోమణులు, తిగురాజులు, మహారాజులు మరియు ప్రజలు మహాపకారకములగు గోవులు మున్నగు పశువులను స్వయముగా చంపరు, చంపనియ్యరై అప్పుడు కూడ అవులు, విద్ధులు, గేదెలు మొదలగు వానిని చంపుటకు

గాని చంపవిచ్చుటకు గాని అంగీకరింపదు వానిని చంపుటవలన రాజులకు  
 ప్రజలకు ఎంత హాని కలుగునో అంతటిహాని మరియే దుష్కర్మ వలన  
 ను కలుగదు. ఈ విషయము 'గోకరుణానిధి' యందు స్పష్టముగా  
 నిర్ణయింప బడినది. ఒక్క గోవును చంపిన నాలుగు లక్షల జరువది  
 వేల ( ౪౦౦౦౦ ) మనుష్యుల సుఖమునకు హాని కలుగును. అందు  
 వలన మనసుందరము కలిసి ప్రజల హితము గొరు రాజరాజేశ్వరి  
 శ్రీమతి క్విన్ విక్టోరియా మహారాణికి అమె రాజ్యమున న్యాయ పద్ధతి  
 లో జరుగు గోవధ రూప అన్యాయమును పన్నుపించి గోవిధను అతి  
 కట్టి ప్రాణహానికలుగుటకు ఏంచుచున్నాము విద్యను, వర్మమును, ప్రజా  
 హితమును ప్రేమించు మహారాణి యొక్క పార్లమెంటు నభి, తారత  
 దేశములో అందరికంటెను అన్నికాధికారియైన గవర్నర్ జనరల్  
 దేశమునకు హాని కారకమైన ఈ పశు వధను అతికట్టి పన్ను సంతాప  
 పెట్టుదురుగాక ! గోవు మున్నగు పశువులను చంపుట వలన పాలు  
 పెరుగు లేక పోవుటయే కాక రైతులకు కలుగు హాని మితి మిరి రాజా  
 కు, ప్రజలకు ఎక్కుడు హాని కలుచున్నది. దేశపరిపాది ఎక్కుడు  
 అపకారము కలుగునో దానిని పోషించి స్పృధ్ధి చేయుటయు, నాశముచే  
 యు కుండుటయు విద్యాబుద్ధునకు ఫలము, సిద్ధాంతము కాదా ? పశు  
 పయాళువు, న్యాయకారియు, సర్వశక్తి మంతుడు ను నగుపరమాత్ముడు  
 జగదుపకాశకమగు నీ పనిచేయుటలో మనకందరకు వికమత్స్యము  
 గలిగించుగాక !"

ఈ పత్రముపై కోట్ల కొలది దేశవాసుల హస్తాక్షరములను  
 చేయించి గోవధను నిషేధించుటకై 'గవర్నరు జనరల్ కు, విక్టోరియా  
 మహారాణికి వెరువెరుగా పత్రములను మహర్షి పంపియున్నాడు  
 మరియు పంజాబు, పటియాల, కాశ్మీరు, రాజస్థానము, మున్నగు  
 ప్రదేశములలో వ్యాఖ్యానముల ద్వారా గోవధ వలన గలుగు హానిని  
 కలుపుటకై రూపనిహ మహాశయుని పంపియున్నాడు.

దయానంద మహర్షి యువదేశము.

అర్యులు రాజ్యంచెసిన కాలమున మహాపాపములగు గోవు మున్నగు పశువులను చంపేవారు కారు. నాడు ఆర్యా వర్తమునందును ఇతర దేశములందును కూడ మానవులు ముఖముగా నుండెడివారు. పశువులు చక్కగా పర్తిల్లుటవలన పాలు, పెరుగు, నేయి మున్నగు రసవంతమగు పదార్థములకు కొంత యుండెడిదికాదు. దేశముల నుండి మాంసాహారులీ దేశమునకు వచ్చి గోవు మున్నగు పశువులను చంపు ఆధికారు లయినప్పటినుండియు క్రమముగా అర్యుల దుఃఖములు పెరిగిపోయినవి. మూలము నశించిన ప్రతి పుష్కలెక్కడ నుండి రా గలవు.

వర్తమానమున గౌరవణ ముఖ్యతాత్పర్యము. ఒక్కగోవు ఒక తర మున నాలుగులక్షల పదివేల నాలుగు వంతులమంది జనులను తృప్తి పరుపగలదు. ఆ గోవుకు సంబంధించిన యితర తరముల ప్రయోజనమును లెక్కించిన సరింఖి జనులకది మేలు కలిగిన గలదిగా నిర్ణయించుచున్నది. అవు, విద్భువలన కలిగినంతఫలము గేదె, ఎనుమువలన నెన్నడును కలుగదు. గోవుకంటె గేదె యెక్కుడు పాల నిచ్చినప్పటికి దాని పాలు అవుపాలకువలె నారోగ్యకరములుకావు. అందువలన నార్యులు గోవును నర్పశ్రేష్ఠముగా నంగీకరించిరి.

అవుయొక్క ఉపయోగము.

అవులు మొదలగు పశువులను రక్షించుటవలన ధాన్యాదులు ప్రియములు కావు. పాలు, పెరుగు, సమృద్ధిగా దేశము నందున్నపుడు దరిద్రులుకూడ వానిని పొంద గలుగుదురు. భోజన పదార్థములలో పాలు పెరుగు ఎక్కువగా లభించినపుడు ధాన్యము తక్కువ యుప

యోగింపబడును. అందువలన మలము, ముక్లంబము తక్కువగును వాయువు, వృష్టిజలములు శుద్ధములగును. అందువలన రోగములు తక్కువయై సుఖము వర్ధిల్లును.

### గోహత్య మహా పాపము.

ఒకగోవు తనజీవనమున పేలాది మనుజులకు సుఖము నిచ్చును దాని మాంసమువలన సుమారు (౨౦) పుంబుల మంది మాత్రమే తృప్తి పడగలరు. కాబట్టి యాతుచ్చలాభము కొఱకు పశువులను వధియించుట యనంభ్య పాపముల సుఖమును నశింపజేయుట యగును. ఇంతకంటే మహాపాపమే మగును?

### గోవు ఉపకారము—సునుష్యుని కృతఘ్నత.

పశువులు నిస్వారమైన అమృతమువంటి దుగ్ధాదుల నొసంగును. ఎద్దులు నాగలిని, బండ్లనులాగి దాన్యాదులను చేకూర్చుట కెంతయు తోడ్పడును. కీరములు—అన్నము మొదలగు పదార్థములను భుజించి మనుజులు తమ బుద్ధి, బలము, పరాకాష్ఠాదులు పెంపుచేసికొందురు. ఆరోగ్యవంతులై పుత్ర పుత్రికలతో బంధువులతో నెల్ల సుఖముల ననుభవించుచు. పశువులు మనుజులను బంధువులవలె ప్రేమించును ఎక్కడ కట్టియుంచిన నక్కడే యుండును. ఎటునిడివిన నటు నడుచును.

పశువులు చచ్చిన తదుపరికూడ వానిచర్మము పునకు శంకునకు బనుండి రక్షించుకొనుట కుపయోగించును. పృథివి యు అడవులకు బోయి గడ్డి గాదముతని వేళకు గృహముజేరి తమ పాలకులకు ముఖ్య సుధములను పిండును. ఈ విధమున తమ పోషకుల నన్నివిధముల

కాపాడుకును జీవితమంతయు ధారబోసి వారి సుఖములను పెంపుచేయును. అంతటి శుభగుణములు గల పశువులను గొంతుకోసి వాని మాంసముతో తమ పొట్టనింపుకొని పశవంచమునకు హనిగలిగించు మనుజుల కంటె నెక్కువ విశ్వాస భూతకులు గానీ, అనుపకారులు కానీ, దుఃఖదాయకులుకానీ మరీ యెవరుండురు?

యజుర్వేదము నంతలి ప్రథమ మంత్రమున పరమేశ్వరుడిట్లు అజ్ఞాపించియున్నాడు. (అఘ్న్యా పశూన్ పాహ.)

పశువులు హనన యోగ్యములుకావు. అవి కాపాడదగినవి. కాబట్టి వానిని పోషింపుడు. అందువలననే భారతీయులు బ్రాహ్మణులు మొదలు శూద్రులవరకు నెల్లరు పశువులను హినించుట పాపము. అధర్మమునని యెంచి వానిని కాపాడుచుండిరి.

పశువులను వధించువాడు, పశుహంతకుడే కాదు వాడు మానవ హింసకుడు. పశు నాశమువలన రాజు పశులు నెల్లరు సశింతురు పశువులనాశనమువలన దుగ్గాది పోషక ఏదార్థములు తగ్గిపోవును, మఱియు కృష్యాది కార్యములు చేయుటకు సాధనములేక ధాన్యములుత్పన్నములుకావు. కాగా ప్రజల నాశనముకాక మరీ యేమగును. రాజ్యమునందు ఐశ్వర్యము పెద్దిల్ల పలయునని పశువులు, పశుపాలకులు, కృషి వ్యాపారములు పర్దిల్ల వలయును. వాని హ్రాసమువలన నాశము తక్కువేరగును మనము.

పశువులను పరిరంజింపనియు, దుర్బల పశువులద్వారా కష్టకరము గుఱుకొని, చేయనిపరాచనియు న్నాయ సూత్రములున్నను అవి పాటించువానివరును లేర! ఇది యెంతటి యన్యాయము! పశువులను



కష్టపెట్టుటయేకాక వానిని చంపి తిడుటకంటె పెహర దుఃఖమేముందును?

భగవత్! అపరాధమొ కింతయు లేక చంపబడు ని మూకపశువులపై నీకేలదయరాదు? వానికి నీ న్యాయ నభయిందు ప్రవేశము లేదా? వానిపీడను బెరిగింప నేతిదలవవు? వానిమొర యేలవిసపు? ఈమాంసాహార రాక్షసుల హృదయము దయాభావమునెల కలిగింపవు? నిష్ఠు ఠత కఠోతత, స్వార్థపరత, మూర్ఖత మున్నగు దుర్గుణముల నెల తెరిగింపవు? ఈహింసకుల్లిట్ట దుష్కర్మములనుండి ముక్తులగుటకు నీదయికంటె వేరొందుపాయమేమున్నది?

ఓమహరాజాదీరాజా! జగదీశ్వరా!

ఈమూక పశులప్రసూ రక్షించుటకు మాహ్వరా తపింప బెయుటకు సుగ్రహించుము.

## క్రైస్తవ మహమ్మదీయ మతములు.

మనప్రభుత్వము వారి నమర్దకులు భారతము సాంప్రదాయిక (Secular) రాజ్యమందురు. అందువలన ఈదేశములో గోహత్యను నిషేధించుటకు శాసనము చేయరాదందురు. ఈయొక్క సరియైనదికాదు. భారతదేశములో ముఖ్యముగ హిందులు, సిక్కులు, బౌద్ధులు, జైనులు, మహమ్మదీయులు, క్రైస్తవులు నివసించు చున్నారు. వీరిలో హిందు, సిక్కు, బౌద్ధ, జైన, సారసీకుల దృష్టిలో గోవధ నిషేధమేకాక గోరక్ష యనివార్యము. క్రైస్తవ మహమ్మదీయులలో మాత్రము గోవధను నిషేధించువారులేరు. కాని వారి మతానుసారము గోవును వధించుటకాని, గోమాంసము తినుట అనివాద్యముకాదు. ఇందుకు విపరీతముగా అక్కడక్కడ హరి, మతగ్రంథములలో నిషేధమే కనిపించు చున్నది. మహమ్మదీయ మతానుసారము గోవధ యనివార్య మగునెడల బాబరు, హుమాయున్, అక్బర్, జహంగీర్, హకింజహ్ మల్ఖా, షౌలానా అబ్దుల్ బారి, సర్ సయ్యద్ అహమద్ ఖాన్, డాక్టర్ నయ్యద్ మహమ్మద్ మున్నగు ముసల్మాను లెందరో గోరక్షణ సమర్థించి యుండరు. మరియు మహమ్మద్ షా మొదలగు ముస్లిమ్ శాసకులు తమ కాలములో శాసనము ద్వారా గోవధను అరీకట్టెయుండరు. ఎందరో మౌల్వీలు హజరత్ మహమ్మద్ సాహబ్ గోమాంసముకంటె గోక్షిరమునందు ఎక్కువ పక్షపాతియై యుండెనని ప్రాసానియున్నారు మహమ్మదీయ వైద్యులచే వ్యాధుబధిస (మఖజన్ తిల్ అదలియా) అను యానాని వైద్యక గ్రంథములో గోమాంసము తినుట వలన వచ్చెడి రోగములను కూడ ఉల్లేఖించియున్నారు. మహమ్మదీయ రాజ్య కాలములో గోహత్యజరిగినది; కాని చాల తక్కువ ఎందరో మహమ్మదీయ మహారాజులు అష్టల నేనలును (వంశమును) నంస్క

రించుటకు యత్నించిరి. బిస్కసులైన అమృతమహల్ను ఉత్తర భారతమున నవాబు యుజ్జుర్ హుసేన్ నరహుసేన్ పెంపుచేయుటకు యత్నించియుండిరి గొప్పవంశమును లభించుట చేతను ఉన్నతికి తెచ్చుట చేతను మహమ్మదీయ రాజ్యాలమున చాల సంవత్సరముల వఱకు నేయి దొరుకు చుండెడిది చాల చోటగా దొరుకుచుండెడిది. ఎక్కువ భాగము అమ్ముటకు బదులు ఉచితముగా నిచ్చుచుండిరి.

అంగ్లేయులు రాజనైతిక కారణముల వలనను అర్థిక కారణముల వలనను గోవధను పెంపుజేసిరి ఇది సత్యము; కాని క్రైస్తవ మత దృష్టితో చూచిన గొప్ప సు చంద్రులుగాని గోమాంఠముల భక్షించుట గాని క్రైస్తవుల కని వార్యముకాదు. గోవధ నిషేధము ఉక్కిరిచి బ్రలులు వాక్యములలో మనకు స్పష్టపడగలదు.

I will take no bullock out of the house nor he-goat out of the fold for every beast of the forest is mine and the cattle up on a thousand hills. I Know all the fowls of the mountains and the wile beasts of the field are mine. If I were hungary I would not tell thee, for the world is mine and the fulness there off. Will I eat the flesh of bulls or drink the blood of the goats? Off unto god thanks giving, and pay the vows unto the most high. And call up in me in the day of trouble, I will deliver thee and thou shalt glorify me.

(Bible-book of Psalms. 50, 9 to 15)

“నేను నీ ఇంటినుండి ఎద్దుగాని నీ పశుశాలనుండి పోతు మేకను గాని తీసికొనను. కారణమేమన అపరాధమునందలి అన్నిజంతువులు, వేల కొలది పర తముల మీద నుండు గ్రామ పక్షులు నావే. పర్వత ముం మీద నుండు పక్షులన్నిటిని నేనెరుగుదును. పచ్చిక బయళ్లలో జంతువులన్నియు నావే. నాకాకలియైన నేను నీతోచెప్పను. జగత్తంతయునాది. అందులో నున్నచంతయు నాదే నేనెద్దుమాంసము తిందునా మేకపోతు రక్తమును తాగునా? పరమేశ్వరుడనైన నాకు ధన్యవాద మాపబలి నొనంగుడు. మీ మొగ్గులు తీర్చుకొనుడు. నంకట దినములలో నన్ను పిలువును. నేను మిమ్ములను నంకటములనుండి ముక్కులజేయుదును. మీరు నా మహిమను పొగడుదురు గాక !

(బ్రెములు ప్రోత్ మహిమ)

“He that killeth an ox is as if he slew a man,  
he that Sacrificeth a lamb as if he cut off a dog's  
neck.

(Isalah chap L X V I. 3)

“ఎవడేని ఎద్దును చంపిన వాడు మనుష్యుని చంపినట్లే మరియు  
నొకడు గొట్టెపల్ల గొంతుకొనిన కుక్కగొంతు కొనినట్లే

క్రైస్తవ మతమున మాంసము తినుటకూడ నిషేధింప బడి  
యున్నది చూడుడు:-

“It is neither good to eat flesh nor to drink  
wine, nor anything where by thy brother stum-  
bleth or is offended or is made weak.”

(ROMANS X I V. 21)

“మాంసము తినుటగాని సారాయమును త్రాగుట గానో మంచిది గాదు. నీ సోదరుడు దేనివలన త్రేటుపాటు చెందునో మరియు దేని వలన దుఃఖితుడు, దుర్బలుడునగునో యిట్టికార్యము చేయరాదు. ఈ వాక్యములను చూచినపుడు గోవధను చేయుటగాని గోమాంసమును తినుటగాని నిషిద్ధమని స్పష్టముగా బోధపడును.

పర్వత ప్రదేశములలో నుండువారికి గోహత్యచేయుక తప్పవని కొందరందురు. పరీక్షించిన మీదట ఏమి చెప్పవది నరికాదని తెలియుచున్నది. కాశ్మీరమునుండి మణిపురము వఱకు పర్వత రాజ్యప్రదేశములు. ఆ ప్రాంతములలో బహువర్షముల నుండి గోవధ అరికట్టబడియున్నది. కాశ్మీరులోను, నేపాలమునందును గోహంతకుడు దండింపబడును, మణిపురము, సిక్కిం, హిమాచల ప్రదేశములలో రాజ్య శాసనము ద్వారా గోవధ నిషేధింపబడియున్నది.

పై ఉదాహరణములను బట్టి భారత వాసులలో ఏ తెగవారికిని గోవధ చేయుటగాని గోమాంసము తినుటగాని అనివార్యమని చెప్పటకు వీలను పడదు. పై పెచ్చునొల్లించి మాడుపాళ్ల దేశజనులు గోవులను రక్షించుట పరమ కర్తవ్యముగా నెంచుచున్నాను. కాబట్టి గౌరవ ప్రశ్న శుద్ధ సాంస్కృతికము, రాష్ట్రీయము నని చెప్పటయే తగును. అందువలన సాంప్రదాయక (Secular) రాజ్యములో కూడ గోవధ నిషేధము అవశ్యక మనియు తేలుచున్నది.

అక్కర తన జన్మది నోత్పవము నందును, పట్టాభిషిక్తుడైన దిన నుండును, తులాదాసమునకు సంబంధించిన ధన్యమందును, పుత్ర పుత్రుల వార్షిక జన్మధనము లందును పశువులను చంపరాదని అజ్ఞాన ద్వారా నిషేధించు చుండెడివాడు. జహంగీర్లు కాశ్మీరులో కూడ రాజ్యాజ్ఞ

అసులులో నుండెను. ఇట్లు సంవత్సరములో నాలుగు నెలల కాలము పశుహింస జరిగెడిది కాదు. ప్రసిద్ధుడైన ప్లాని సి డాక్టర్ బర్నియర్ పాజహన్ బాదుపాహ సమయములో రాజవైద్యులలో నొకడుగా నుండెను. అతడు తన యాత్రా వృత్తాంతములో ఇట్లు వ్రాసెను. “ఒకమాట పశువుల సంఖ్య తగ్గిపావుట తెలిసికొని జహంగీర్ బాదుపా తనరాజ్యమున గోహత్య ఎన్నడును జరుగరాదని ఆజ్ఞాపించినాడు. బాదపా యొక్క మరియొక ఆజ్ఞాపత్రము, అతని పీఠ ఇచ్చిన వ్యవస్థ వలనను సునకీ విషయమింకను బాగుగా స్పష్టపడును. “ముసల్మానులకు నేను విన్నవించున దేమనగా ‘హదీస్’ లో పాలనిచ్చుచున్న అవును గురించియు, ముందు పాలనిచ్చుటకు సాధనముకావలె అవును గురించియు ఇట్లు ఆజ్ఞాపింపబడియున్నది ‘హదీస్’ లో నాలుగు విషయములు నిషిద్ధముగా చెప్పబడియున్నవి. అందువలన మహమ్మదీయులు వానిని అసులులో పెట్టవలెను అవి యెవ్వయినగా (౧) చెట్టును నరుకుట (౨) మనుష్యుని అమ్ముట (౩) గోవును వధించుట (౪) వ్యభిచరించుట వీనిని ఆచరించువారు నరకములో బడుదురు. పాలనిచ్చు అవును చంపువాని విషయములో ‘హదీసు’ లోను వ్యాయబడియున్నది మరియొక ఫర్మానలో నిట్లున్నది.

“ ధనికులు, దరిద్రులు పెన్నలు పెద్దలు, గ్రామవాసులు, నరకవాసులు ఎల్లరు ఈ దినములలో వెలువడిన రాజుగారి ఆజ్ఞా పత్రమును తెలిసి కొందురుగాక. ‘అవులు, ఎద్దులు ఆగణిత లాభములను కలిగించునవి. మనుష్యుల జీవనమునకు ఆధారము నన్యములు, ధాన్యమును. ఈ రెండును కృషిలేక లభింపవు. అకృషి పశువులు లేకున్న అనంతవము. అందువలన అవులు, ఎద్దులు, మనుష్యులు మరియు నితర పశువులు నమస్త నృప్తికి అధాతములు. అందువలన పశువుల వధ అనుచితము. ఈ విషయమును మనసు నందుంచుకొని మహ

రాజాధిరాజు మాధవరావు సింధియా బహదుర్ పార్థివించి నందున పాదుషా ఇట్లు కోరుచున్నాడు—చేశమునందు గోవధరీతి వొత్తిగా ఉండ రాదు గోహత్య నర్హరా నిషేధింప బడవలయును. ఈ అజ్ఞా పత్రమును చూచుటయే తడవుగా రాజ్యాధి కారులెల్లరు ఈ అజ్ఞు అమలులో పెట్టవలెను. ఎవరైనను గ్రామములో గాని నగరములో గాని అజ్ఞును తిరస్కరించి గోవధచేసిన దండనీయు లగుదురు.”

షహన్షా బాబర్ (బాబరు చక్రవర్తి) గోవధ చేయరాదని అజ్ఞాపించి యున్నాడు అవియొక పత్రరూపమున నున్నది. అది హుమాయున్ కు వ్యాసిన పత్రము. “పుత్రా! హిందూస్తానము భిన్న భిన్న మతానుయాయులలో నిండియున్నది. ఈ దేశరాజ్యమును ని కొనంగి సంపాదకు ఈశ్వరునకు ధన్యవాదములు. మతాంపత (మతపిచ్చి) నుండి నీ మనస్సును దూరముగా నుంచుకొని ప్రజలకు న్యాయము చేయు చుండుము. ముఖ్యముగా గోవధ చేయకుము దానివలన నీవు హిందువుల హృదయములను ఎక పఱచుకొనగలవు.

( హిజీ ౯౩౫ )

కాబూలులోను, అష్టన్ స్థానములోను ముసల్మానులు గోవధను చేయురు.

## గాంధీ మహాత్ముడు..గోరక్ష

గోవధ, మనుష్యపథకు సమానము.

నేను దీనిని స్వరాజ్యముకంటెను గొప్పదిగా ఎంచు చున్నాను.

భారత దేశములో గోరక్ష సమస్య స్వరాజ్య సమస్యకంటె వివిధ ముగను తీసిపోదు. చాలా విషయములలో నేను దీనిని స్వరాజ్యము కంటె నెక్కుడుగా తలంచు చున్నాను.

గోవును రక్షించుటకు ఉపాయములు వెదకి కనిపెట్టినంత వఱకు స్వరాజ్యమున కర్థమే యుండదు.

దేశముయొక్క సుఖ సమృద్ధులు గోవు దాని సంరక్షణముయొక్క ముఖ సమృద్ధులతో కలిసియున్నవి. గోరక్ష నాకత్యంత ప్రయము మూర్తి మంతమగు కవిత్వము గోవునకు సంబంధించిన ధర్మము. గోవును రక్షించుట యన ఈశ్వరుని మూల స్పృహసంతతిని రక్షించుట యగును హిందూ ధర్మమునకు అత్యుత్తమ బాహ్యరూప మేది యని నన్నడిగిన గోరక్షయని చెప్పుచును. మనము అనేక సంవత్సరముల మండి ఈ ధర్మమును మఱచినట్లై నాకు తోచుచున్నది. గోవును రక్షించు హిందూ వులున్నంత వఱకే హిందూ ధర్మముండును.

హిందూ దేశములో గోవే మనుష్యునకు తోడు; గొప్ప అధారము. ఏ గోమాత అందరిని పాలించు చున్నచో యా మాతను రక్షించుటకు, సేవించుటకు కార్య దక్షులైన వారందరు తమ ప్రతిక్షణమును విని యోగించ వలెను. నా దృష్టిలో గోవధ, మనుష్యుని పథ రెండును సమానములే. గోరక్ష ప్రశ్నను అవ్యయము చేసిన కొలది నాకు దాని మహతి ము తెలియుచున్నది. ప్రతిదినము నీ ప్రశ్న గంభీరమగు చున్నది. దానిలో దేశముయొక్క ఆర్థిక స్థితి దాగియున్నది.



## కాంగ్రెస్-గోరక్ష

౧౯౨౧ వ సంవత్సరములో గోపాష్టమి రోజున డిల్లీ దరియాగంజ్ వద్ద హౌస్ లో వ్యసద్ధ దేశనాయకుడగు లాలా లజపత్ రామ్ గారి అధ్యక్షతలో ఒక నభ జరిగినది. హాజరు అబ్దుల్ హా సద్దాగక్ఖాన్, మ గాంధీ మహాత్ముడు, పండిత్ మోతీలాల్ నెహ్రూ మరియు నితర దేశ నాయకులు ఈ నభలో పాల్గొనిరి. "అంగ్లేను ప్రభుత్వము గోపధను బంధుజేయ సంశపతికు దానికి సహకారము చేయరాదు." అను సి తీర్మానము సర్వ సమ్మతితో తీర్మానింప బడినది. బృందావనములో కూడ గోపమ్మేళనము చేసి కాంగ్రెస్ నాయకులు ఇట్టి తీర్మానమునే చేసిరి. దేశవాసుల భావనను, అవశ్యకతను దృష్టియందుంచు కొన్ వ్యరాజ్య మోషనతో పాటు గోపధ నిషేధమునుకూడ చేయవలసి యుండెను పండిత మదన్ మోహన్ మాలవ్యగారు కూడ ఇట్లే అశింపి యుండెను కాని రాజ్యమును నడుపు నాయకులు గోపధ నిషేధ ప్రశ్నను తిపేక్షించు చున్నారు.

### గో ర క్ష - భా ర త సం వి ధా న ము.

భారతీయ విధానములో నాల్గవ భాగమునందు రాజ్యానితిని సరే, శంఖు తత్త్వ దార 48లో పశువుల విషయమున ట్లున్నది "రాజ్యము కృష్ణి, పశుపాలన రెంటిని అధునిక వైవానిక పద్ధతులతో సంఘటితము చేయుటకు ప్రయత్నించును. ముఖ్యముగ ఆవులు, దూడలు మరియు నీతర పాలనిచ్చు నట్టివియును, బయివులను మోయు నట్టివియును జంతువుల ననలును (జాతి) రక్షించుటకు, సంస్కరించుటకు మరియు జాని వధను నిషేధించుటకు ఆగ్రసరమగును.

గోపభను నిషేధించుటకు సంవిధానములో ప్రత్యేకముగా నొక ధార లేక పోవచ్చును. కాని ఉపర్యక్త రూప ధారలో గోవులను, దూడలను చంపగూడదను విషయము స్పష్టముగా నున్నది. గోవధను అరికట్టుట రాజ్యమునకిష్టముగాని యెడల ఈ ధారలో గోవులను, దూడలను ప్రత్యేకముగా గ్రహించ వ్యర్థమగును. పాలనిచ్చునట్టియు, బడివు మోయు నట్టియు పశువుల వధ అవుటకు ప్రయత్నించుచుండుటయే చాలును. అందువలన జనులు చేయు అందేశమును, సంఘాన ధారా విషయములో పాక్షమేరిటు పెంబిర్లు చేయువ్యాఖ్యానములును ఈధారకున్న వాస్తవిక ఆర్థమును దృష్టిలో నుంచుకొని గోవధను, పశువధను అరికట్టుట ప్రచుత్తమునకు నైతికముగానే కాక వైధానిక కర్తవ్యమై యున్నది.

## బారతము--గోవంశహత్యము

ప్రపంచములోని అతర దేశములలో శృషి ఎక్కువగ గుఱ్ఱములతోను, యంత్రములతోను చలుబడును. ఎడ్డులనుపయోగించుట గోవును పాల కొరకు మాంసము కొరకు ఉపయోగింతుట, అందువలన నాదేశములలో గోవంశమున నిధికి మహత్వము లెను. ఇక్క భారతదేశములో గోవంశము రెండు విధముల ఉపయోగించుచున్నది, గోవుపాలనిచ్చును. ఎడ్డులు వ్యవసాయము చేయుటకు పనికి వచ్చును కొన్ని ప్రాంతములల ఒంటెలు, మున్నెలు నాగలి దున్నుట కుపయోగించినను ముఖ్యముగ వ్యవసాయమునకు ఎడ్డులే ఆధారములు. ఎడ్డులు బండి లాగును నాగలి నెట్టును, మోట తోలును వ్యవసాయము ఎడ్డులమీదనే ఆధారపడియున్నది సగతములలో బడివులు మోయుటకును, గ్రామములలో కొన్ని యెడల సవారీ చేయుటకును ఎడ్డులు ఉపయోగపడుచున్నవి, భూమిని ఖనివంశము చేయుటకు గొర్రుత్రము పెడసర్పిత్రముమైన ఎరువు, ప్రసిద్ధ పశుశిక్షణల దృష్టిలో రాసా. మినికి పద్ధతులతో తయారు చేసిన ఎరువులు

భూమిని ఎక్కువ కాలము పాక్షికము చేయి వారి పంటలు కొన్ని సంవత్సరములకు తరువాత భూమిలో ఫలించు శక్తి క్షీణించుననియు యింట్టబడు చున్నది. గ్రామల మూత్రములలో భూమిని స్త్రాయిగ సారవింతము చేయుచునేను గుణమున్నదని చెప్పబడుచున్నది; ఈ విరుద్ధ రైతులకు నులభ సాధ్యముకూడ గోవులు జీవించి యున్నంత వఱకు పాలు పెరుగు నిచ్చును, అన్నమును కాణములును కలిగించును, పీని ద్వారా మన జీవనమును పాడగించును, చచ్చిన తరువాత చర్మము తోను విముకలతోను నునకెంతగానో ఉపకరించును జీవించుటకు దాన్యములప నరములు అవి గోవంశముపై ఆధారపడి యున్నవి మన దేశముతో గోవుల కున్న సంబంధము జీవులకు శరీరముతో నున్నట్టిని చెప్పవచ్చును అందు వలననే ఒక కవి—

“గాయే హైతే హంహై, గాయే నహైతే హం నహి”

“గాయే మరీతే భారత్ కైసే జీవిత రహా నకతా హై”

“గాయే జీవిత హైతే భారత్ కైసే మర నక తాహై” అనెను

స్వర్గీయ గాంధీ మహాత్ముడు చెప్పినది నత్యమే “ భారత సుఖ నమ్మడ్డులు గోవులు. దాని సంతానము నమ్మడ్డితో చేరియున్నవి, గోండు నమస్య స్వరాజ్య నమస్యకంటే చిన్నది కాదు అనేక విధముల గోరక్షయే గొప్పదియని నేరంగీకరింతును”

రాష్ట్ర ఆదాయము గోవంశమువల అయిదవ, వంతు

మనదేశవాసులు అర్థికోన్నత, శారీరికోన్నత. రెండును గోవంశము మీదనే యాధారపడి యున్నవి, గోవంశమువలన నన్నిటికంటే నెక్కువగా దేశమున కాదాయము అభించుచున్నది. ప్రభుత్వపు విశేషజ్ఞుల మతము ననుసరించి 1930-33 సం॥లో వ్యవసాయమువలన కలిగిన ఆదాయము 29 అర్బుపములరూపాయలు. ఇందులో 90 అర్బుపములు 35 కోట్ల రూపాయలు పశువుల ద్వారా లభించినవి వివరణంట్టిక క్రింద జూడుదు.

హాలు, వారికి ఇంకా నోర్చుడు, సహజములు	300	కోట్లు
చుక్కము సముద్రము	40	"
వ్యవసాయమున పశువుల పరిశ్రమ	2124	"
గోమలము పుష్కలము	220	"
మొత్తము	6034	కోట్లు

పశువులము పశువులపలన వచ్చు ఆదాయము నరిగి లెక్కింపబడుట లేదు, కాని అప్పుడున్న ధరలకు 20 ఆర్బుదముల రూపాయలు వచ్చుచుండవచ్చును అనగా రాష్ట్ర ఆదాయమున ప్రతిశతము రూ. 20 చొప్పున ఆదాయము పశుసంతతివలన వచ్చుచున్నదని భావము. వాస్తవమున పశులు మనదేశ ఆర్థిక భవనమునకు పశువులాధార స్తంభములనక తప్పదు.

ప్రాస వివాశము లెందువఱన?

ఎన్నటి నుండి?

భారత వాసులకు జీవనధనము భారతీయ సంస్కృతితో అవినా భావనంబుగల గోవంశమునకు ఉదేశమునండు నాశనము గలుగుట నుటించరాని దుర్బటమయినకతప్పదు. గోవంశ నాశనము, గోహత్య, మహాన్ముషియును యుగము నాటినుండి ప్రారంభమైనట్లు పెక్కురు తలంచుచున్నారు కొందఱు మహమ్మదీయ రాజులు రాజ్యము చేయునపుడు బక్సీరీదు పండుగ నందర్పమున గోహత్యలు జరిగిన విషయము వాస్తవమే. కాని ఆరోజులలో గోమాంస భక్షణము నామమాత్రము గానే ఉండేది, గోమాంస వ్యాపారము మాత్రము ఆరోజులలో బొత్తిగా వేరు మొదట ముగల్ బాదు పాహబాబర్ తన కొడుకు హుమాయూను పేర వానిన విల్ పాహా పత్రము నందు 'గోబలి మాత్రము చేయకుము అని

[వాసియున్నాడు. హుమా'యూన్ అప్పుడు, బహుశా గిరి మొదలగు మహారాజులందఱు నీయాజ్ఞను పాలించినట్లు ప్రకటించి తా'కారులందఱు నంగీకరించుచున్నారు.

## చర్మము కొఱకు గోహత్య

వ్యాపార రూపమున నేడు చూడబడుచున్న భారతదేశ గోహత్య అంగ్లేయుల రాజ్యమున ప్రారంభమయినది, పృథ్వీముఖమున ౧౮౫౦ సం॥ లో భారతదేశమునుండి చర్మము ౭, ౮ నుటికి పానాంబుమయినవి, అనంపత్సరమునందె బంగారే నుండి ౪౪ . ౫౦ పశువుల తోళ్లు, అంతటి సంఖ్యలోనే గొఱ్ఱలయు, మేకలయు, తోళ్లు విదేశములకు ఎగుమతి చేయబడినవి, ఈతోళ్ల వ్యాపారము విదేశములకునుమతి చేయుటలో నేడు భారతదేశము ఇతరదేశములన్నింటికంటె ముందుగఱుంప బడుచున్నది. పంజాబు ప్రభుత్వపు చేతిపనులకు సంబంధించిన డిపార్టుమెంటును పరీక్షించిన శిరోపనలోల్ ఆనంద్ గారి లెక్కల ప్రకారము నరికి చంపిన ఆవుల తొల్లేకాక, గర్భిణీఆవులను చంపి వాని పొట్టలోనున్న దూడల తోళ్ల దీని ఎగుమతి చేయబడుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఒక్కొక్క కంబై ఎక్కువ పశువులతోళ్లు ప్రతి పద్దము యెగుమతి యగుచున్నట్లు లెక్కలు తెలుపుచున్నవి. నేడుకూడ ఇంతకు తక్కువ యుండునని చెప్పుటకవకాశముండదు. తొల్లేకాక యెముకలు, కొమ్ములు, గిట్టలు మాంసము, ప్రేవులు, నరములు, రక్తము, క్రొవ్వుమున్నగు విదార్థముల వ్యాపారము కొట్లకొలది విలువలో జరుగుచున్నది. పృథంబమున నెక్కడను ఉపయోగి పశువల పద జరుగుటలేదు. కాని ఈయభాగ్యదేశము నందు మంచి తొలు, మంచి మాంసము కొఱకు పాలిచ్చు ఆవులు చంపబడుచున్నవి. అంగ్లేయు పృథుశ్విము వ్యాపారము నిమిత్తము గొప్పల హత్య చేయించుటయే కాక, చందవులలోనుండు గడ్డిని పశువులు తిను

టకు వీలు లేకుండ శాసనముల ద్వారా అరికట్టి గడ్డి నమన్య యొకటి యిక్కడ క్రొత్తది కలిగించింది. దేశమునందు మంచి నీనలు లేకుండా చేసింది. హిసార్, రోజ్కల్, పిల్లాల్లో సాధారణముగ రోజుకు ౫, ౬ మానీకల పాలిచ్చు గొవులెన్నో పూర్వముండెడివి, కొన్ని తావులలో రోజుకు ౨౦ సేర్లు (౧౦ మానికలు) పాలిచ్చు అవులు కూడ లభించు చుండెడివి. కాని నేడు హిసార్ ప్రభుత్వపు పాఠశాల-పశుశాలలో అచరింప బడు శృతిగమ నసల్ సంస్కారము కారణముగా రోజుకు ౪ మానికలు పాలిచ్చు అవులు దొరుకుట కూడ కష్టమైనది. ఈవిధంగా అవుల నసల్ చెడ గొట్టుట యేకాగ్రహము స్వయముగా సిద్ధము చేసిన మంచివంశపు గొవులను రక్షించుటకును యత్నము జరుగుట లేదు. పశువుల వ్యాపారులు మంచిపాలనిచ్చు గొవులను, కలఁత్రా, బొంబాయి, ముంబైగు నగరములకు కొనిపోయి యిక్కడ వానిని వాశనము చేయకుండుటకై యెట్టి నిబంధనలను ప్రభుత్వము చేయలేదు.

ఆంగ్లేయులు గొవులకు శత్రువులు కాదు, అట్టియెడ ఆంగ్లేయు రాజ్యమున గొవుల హానిని కాశములేల జరిగినవి? అను ప్రశ్నమువలన ముందు వారు, ౫ కొట్ల జనసంఖ్య గల సమయంగ్లేయు దేశము. ఇందు, గత యిరువదినంవత్సరములలో పాలపరమాణుము పెంచునిమిత్తము గొప్పంశమును వృద్ధిచేయుటలో సలుపది (౪౦) కొట్ల రూప్యములు వెచ్చించి యున్నారు. నేడు లగడనులో రూపాయికి మానెడు (రెండు శేర్లు) పాలు దొరుకును. ముందేశమునందు పట్టణములలో రూపాయికి సేరి పాలు మంచివి దొరుకుట కష్టము. ఆంగ్లేయరాజ్యము భారతదేశమునకు గలిగించిన హానికి ముఖ్యకారణము రాజనైతికమని చెప్పవలసి పచ్చుచున్నది. మహమ్మదీయ రాజులదేశముననే నివసించిరి. అందువలన వారు గోవంశము నశింపజేయు యత్నింపరైరి. వారికి మాంసము పనికిరాదని కానీ, వ్యాపారము వారికిష్టము లేనిదిని కానీ, చెప్పవలసి పడదు. ఈవ్యాపారము వారు బహుకాలమునుండి చేయుచునే యున్నారు. నేడు కూడ

వారికి వ్యాపారములే నంబంధము లేకపోలేదు. హిందువులు కూడ వ్యాపారము చేయ మొదలిడినారు కాని అంగ్లేయులు మనదేశమునందు న హమ్మదీయుల వలె నివసించినవారు కాదు. వేల మైళ్ల దూరములో ఉండి వారి రాజ్యము చేయవలసిన వారైరి. అందుకు వారు రెండు ఉపాయములను ప్రయోగమున నుంపసాగిరి. ప్రథమము ధర్మము పెరిట జాతి పెరిట ప్రజలు పరస్పరము తగవు లాడునట్లు చేయుట రెండవది భారతీయులను శారీరికముగాను, అర్థికముగాను, మానసికము గాను, దుర్బలులను జేయుట, విదేశప్రభుత్వమెదైనను తన శాసన విధానమును మిక్కిలి గట్టి చేయదలచు కొనుట నహజము. అందులకై తన దేశములోనున్న ప్రజలను దుర్బలుల జేయక తప్పదు.

## గోమాంసము...ఎగ మతి

౧౯౨౦ నం. వరకు చర్మము నిమిత్తము ఎక్కుడుగా గోవధ జరుగు చుండెడిది. గ్రామీణులైతే తనపశువును ఎన్నడును కటికాని కమ్మేడి వాడు కాదు. ఇజ్బుడు నిస్సంకోచముగా నమ్మప్రారంభించి నాడు నిర్దనులే కాక ధనవంతులకూడ గోవును రక్షించుట, పాలించుట మానినారు. ధార్మిక తృప్తితో గోవును గౌరించు వారియందును గోభక్త కాకణముగ గౌరవభావన మాత్రము మిగిలి యున్నదే కాని కార్యరూపమున గౌరవజరుగ నందున గోవులున్నతెన బొంపవయ్యె, ఇది పైజ్ఞానిక పద్ధతులతో గోవును రక్షించు కార్యమెక్కడ ప్రారంభము కాగలదు? దేశవాసులలో దారిద్ర్యము, వివశత, అలసత, ప్రాసుత్తత, యెక్కువయ యునందును గోవంశము నశింప నారంభించినది. మంచి అబోతులు లేనందున మంచి ననలో కూడ దేశమున లేకుండ పోయినది. దేశము నందు సిట్లు లేకుండుట చేతను, అడవులలో పశువులు మేయరాదని శిషిధించుట చేతను, పొగాకు చెరుకు, మున్నగు పైరులు పశువులమేతకు శనికీ రానివి యొక్కడగుడ చేతను, వేరుసెనగ పిండి అముదవు పిండి,

ఎముకల పొడి, మున్నగు కృత్రిమ యెరువులు పొలమున కుపయోగించుట చేతను గోవంశము, పశువులు ననించినాక మరియేమగును?

ఈయంత్ర యుగమునందు, యంత్రముల ద్వారా యేర్పడు వస్తువుల ప్రచారమెక్కువ యై కొలది పశువుల నాశనము పరాకాష్ఠను బొందినదని చెప్పవచ్చును. గాంధీ మహాత్ముడు, పొలము పనికి ఉపయోగించు యంత్రములు, రాసాయనిక యెరువులు, వనస్పతి ఘృతము (డారా) పనికిరానివిగా చెప్పియున్నాడు. ఇవి దేశమునకు హానిప్రదములని చెప్పియున్నాడు. కాని, నేడు పాతకు ఖదులు పాలపొడి, నేతికి ఖదులు డారా, గోమయము గోమూత్రము వాడుటకు ఖదులు అమ్మోనియస్ మొవలయిన కృత్రిమయెరువులు ఎద్దులు, బాగు నాగళ్లకు ఖదులు ట్రాక్టర్లు వాడి పశువుల యుపయోగింపను తగ్గించుచుండుట దుఃఖకరము. ఉపయోగము లేని వస్తువుల ఎంతకాలము జీవించును? గోవంశమున విరోధులగు నీపదార్థములు ఇట్లే పెంపొందుచున్న కొలది గవులకు దేశమున తావు లేకుండ పోవును, అంగ్లేయ ప్రభుత్వము ఇక్కడ ఉన్నకాలములో మిగిలి యున్న గోవంశము, కూడ నికముందు కృమముగా నశింపక పోదు;

గోవును పెరిగించిన దేశమునకు హాని.

ప్రభుత్వము పశువులమున్న గోవిదాళ వద్దతులను మార్చుకొనని పక్షమునందును, పశువులు న్యయముగా గోవులను రక్షింప బాను కొనక పోయినను, దేశము బాగుపడుట దుర్లభము. గుడ్డల మిల్లులు దేశమున నెక్కువ యైన కొలది దేశమున దరిద్రులకు పనులు దొరుకక యొందరో విధవా స్త్రీలు, మగ్గవు నేతగాండ్రు దరిద్రులై బాదపడుచున్నట్లు గోవంశ వినాశము వలనను దేశమున ననేక నమన్య లేర్పడగలవు. పాల పొడి, డారా, కృత్రిమ యెరువులు, ట్రాక్టర్లు, ట్రాక్కులు దేశమున నెంత యెక్కువగా దిగుమతి యగునో యంత యధిక మాత్రలో గోవంశము



విరుప యోగమగును. పరిణామము గొవులు కనుప గా కనుప గాని పాలుగాక తప్పదు. దేశమున నానూమాతముగా దానికి బాధములే నడుపు గోశాలలలో ఎన్నిగొవులు రక్షింప బడగలరు? అగోశాలలైత కాళము నడువ గలవు గొవుల ప్రయోజనము గుర్తించువాడు కొనితాడు గోశాలలెన్నిండ గలవు? నూలు వడుకు వారు, నేయువారు చూచుచు కాబట్టి యెట్లో మాడ్చి యెత్తుకొనియో, మరియొకనిని చేసికొనియో శిష్యు తాము బ్రతికించుకొన గలగు, కాని పశువుల గతి యెవరి? ఇవి ఎట్లు జీవింపగలవు? వాని నిరంహణకు సాధన మేమున్నది? కాబట్టి యుగ యుగ వస్త్రపుల దిగుమతి, గోమాంసాదుల యెగుమతి అది ఎట్లు చేయ నచో కొన్ని నాల్గకు తరువాత భారతీయులు గొవులను చిత్తము గానో, మూర్ఖుల రూపముననో జూచు పరీస్థితి రాకపోదు, గొప్పచిక్కడ చూడక జాలవు, శుద్ధపైన పాలు, పెరుగు, మృతము మున్నగు వస్త్రపుల కథల వుత్తములందే చూడవలసి వచ్చును

## గోవధ సమర్థకుల నిర్భల యుక్తులు

ఏ దేశంలో గొవులకు దార్మికమును, సాంస్కృతికముగాను, మాత్రమే కాక, శారీరిక, మానసిక, ఆర్థిక ధృష్టిచేకూడ న్నగరికమున త్రవ్వ వూర్ణ సాధన మొనగ బడినదో, ఏ భారతదేశమున బడులు గొవుల మాత్రభావముతో నాదరించిరో, ఎక్కడ గోవధకును శబ్దము నుచ్చరించుట మహాపాతకమని యెంచబడినదో ఆభారతమున నెడు న్నర్రాజ్యము వచ్చి యాదునంపత్వరములు గడిచిన మీదట కూడ పృథుత్వ పక్షము వారు, మరియితరులును గోవధను ననుర్థించుట దుఃఖకరము, గోవధ సమర్థకులు చెప్ప ముఖ్య యుక్తులివి:—

౧. గడ్డి, దాన, మున్నగు పోషణ పదార్థములు తిరిగి పోయినపుడు అను పయోగి పశువులు బ్రతికి యున్న పక్షమున నుంచెపశువులకు

కావలసిందిగా ఆహారము లభింపజాలదు. అనుపయోగి పెశువులు చంపబడిన మంచి పశువులను చక్కగ పోషింప వచ్చును. నసల్ ఉన్న తము కాగలదు. పాలెక్కువ దొరకగలవు.

2. పనికిరాని పశువులను చంపినందువలన మాంసము తినువారికి తినుపదార్థము లభింపగలదు. భాష్యపదార్థములకు సంబంధించిన ప్రశస్తి యుకింతి తెలిక కాగలదు.

3. కోళ్లు, ఎముకలు, మాంసము మున్నగువాని నెగుమతి చేసి అందుని రాజ్యాం బొక్కనములొ భనమెక్కువ చేరును దాల్చులభించును.

4. చంపిన గోమాంసాదుల నుండి పెన్నులిన్ మున్నగుమందులు కైయారు చేయబడును.

5. వ్యర్థముగానున్న పశువులను చంపినందున పెచ్చుపెరిగి యున్న పశువుల సంఖ్య తగ్గగలదు.

6. మహమ్మదీయుల మతమున గోవధచేయుట యావశ్యకము. మనది సెక్యులర్ స్టేటు కాబట్టి శాసనము ద్వారా గోవధ నిషేధింప తగదు.

2. ప్రాచీన కాలమున ఋషులు, మునులు గోమాంసమును తినుచుండిరి. దార్మిక కార్యము లొనరించుచుండిరి. కాబట్టి గోవధను నిషేధింప వలసిన యవసరమేమి లేదు.

అంగేయుల కిదేశము మీద ప్రేమలేదు ఇక్కడి నభ్యుత, నంవృతి మున్నగు వానితో కూడ వారికెట్టి నింబంధమును లేదు. అందువలన వారు గోవధకై యేమి చేసినను, అదియెట్లు నమర్దించినను అశ్చర్య పడ వలసిన పనిలేదు. కాని భారతదేశవాసులలో బ్రాహ్మణులు, మాన్యులు

అదరింపవగిన సంస్థలకు చెందినవారు, గోవధకు నమర్చిగమము చెప్పి యుక్తులు ఎంత ప్రబలములో నిక్కింది మాదిరితో మనము బాగుగ గుర్తించ వచ్చును.

## గోవధ సమర్థుల విచిత్ర యుక్తులు

౧౯౩౯ సం. న దేశోన్నతికి కావలసిన కార్యములను నొనదాని నేర్పడుచు సమిత్తము కాంగ్రేసు అద్యక్షుడు ఒక ఆమెటిని నియమించెను అకమెటికి అద్యక్షుడు పం. జవాహర్లాల్ నెహ్రూ ఆ ఎవ్కమెటి పశు సనకను బాగుచేయుటకు, దుగ్ధాదుల సుత్పాదన చేయుటకును నొక సబ్ కమిటిని నియమించినది. ఈమెటివారు ౧౯౫౦-౫౧-౫౨ లెదిన ప్రకటించి రిపోర్టులో ౧౩ వ పేజీయందు ఇట్లు వ్రాసెయున్నది. “ఈనీనము నూటికి ఆరువది పశువులు మునలివి, పనికిరానవి, రోగ గ్రస్తములును, కాని దార్మికభావన కారణమువలన ప్రజలలో నెక్కువమంది యాపశువులను చంపుటకు గాని, వీని మారనమును భోజనపదార్థముగా నుపయోగించుటకు కాని ఆంగీకరింపరు. ఈపశువులను పాలించుటకు గాను పోతినంపత్సము మిక్కిలి ధనము ఖర్చు చేయుబడుచున్నది. దీనికింతటికి కారణము భర్మము. ఈపనికి మాలిం పశువులకై వెచ్చించు అహారపదార్థములు గడ్డి గాదము వీనిని చంపి మంచినపశువులకు ఉపయోగించినచో తప్పక పాలు, పెరుగు, నెయి మున్నగు పదార్థములలో తప్పక వృద్ధి కాగలదు.”

ఈరిపోర్టులోనే ౨౩ వ పేజీ యందొట్లు వ్రాయబడి యున్నది. జనుల భోజన పద్ధతులలోను, దార్మిక భావనలలోను క్రాంతి గలిగించి; పనికి కాని పశువులనున్నిటిని భోజనపదార్థముల క్రింద యుపయోగింప వలయును. లేదా పొరుగు దేశములకు ఈపశువులను భోజనపదార్థములుగా నుపయోగించుటకుగాను ఎగుమతి జేయవలయును. ప్రభుత్వమునకు

నంబంధించిన పక్షపాతపక్షాలు, మరి యితర విశేషజ్ఞులు, ప్రసిద్ధి లేఖకులు అందరు నేడు వ్యాయు పుస్తకములలో వ్యర్థముగా ప్రాచీనులు ధార్మిక కార్యములందు గెమాంసము నుపయోగించినట్లు వ్యాయుట యొక యలవాటుగా కనబడుచున్నది. అంతటితో నూరుకొనక, ప్రాచీనులు మాంసము కొఱకే గోవులను పాలించిరనియు వ్యాయుటకు సాహసించుచున్నారు. ఇట్టి పుస్తకాలను, వీనిని వ్యాయులేఖకులను నేడింతగానో ప్రోత్సహించుచున్నారు.

సాధారణ జనులు కానీ, మామూలు నంథులు కానీ గోవదను నమరించిన పక్షమున దానినుపేక్షింప వచ్చును. కానీ, కాంగ్రేస్ వంటి సుహనంథకు నంబంధించిన ఉపనమితి గోవదను కేవలము నమర్చించుటయే కాక, ప్రజల భోజనపద్ధతులను, ధార్మికభావనలను కూడ మార్చివారికి గెమాంసము తినింపి తీర్మానము చేయుటయు, అందులకై యత్నించుటయు చూచి చూచి యెట్లు ఊరక యుండవలయునో బుద్ధి మంతులూహింతురు గాక ఈమిటి వారు నిర్దేశించిన నలహారాలో నున్న దోషములను బయలుపరచి జనులను నన్యార్థము ప్రవేషించుటకు తగిన యత్నము లాచరింపక తప్పదు.

హతము, క్రోధము మున్నగు గుణములతో పెరితుడై యొకడు ఇతరుల బావనలకు హని కలిగింపయత్నించునో యట్టి మనుజుడు న్యాయమునకు నత్యమునకు తిలాంజలి యిచ్చినవాడగును. మైన చెప్పిన నబ్ధ కమిటీ మాటికి అరువది పశువులు పనికిరానివిగా నిర్ణయించి వానిని మాంసము కొరకై వదచేయుట యుచితమని సలహా యిచ్చినది. ఈసలహా సంగీకరించిన పక్షమున నేడు మానదేశమునందున వదునెనుమిది కోట్ల పశువులలోను పది కోట్ల పశువులు చంపబడ వలయును. ఎంతటి ఘోర అనర్థమో యూహింపనగును.

## ప్రభుత్వపు గౌరక్షణ వున్నది కమేటీ

అందరికీ పజ్జల రిపోర్టు

ఈ రిపోర్టును సంబంధించిన గణావ పేజీలో పనికిరాని పశువుల సంఖ్య గల లక్షల అని వ్యాయోజనం. తరువాత మరియొక చోట గణావ పేజీలో పనికిరాని పశువుల సంఖ్య సూచిక ద్వారాను చెప్పి యున్నది. గణావ పేజీలో సూచిక రెండు ముక్కలు అని యున్నది. ఆయన పాతముతో చూచిన నేడు సూచిక పనికిరాని పశువుల సంఖ్య ఒకటి యే లక్ష ఒకటి నైరయే యుండవచ్చును. ఈ రిపోర్టులో గణావ పేజీలో పనికిరాని పశువుల సంఖ్య సూచిక లక్షల అని చెప్పి యున్నది. వానిలో నేడు వానికి తెలియ దొరకనందున కట్టి ఈనలేని పక్షిక వచ్చిన పశువులు కూడ కలిసి యున్నవి. కాని వానికి మంచి గడ్డి దాన లభించిన పక్షి మున నవి సంతానమునీయు గలిగినవి యుగును. మనుష్యులయొక్క యుష్కపులయొక్క పదార్థములను ప్రదీక్షించి నభివృద్ధి కల్పించు కమిటీ తన రిపోర్టులో గణావ పేజీలో పనికిరాని పశువులను చంపవలయునని నలహా ఇచ్చుటయే కాని యిది నమాన్తముయి తదుపరి మాంసాహారి దేశములకు వలె మాంసము కొరత పశువులను పెంచవలయునని నలహా కూడ ఇచ్చి యున్నది. కాని పనికిరాని పశువుల సంఖ్య నలువది లక్షలని పేర్కొని యున్నది. ఈ సంఖ్యలను చూచినపుడు కాంగ్రెస్ చేనేర్చునట్లు దీని రిపోర్టు యొక్క నానమితి చూపించిన పనికిరాని పశువుల సంఖ్య తక్కిన రెండు కమిటీలు చూచిన సంఖ్యకంటె నెంతో ఎక్కువగా కనిపించుచున్నది. ఇంతటి తన తత్వమును తెలుపు నిరీపోర్టును నిర్దమమయే సంఘములో నిబంధిత యుండునో యాహంపవచ్చును. మరియు నిరీపోర్టును పూర్తియై చూడ నే తనయిష్టము వచ్చిన సంఖ్యల నక్కడ నమోదు చేసి యుండు

నని చెప్పక తప్పదు.

మునల్మాను రాజ్యము గోవధకు ప్రాశ్నాహము నిచ్చియున్నమాట లజమే కాని, గోమాంసము తినని వానికి గోమాంసమును తినిపించుటకది మోక్షన చేసి యుండదయ్యే. కాంగ్రేస్ చేసేర్పడిన కమిటీ లెఖనము మాత్రము ఈదేశవాసులను గురించి యొకింతయు నాలోచించినట్లు కనబడు. ఈదేశంలో గోమాంసమే కాదు మాంసముపేరు కూడ నెవరించు కొందురు. ఆకలితో చచ్చిపోవనొప్పు కొందరు కొని యెందరో మాంసము తినవొల్లరు. మొదటి పృథంబ యుద్ధము నందు (౧౯౧౪-౧౮) హరి యానానుండి యుద్ధక్షేత్రమునకు వెళ్లిన కనం. జాట్ పల్టన్ ప్రాంసు మోర్చాబంది చేరినపుడు వారికి మాంసములేని భోజనము దొరకక పాలు నంద న వారు ఆకలితో నుండి, శనగలు తిని, యుద్ధముచేసినారే కాని మాంసము తినవొల్లని పోయిరి. ౧౯౫౩లో జరిగిన మ్యూటింగ్ కారణమేమి? గొప్ప కొవ్వుతో చేసిన తటాలు కొరికవలని వచ్చుటయేదా?

కాంగ్రేస్ నాతుకులలోను, కార్యకర్తలలోను, ఎందరో మాం. ము. రు ఉచ్చరింప నిచ్చగింపని వారుకలరు. కాంగ్రేస్ నిండ్తన్వయముగా ఇతరుల ధార్మిక భావనకు క్షతిగలిగింప నిచ్చగింపదు. కాంగ్రేస్ పేరుతో సిట్టి రిపాట్టు ఒకటి వ్యాయబడినవని కొంధటికి తెలియకయే యుండ వచ్చును కాంగ్రేసు పెద్దలు ఈరిపాట్టును గురించి తమ యభిప్రాయమును స్పష్టపరచుచు జనులకు తెలియు నట్లు జేసిన నైతయు బాగుండును.

**అనుపయోగి పశువులుపయోగి కావచ్చును.**

పనికిరాని పశువులను వధింప వలసిన యవసరమేమిమియులేదు వానివలన అర్థికముగాను, నైతికముగాను, లాభమేకాని నష్టమొందును

లేదు. మునలిపాపులు, విలాంగపశువులు నూటికి ఒకటి చొప్పున పశువుల తక్కువనుండి దేశమునందు ౨౧ లక్షలున్నవి. అవి నంతానము - తివు. నిజమే. ఇట్లే పనికిరాని పశువుల సంఖ్య ఒక్కొక్కటి యున్నది. వీరి కంఠమును సంకీర్ణించి పోవుట చేతను, నరియైన ఆహారము - భింజిత పోవుటచేతను నియ్యవి యేర్పడినవి. దీనికి కారణము పశువుల దేశము కాదు; పశుత్వము, జనులు వీరి అజాగ్రత్తయే యిత్నించినచో నంతానము కనవలెన గూడ నంతానమున యోగ్యములు కాకపోవు. బదరీ (యు. ఏ.) రాజాసాహిబ్ ఇట్టి పశుయోగము చేసి నఫలుదై యున్నాడు.

ఆనున బందిరి దొడ్డినుండి కొనిన పశువులలో పనికిరానివి, నంతానము కన్పించనివియని యెంచబడిన వానిని చక్కగా మేపి, మంచి యాబోతులతో కలిపి, వానివ్వారా మంచి నంతానము (దూడలు) పొందుట చూచి యున్నాము. మధ్య ప్రదేశమున గవాలాపూసినీలకు నంబంధించిన ఒక గోవు, కేవలము దూడకొరకు పాలించ బడునది. చక్క మేపి పోషించిన మీదట రోజుకు ఎనిమిది సెర్ల పాలియు, ప్రారంభించిందీ. ఇది సేవాగోషమువారి యనుభవము. మంచిగద్దిపెట్టి, నవలను నండ్కరించిన మీదట బంజారు గోవుకూడ రోజుకు ఆరు సెర్ల పాలు ఇచ్చుట మొదలుపెట్టినది. ఇట్లే ఇతర పనికిరాని పశువులను గూడ బాగుగ పాలించి పోషించిన మీదట యివియు నిరుపయోగములు కావు.

చారిత్ర ప్రభుత్వపు పశురక్షక కమిటీ రిపోర్టు ౧౪ వ పేజీలో నిట్లు వ్రాయబడి యున్నది. అనువ యుక్త పశువులను అడవులందుంచి ప్రతి పశువుకు నరతన్వరమునకు రూ. ౩ ల చొప్పున ఇచ్చుపెట్టి వానిని పోషింపవచ్చును. వానికి నిద్రవనతి కలిగించుటకు కొంత అనగా రు. ౧౬ లు వ్యయము చేసిన ఛావు తెవిన ఛావు ఇట్లా మునలిపకు శును బద్ధవనతన్వరములరణ్యమున నుంచుటకు పాకలకు, నాకలకు

మున్నగు ఖర్చులకు గాను మొత్తము రు. ౫౦ లు మాత్రమగును. అనగా నంశత్సరమురకొక్క పశువునకు రు. ౧౦ లు మాత్రము ఖర్చు అగును. విశేషజ్ఞుల పట్టెనో పాలియ్యని రోజులలో గోమూతమునందును, గోమయమునందును భూమికి బహుముఖలిగించు శక్తియొక్కదగునని చెప్పబడుచున్నది. ఇదియంగికరింప కున్నను పంజాబు పశుత్వమునకు నరబ దించిన కృషి, రాసాయనిక డాక్టరు లెండర్ వేసిన లెక్కల ప్రకారము ఒకవత్సర నంశత్సరమునకు ౪ టన్నుల గోమయము, ౩౪౩ పౌనుల మూతము లభించునని తెలియచున్నది. ఆడాక్టరు వేసిన లెక్కల ననుసరించి యామల మూతములను అమ్మినచో రు. ౩౦ లు రాగలవు. ఇట్లు నంశత్సరమున కొక్క పనికిరాని ఆవువలన రు. ౨౦లు లాభము లభింపగలదు. ఇట్లు పశువుల మలమూతములను వైజ్ఞానిక పద్ధతులతో నుపయోగించుటకు తగిన యెర్పాట్లు చేసినచో పనికిరాని పశువుల వశమున ౨౦ ల చొప్పున వచ్చులాభ మెన్నికొట్టగనో ఊహింపవచ్చును.

బహుశః రాష్ట్ర పశుత్వపు గోళాలనంశపు కార్యదర్శికి ధర్మపాల నింహుడు సిద్ధపరచిన ఒక రిపోర్టు గతవ పేజీలో నిట్లున్నది. ఒక ఆవు నంశత్సరమునకు ౩౩౪౩ పౌనుల మూతము విచ్చును. దాని నుండి ౩౦ సెర్ల ట్రైట్రోజన్, ౩౨ సెర్ల ఫాస్ ఫేట్, ౨౫ సెర్ల పొటాష్, లభించును. వీని మార్కెట్లో ధర కనీసము రు. ౪౦౦లు. బొంబాయిలో ఒక మహాశయుడు ఒక యంత్రము కనిపెట్టి యున్నాడు. ఇరువదిబదు పశువుల మలమూతముల వలన కలుగు గ్యాసుతో నాధుర్విశేషహాయమున లైట్లు, పంఖా, పిండి విసురు యంత్రము న్నమవుట మున్నగా ఈ యోగములు పొందుచున్నాడు. ఇట్లు విశేషజ్ఞులు పశుత్వము చేసిన సచో పనికిరాని పశువులవలన నెంతో ఉపయోగమును బొందువచ్చునని సిద్ధమగుచున్నది. దానిని చంపినందున నంతటిలాభము రాష్ట్రమున కెన్నడు లభింపదు.



ఈపశువులను మేపుటకు కావలసిన గడ్డి యెటనుండి శుభ్రమును ప్రష్ణకు సమాధానము చెప్పవలసి యున్నది.

అనుద్వాదక పశువులు స్వల్పఖర్చితోనే పోషింపఁబడును

మనదేశము దాస్యము నుత్పన్నము చేయుట కనేక విధముల యుత్పత్తిము లాచరించుచున్నది. ఒకపంటలు ఐదులు, రెండుపంటలు, పండించుటకును, బంజరు భూములను సాగుచేసి ౪౦ కొట్ల ఎకరాల భూమిని కొత్తగా సాగుచేయుటకు యత్నములు జనుగుచున్నవి. ఈభూమి పండి పంటలకు రెండు రెట్లు గడ్డి కూడ లభింపచును. కాలకలు త్రవ్వించుటకు చేయు యత్నముల ద్వారా కట్టలమీదికి కొత్తగా ఉత్పన్నముగు పచ్చిగడ్డియు చాల దొరుకగలదు. జొన్నలు, కనకలు పండించుటకు చేయు పయత్నము వలనను, తెలగ చెక్కలు కేవలము పశువులకే యుపయోగించుట వలనను పశువులకు గావలసిన దిద్ది, పాన, మిఠి తమగు ఏమియుండజాలదు.

దేశమునందు ౧౦ కొట్ల ఎకరముల భూమి యడవులుగానున్నది. అక్కడ పెరుగు గడ్డితో చాలభాగము శ్వర్థముగానే పోవుచున్నది. గోరక్షక ఉన్నతి కమిటి నూచించినట్లు పచ్చల నడవులలోనుంచి పాతలము టకు తగిన సదుపాయములు చేసిని దేశమునకెంతో లాభము చేకూరగలదు. అనుద్వాదక పశువులు, పనికిరాని పశువుకు ఎంతో ఉపకారములు కాగలవు. పంచవర్షియ ప్రణాళికలో గోరక్షక కమిటి, అనుపయత్త పశువులను వధచేయించుటకు ఐదులు, వానిని అడవులలోనుంచి వానిని పోషించి లాభము నధిక వలయు నయ్యు, అనుభవార్థము ౧౬౦ ఖోనతనములనేర్పరిచి యందు మూడుంబాతిక లక్షల పనికిరాని పశువుల శుంకుటకు లభ్యయింపినది.



గోపధ జరిగే దేశాలలో రోజుకు ఒక్కొక్క మణుగు పాలు ఆచ్చు గోవులున్నవి, యని కొందరు భావ్యత గల పెద్దలే చెప్పుదురు. అక్కడనుండు జనులను మనకంటె నెక్కువ పాలు వెన్న దొరుకు ననియు వారందఱు ఇగితే కాక అక్కడి పనికి రాని పశువులుండుటచేతనే పాలు వెన్న మనకు లభింపకున్నవి యనియు వారి యభిప్రాయము. వాతీ యూ యుక్తి నడియైనది కాదు, పాలు వెన్న యొక్కడుగా లభించుట కావేశములందు గోపధ జనుగుట కారణము కాదు. వారు గోవంశమును సంస్కరించి, వానికి కావలసిన ఆహార పదార్థముల నెక్కుడుగా నుత్పన్నము చేయుటయే కారణము. అమెరికా మున్నగు దేశములలో పశువుల యున్నతి కొఱకు ప్రతి పశువున రు ౧ బొప్పెన ఖర్చు చేయుదురు. మన దేశమునందు ఉపయుక్తములగు పశువులను సంరక్షించుటకు గాని, పశువుల వంశమును సంస్కరించుటకు గాని యత్నమే లేదు.

ఉపయుక్త పశువుల వధనావుటకు గల శాసనము ఉపేక్ష.

గోపధను నమర్చించె పశు విశేషజ్ఞులు, ప్రభుత్వము, న్యయముగా పశువుల నసల్ బాగుచేయుటకు చేసిన చెప్పదగిన కార్యమొకటియూ లేదు. పశుజలు తమ పశుశాస్త్రముల ద్వారా సిద్ధపరచిన మంచి పశువులను రక్షించుటకు గాని, వాని నభివృద్ధి చేయుటకు గాని ప్రాత్నాసామిచ్చినది కాదు. మంచి పశువుల వంశమును చెడగొట్టుటకు వీలుగా ప్రభుత్వము కన్నులు మూసికొని యుపేక్షించు చున్నదని చెప్పక తప్పదు.

జనులను భ్రమ పెట్టుటకు మాత్రము కొన్ని ప్రాంతములలో నుపయుక్త పశువుల వధనపెడినది. కాని, ఆశాసనమును అమలు పెట్టు వారెవరును లేరు. ఇటువంటి శాసనములవలన పశుధన రక్షణ

యొన్నటికి జరుగ నేరదు. బ్రాహ్మ ప్రభుత్వము ౧౯౪౪ నం. ౨౦ నా ఉపయోగి పశువుల వధ సరికట్టుటకు శాసన మొసటి చేసినది, దాని నులనిచిరిగింతయు లాభము చెక్కులేదు. లాభ దాయక పశువుల వధయేకాక దూడల వధకూడ జరుగ నారంభించినది. అందు వలన మరల ౯.౯.౪౪, ౩౨ నొక విశేష శాసనము చేసి బ్రాహ్మ ప్రభుత్వము పశుశుభము బొత్తిగా జరుగ కుండునట్లు చేసినది. ఇంతవరకు గల అనెభవమును బట్టి చూచిన గోవధను సంపూర్ణముగ ఆపనంతవరకు ఉపయోగి పశువులను వధచేయ రాదని చేయు శాసనములన్నియు నిరుపయోగములని లెని తెలియుచున్నది, పశువుల నెవముతో నెక్కువ ఉపయోగి పశువుల వధయే జరుగు చుండును. అనుపయోగి పశువుల చర్మముల నెని వ్యాపారులకు లాభముండదు అందువలన ఉపయోగి పశువులను చంపరాదని శాసనమున్నచోట్ల కూడ ముఖ్యముగా నుపయోగి పశువులనే చంపి వాని తేళ్లు, మాంసము మున్నగు వ్యాపారము ద్వారా ఎక్కువ లాభము నంద జూతురు. పదునాలుగు సంవత్సరములు దాటిన నయినను గల పశువుల (ఆవులు ఎద్దులు) మాంసము రుచికరము కాదు. స్వాస్థ్య కరమునుకాదు. అందువలన మాంసము కొరకు చిన్న వయసున నున్న వాటినే వధ చెదురు.

అనుపయోగి పశువులు మంచివాని యున్నటికి బాధకములు, వాని వలన గడ్డి తిరిగిపావు చున్నదని చెప్పట అనుమయి గి నలకాదు. ౭ జిప్టా, ము, పౌరాస్త్రము, వైద్యబాధకము, పటియాలా యూనివర్స, ముగ్గుగు బాలికా శంస్థానములలో గోవధ సంపూర్ణముగ నిషేధింప బడినది. అక్కడ చుగ పశువు కూడ అయావు ఎంత నిరుపయోగకరమైనను వధింప నలను వడదు. కాని అక్కడ యితర పశువుల యున్నటి కేవలమున యాటంకము కలుగు చున్నట్లు చెప్పు వారు లేరు. అక్కడ యెట్టి నమస్కంభ ఉత్పన్నము కావు, కారణమేమి?

## వృద్ధ పశువుల రక్షించుట మనకు నైతిక కర్తవ్యము

గోరథ నిషేధ ప్రకృతి ఆర్థికమే కాక నైతికము కూడ. కుక్కను పెంచు  
వాడు అది లోగి యో లేక ముసలిది యో యెసనాడు దానిని చంపడు.  
విశ్వాన పాతుకైన నౌకరు పనిచేయ లేని వాడైననాడు యజమాని బుద్ధి  
కుంతులైనచో పెన్షన్ ఇచ్చును, ఆర్థిక దృష్టితో మన మాతాపితలు  
వృద్ధులైనచో అనుపయోగులు, బారభూతులు నైననాడు వారి భారమును,  
బిచ్చులు భరించి సేగ సేయుచును కాని వారిని చంప జూడము అట్లే  
మనకు పాలు, పెరుగు మృతము, ఎరువు నిచ్చి యెంతో కలము మనకు  
పకరించిన ఆవులను ముసలివై నంత మాత్రమున వానిని చంప సంగీక  
రించుట కృతముత కాక ఏమగును ! అనైతికత కాక వేరొండేమగును?  
కృతజ్ఞత మహాపాపము అనైతికత పతనమునకు మూలము. మననభ్యుత్త  
కృతజ్ఞతను పృథానముగ నేర్పినది. నీతి దానికి మూలము! అందువల  
ననే యనేక విపత్తులను చాటి నేటికి నది జీవించి యున్నది. గాంధీ  
మహాత్ముడు ౯. ౧౦. ౨౧ దేదినవ జీవనముతో నిట్లు వ్రాసి యున్నాడు  
“హిందూ ధర్మము ప్రపంచమునకు ఇచ్చిన బహుమానము గోరక్షణ  
హిందూ ధర్మము గోవులను రక్షించు హిందువులున్నంత వరకు  
పొందును”

వాస్తవము విచారించిన అనుపయోగి పశువులు, అనుద్బాధక పశు  
వులు దేశమునకు బరువు కావు, వానిని చక్కగా పాలింపగలిగినచో దేశ  
మునకెంతో లాభము నీయగలవు. ఆర్థిక దృష్టితోను నైతికముగాను  
పశువులను పథ చేయుకుండ రక్షించుట మన కర్తవ్యము. రాష్ట్రమునకు  
శ్రేయకరమును.

## గోమాంసము స్వాస్థ్యమునకు హానికరము

మనదేశమున పెక్కురు మాంసమును తినదు. మాంసము తినువారు కూడ కొలది పరిమాణంలో తిందురు. అదియును మేక, గొట్టె, మాంసము ఆవుల మాంసము, దూడల మాంసము ఆర్వోస్టుమునకు మంచిది కాదు. ఇక వృద్ధ పశువులు, రోగగ్రస్తములు, వికలాంగులు నగు పశువులు మాంసము రోగ కారక మగుట వలన నది ముసలే తినదగదు. గోవధను నమ్మించు వారు కూడ ఉపయోగ పశువులను చంపి చాదందురు. ఊపయోగము తప్పి పశువుల మాంసము పనికిరాదు. అట్టి యెడ గోవధ పూర్వముగ అరికట్టుట యే దేశమునకు నెఱవరకు మగును. మనదేశము వేడి దేశము. ఇక్కడ గోమాంసము తినువారి స్వాస్థ్యము తప్పక చెడును హిందువులచే వ్యాయుబలము వైద్యక గ్రంథములలోనే కాక యానానీ గ్రంథములలో కూడ ఒక విధమున వ్రాసి దూడ మాంసము కూడ చాల అలస్యముగా అడుగును, రక్తమును చెడ గొట్టును. కఫము పెంచుతుంది. దీనిని తినువారికి కేన్సర్, కుష్టు, దధుర్లు మున్నగు వ్యాధులేర్పడును దురద, కీళ్లనొప్పులు వచ్చును క్రిమీలకు అనేక వ్యాదులు కలిగించును. కాంగ్రేస్ సబ్ కమిటీ యే పనికి రాని ఆవుల మాంసము భోజన పదార్థముగా సుపయోగించుటకు నలహ ఇన్నినదో యామాంసము మిక్కిలి హని కరమగుట నిస్సంశయము కాబట్టి వీనిని వధింపక వీలయిన చక్కని పద్ధతులతో కాపాడి వాని మల మూత్రములను ఉపయోగించిన దేశసంపత్తి యెంతయు వృద్ధి గలదు.

తోట్ల వ్యాపారముకంటె ఎరువు వలన

కలుగు లాభమెక్కువ

గత మూడువర్షములలో విదేశములకు సగటున పాలుకు పది

పండ్రెండు కోట్ల విలువగల తోళ్లు ఎగుమతి చేయ బడినవి. తాని పశువుల ద్వారా రెండు వండల కోట్ల రూపాయలు ప్రతి సంవత్సరమూదాము వచ్చును. గోరక్షణ కమిటీ వారి తిప్పిర్తును బట్టి నూట పండ్రెండు లక్షల అనుపయోగి పశువుల మల మూత్రముల ద్వారా సాగుకు, ఇరువది కోట్ల రూపాయల కంటే నెక్కుడు అదాయము రాగలదని తెలియుచున్నది. చనిపోయిన తరువాత తోళ్ల వలనను, ఎముకల వలనను చచ్చి అదాయము వేరు. ఎముకల యెగుమతిని ఆపి వానిని పంట యొరువుల క్రింది ఉపయోగించినచో ధాన్యోత్పత్తి యెక్కువ యగుటయే కాక కృత్రిమ యొరువుల నిమిత్తము విదేశముల కిచ్చు లక్షల కొలది రూపాయలు దేశమునకు మిగులును. అందువలన ధాన్యము దిగుమతి చేయుటకు గాను తోళ్లను డాలర్ల కొరకు విదేశముల కెగుమతి చేయవలసిన వమస్యయే యుత్పన్నము కాదు. మన దేశమితోళ్లు మున్నగు వాని నెదేశములకు పంపుచున్నదో యాదేశములనుండి మనకు విలాస వస్తువులెక్కువగా దిగుమతి యగుచున్నవి. దేశహితమును చూతుమేని విదేశములకు తోళ్ల నెగుమతి చేయుటకు గాను గోవధ దేశమునందు ఇరుగ నిచ్చుట యనావశ్యకమే. కాదు హనికరమని నిర్ధమగు చున్నది కాపయోగి పశువుల వధ యైనను పూర్ణముగ మనము ఆపగలిగితిమేని ప్రసిక్తరాని పశువుల వధ యంతగాజరుగ నేందు. కారణమేమనె:—వాని తోళ్లు విదేశములలో కొనువారు ఎక్కువగా నుండరు. మంచి పశువుల తోళ్ల వ్యాపారమున కెక్కుడు ఉపయోగ కరములు. లాభదాయకము లను అందువలన అనుపయోగియను నెవముతో మంచి పశువే చంపబడుచున్నది,

ప్రభుత్వము పంచవర్ష ప్రణాళికలో గోవధ పూర్తిగ ఆపిన పక్షమున ముందులకు కావలసిన గోవుల హృదయపు సారము మున్నగునవి తిథింపవు. అందువలన మందులు దొరకవు. కాబట్టి గోవధను ఆప

రాదు అని వ్రాసి యున్నారు. ఈదేశమునందు కోట్ల కొలది ప్రజలు గోమాంసము పేరు వినుటకే యిచ్చగింపరు. వారామాంస సత్తువతో తయ్యారైన రించిన మందులకు మాత్రమే వాడుదురు! ప్రజలు మందులు లేక చచ్చుట కంగీకరింతురు కాని గోమాంస సాంఘిక నిర్దేశపరచిన మందులను వారు వాడుట కంగీకరింపరు. వారికి తెలియ ముండ మందుల నేపముతో నట్టి నింపనీయ కావ్యమొనర్చుట ప్రజలు ఖహింపరు కూడ వారికి తెలిసిన నాడు. మరియు నేడింత విజ్ఞానము వృద్ధి నాంది యుండ మందులకు కొంత యేమి? నీమందులు గోష్ఠాదుల జారమునుండి యుత్పన్నము చేయబడుచున్నవో అందలి తత్వములను గుర్తించి మరియుక వదార్థము. నుండి యట్టి మందులు సిద్ధపరచుట యశంభవము కాదు. యిటువంటి మందులెక్కుడు వాడుకగోను లెప్పు అందువలన నిది యొక సాకుగ చెప్పి గోవధను దేశమునందు జరుగ విచ్చుట యెంతయు నన్యాయము. గోపథ చేయించుకంటె వానిని జాగ్రత్తగ కాపాడినచో పాడి పంటలు మెండయి జనుల స్వాస్థ్యము కుదుట బడి రోగులే కారు. మందుల యనవరమే యుండదు, రోగము లు కలిగించుకొని చికిత్స చేయవలయుట కంటె రోగములనుండి యే దూరముగ మందుట ముద్ది మత్తయగును!

మన దేశమునందు కావలసిన సంఖ్యకు మంచి పశువులు లేవు. బారిక పశుభుత్వముద్వారా ప్రకటింప బడిన 'పశు బహు రిహిట్ట ౧౯౩౨' మొదటి పిజిమీద ఇట్లు వాయబడి యున్నది. "ప్రపంచపు దేశముల భారతమువెక్కుడు సంఖ్యతో పశువు లున్న దేశము కాదు. ఏదేశముల పశువుల సంఖ్య మిక్కిలిగా నున్నదో యాకుహత్వపూర్వ దేశముల వలె ఇక్కడ మనదేశముతో మనుష్య సంఖ్యను బట్టి చూసిన పశువుల సంఖ్య మిక్కిలగా లేదు. కొన్నిదేశములలో పశువులు మనుష్యుల సంఖ్య ననుసరించి యీక్కింది విధమున నున్నవి.

భారతము	మనుష్యులు	గంంకి	గ.గ	పశువులు.
కెనడా	„	౧౦౦కి	౩౩	„
డెన్మార్కు	„	„	౮౬	„
ఆస్ట్రేలియా	„	„	౧౯౧	„
ఆర్జెంటీనా	„	„	౨౫౯	„
న్యూజిలీండ్	„	„	౨౮౧	„

భారతదేశమునందు మనుష్య సంఖ్యను బట్టి చూచిన పాలిచ్చు పశువుల సంఖ్య చాల తక్కువ ఉపయోక్త రిపోర్టులో ఈ క్రింద జూపిన పట్టిక యియ్యబడినది.

౧౯౨౦.            ౧౯౩౦.            ౧౯౪౦.            మనుష్యుల సంఖ్య ౨౨౫౨౦ వేలు.    ౨౨౫౨౦ వే.    ౨౬౧౧౩౦ వే,    పాలిచ్చు పశువులు.    ౪౪౧౮౦ వే.    ౪౬౮౪౦ వే    ౪౭౫౨౦ వే.

౧౯౨౦ నుండి ౧౯౪౦ వరకు గల యిరువది సంవత్సరముల కాలములో భారతదేశమునందు నూటికి జనసంఖ్య ౨౭ వంతున పెరిగినది. కాని పాలిచ్చు పశువుల సంఖ్య మాత్రము నూటికి ౫ మాత్రమే పెరిగినది. ఇతర పశువుల సంఖ్య కూడ ౧౯౨౦ వరకు ఈ యిటు పాతముతోనే పెరిగినట్లు తెలియు చున్నది.

ఇతర దేశములలో గోవు పాలిచ్చుటకే యుపయోగించును. పట్టులు హిందమున కుపయోగింప బడుచున్నవి. కాని మనదేశమునందు పట్టులు శస్త్రవస్త్రాయ మునకుపయోగించు చున్నవి. దేశముల పాలిచ్చు పశువుల సంఖ్య ముగ్గా పర్యంత ప్రాంతములలో పశువులు ఎక్కువ కొలది యొరుపు కొఱకే కాపాడ బడును. వాని ముఖ్యములు ఎరువుగా నుపయోగింతు. కాగా భారతదేశమునందు కావలసినన్ని పశువులు ఏవనియో చెప్పవచ్చును. అందువలన ఎక్కువ యున్నట్లు కనశశమే లేదు.



## గవర్నమెంటు మాటలు-చేతలు

౧౯౪౩లో ప్రజలు గోవధ సంహారముగ అరికట్ట వలసిందని యెంతో అందోళన చేసిరి. గవర్నమెంటు ఈయాందోళనచే ప్రభావితము కాక పోలేదు. అయినను, ౧౫ ఆగష్టు రోజున భారత స్వాతంత్ర్యము బొటా గోవధ నిరీకట్టి నట్టు హెచ్చరిక మాత్రము చేయలేదు. కాని ౧౯౪౩ నవంబరు ౧౯ న ప్రభుత్వమొక తీర్మానముట్లు చేసింది. “దేశము నందు విపరీతముగ పెరిగిపోయిన గోవధ వలన పాలు, పెరుగుతో బాటు ఎద్దులు కూడ తక్కువ యైనవి. శాసన సభలు, సమాచార పత్రికలు సార్వజనిక నభలు పశువుల వధను చట్టము ద్వారా అరికట్ట వలయునని యందోళన చేయుచున్నవి. ఈపళ్ళ నైతికమగును, ధార్మికముగాను చిక్కులతో కూడినది. కాబట్టి భారత ప్రభుత్వము జాగురపడిరించి, ప్రభుత్వానికి చెందిన విశేషజ్ఞులతో నొక కమిటీ నేర్పరుచుటకు నిశ్చయించుచున్నది” ఈకమిటీలో ప్రభుత్వానికి సంబంధించిన విశేషజ్ఞులు అయిదుగురు, అనధికార సభ్యులు ఎనిమిది మంది యేర్పరుచబడిరి. ఈకమిటీ ౬-౨౨-౪౩ న ఈక్రింది నమ్మతి తెలిపినది. “ఎట్టకేలెత్తితులలోను భారతదేశము నందు గోవధ చేయుట పనికిరానిది యీ కమిటీ కోరుచున్నది. శాసనము ద్వారా గోవధ అరికట్ట వలయును. భారతదేశము నన్నిప్పుడీ గోధనము మీదనే యెక్కువ ఆధారపడి యున్నది గోవధ హర్షముగ అరికట్టబడినరాడే దేశ అత్య సంతోషింప గలదు. పశువుల ఉన్నతి కొరకు విశేష ప్రయత్నములు సలిపిన నాడే యీ

దేశము ముఖ్యముగా నుండ గలదు.

కమిటీ తన యీ నిర్ణయమును కార్యరూపమున బెట్టుటకు నిశ్చయించి. “పడునాలుగు(౧౪) సంవత్సరముల ఆయువునకులో బృధిన ఉపయోగ పశువుల వధ వెంటనే ఆపవలయును. లైనప్పు లేకుండ, అధికార ప్రతమును సంపాదించు కుండ యేపశువును చంప

రామ. కానన విరుద్ధముగా చేయుపశువుల వధ నరికట్టు అధికారము పాలిను చేతిలో నుండ వలయును. కెందు సంవత్సరములలో తగినన్ని గోవధనముల నేర్పఱచి వికలాంగ పశువుల నన్నిటిని వాని యుద్ధము చేర్చి పశువుల యన్ని విధముల పూర్ణముగ ఆపవలయును.

## కమెటీ సలహా బుట్ట దాఖలు

ఉపయోగి పశువుల వధ వాపుటకు భారత ప్రభుత్వముంగీకరించినది. ౨౪-౩-౪౯ తేది సమీపమున, భారత ప్రభుత్వము ప్రాంతీయ ప్రభుత్వానికి ఉపయోగి పశువుల వధకు అరికట్ట వలసినదని తెలియ పరచినది. కాని శుదరాను, ఒరిస్సా, ఆసామ్, పైద్రాబాద్ మున్నగు కొన్ని రాష్ట్రప్రభుత్వాలు కాననము కూడ చేయలేదు. బొంబాయిలో కాననము చేయబడినది కాని దానిని ఆచరణ బెట్టిన వాడు లేదు ౧౯౫౨న బంగాల్ ప్రభుత్వ మికానము నాచరణలో బెట్ట నిశ్చయించినది. కాని, ౨-౪-౪౯న దానిని నిలిపి వేసినది. ఇప్పుడు మరల ఆకానము కార్య రూపము నొందబోవు చున్నది. పశువులను బట్టి చూచినచో దిని వలనను లాభము కలుగ దని తెలియుచున్నది ఉపయోగి పశువులు డక్కునట్లు కనబడదు కమెటీ సమ్మతి ప్రకారము ౧౯౫౦ నవంబరు ౫ తేదీవరకు గోవధ పూర్తిగ నాపుడల కావలసి యుండెను, గోవధనములు నిర్వహించబడ వలసి యుండెను, కాని దేశ దౌర్భాగ్యమే యన, అనుపయోగి, అనుద్వాదక పశువులే కాక యొక్కవగా పాలు పిండు పశువులు కూడ చంప బడుచున్నవని వ్యాయవలని వచ్చినందుకు మిక్కిలి దుఃఖము. ఒక్క కలకత్తాకే, పంజాబు ఉత్తర ప్రదేశము బిహార్ మున్నగు ప్రాంతముల నుండి ౯౦ వేల మేలయిన ససలుకు చెందిన పశువులు ప్రతిసంవత్సరము లే బడుచున్నవి. ఏని దూడల కలకత్తా చేరుటయే తదవుగా కఠిక వాని కత్తులకు గురియగును. పాలి చ్చట మానగానే పశువులును కఠిక దుకాణము చేరును బొంబాయి

తోను బట్టెను గుచున్నది. ప్రపంచమున ఘరి యేదోకమునందును ఉపయోగి పశువు లిట్లు చంపబడుట కాధనము.

ప్రభుత్వపు గెరల్ నమతి గెరల్ నిలుపుదల చేయుటకే నాక యింకను ఆనేక సలహాల నిచ్చియున్నది. గెరల్ లను ఉన్నతి చేయుట, గడ్డి నుత్పన్నయు స్వచ్ఛులుగావైరు సెన్సగ నుండి మున్నగునవి ఎంపుకొని ఉపయోగించుట, పశువుల పాలింను వారికి ప్యాత్సాము కలిగించుట. దోలడా, పాలవరిం మున్నగు పానిని పదేకములనుండి తెచ్చించి మార్చి పించుట, ఈనలహా లన్నియు నేదో వరికు ముట్ట దాళుట మొదలయినవి యున్నవి. శ్రీ నెహెరూగారి మాటలతో చెప్పినచో ప్రపంచము లన్నియు కృషి మంత్రి గారి ఆఫీసు నేదో యొక విరువా నాఫీసు క్షుణ్ణియు చున్నవని చెప్పవలసి యుండును. పశువులను రక్షించుట, వాని ఉన్నతి కొరకు పాటుబడుట యటుంచి ప్రభుత్వ మింతలకు పశుధన మహత్త్వమున గుర్తించుటకు యత్నింపదయ్యే.

బారోడోకమునందు ఎదురు లేకున్న మంచి క్షయపాయము జరుగ నెరపని యెర్లదకును దెలియును. గెవుల మల మూత్రము పిదకమునకు నులభ పాద్యమైన యెరువులు. మూడు కోట్ల ౫౦౦, ౫౦౦౦ బకు, పిట్టికి పాలే ముఖ్యమైన ఆహారము. భోజన ఫదారముల నెక్కువగా ఉత్పన్నము చేయవలయును. పశువ్యాధికియందు గెరల్ కు సందబంధించిన సమస్య తెక్కువ ప్రాధాన్యమిచ్చుట ప్రభుత్వమునకు గురవము. జాని, గత ఆరేడు సంవత్సరములలో (గ్రోమార్ ౧౯౫౦) అధికాన్ని తప్పింప ప్రణాళిక నిమిత్తముగా (౬౦) అరువది కోట్ల రూపాయలకు పించి పశు జీవము బుచ్చుచేసి యున్నది. అందులో ఆరేడు లక్షలు రూపాయలు సూత్రమే పశువుల ఉన్నతికై పనియోగించ బడినది, నేడు రాష్ట్ర ఆదాయము వార్షికముగ ౯౫ అర్బుదములు. ఇందు ఘాటికి ఇంచుద ఖరచున ౨౦ అర్బుదముల ధూపాయలు పశువుల నుండి రాబడి. ప్రభు

శక్తిమూ పరచనర్థే ప్రణాళికలో ౨౦ అర్బుదముల రూపాయలు ఖర్చు చేయ నిష్పయించినది. ఇందులో ౧౫ కొట్లు రూపాయలు మాత్రమే పశుసమృద్ధికి వినియోగింపఁ దలస్పెట్టినది. ఇది స్థూలకీ (రు. ౧/౧) ఒక్క రూపాయ కూడ కాదు.

## గోవంశము నిర్మూల మగును

ఖాష్ట్ర పదార్థముల నెక్కు దుత్పన్నము చేయుట ఆర్పడిన కార్య క్రమము లో పశువిషయమున ప్రజాత్మము చూచిన ఉపేక్షను బట్టి ప్రభుత్వము నడుపు నుచును బావులకు పశువుల సుసాత్వమే తెలియు లేదని చెప్పక తప్పదు. ప్రభుత్వము గాంధీగారి సిద్ధాంతములకు, పరిపాలకు విరుద్ధముగా, విదేశములనుండి రాసాయనిక ఎరువులు, బ్రెక్లర్లు తెచ్చించి విదేశాను కంఠముతోనిట తృప్తి కార్యమును జరుప బూనుటయు, తెలిసియే తెలియని కొంతమంది విశేషజ్ఞులను బద్ధవాదోపపాదల పడు సరించి యుట్టాకార్యములలో ధీనముకొల్ల కొలచి ఖర్చు చేయుచున్నది గోవంశము సుస్థితియు చేయుటకు ధనము వెచ్చింపదు. కొందరు చెప్పినట్లు ప్రభుత్వము అనేక కారణముల వలన గత్యంతరము లేక పశుధనమును వృద్ధి చేయులేక పోవుచున్నది. అవిశయమున తగినంత శ్రద్ధ వహింపలేక పోయినది. ఇది సత్యమని యంగీకరించినను, పశు పైల యున్నతెకిన ప్రభుత్వము చేయజాలక పోనిండు. కనీసము పశువులకు హానికలరేచు పద్ధతుల కవకాశమేల లేకుండ చేయరాదు? గాంధీసహత్వమే సలహాలకు విరుద్ధముగా, గోవంశము ననేక పద్ధతులతో పరికరానిదిగా చేయుటకు యత్నించుచు దుఃఖితము. శుద్ధమై పాలకు బదిలు, పాలపిండి, బేరుసనగ పోలు, వాడబడు చున్న పో ఎద్దులు నాగలి పాడుటకు బదులు బ్రాహ్మరూపాడ యత్నించుచున్నారు. గోకుల మూఁముల ఎరువు పాడుటకు ఎదులు అమ్మోనియా ప్రత్యుతి రాసాయనిక పోరువులు, తెప్పొషుబడుచున్నవి, బండ్రుకూబదులు టాకుగ్లెల

ఈపనులన్నియు గోవంశమును పనికి రానిదిగా నిర్దము చేయుటకు తప్ప మరీయెందు కుపయోగించును?

## ‘డాల్డా’ ప్రచారము చేయువాడు దేశవిరోధి

గాంధీ మహాత్ముడు (౧.౬-౪౦) హరిజన పత్రికలలో ‘డాల్డా’ పశువుల ఉన్నతికి హని కలిగించునది యని వ్యాని యున్నాడు. వసన్తుతి మృతము (డాల్డా) ప్రచారము చేయుట దేశమును మోసము చేయుట యని వ్యాయుచు గాంధీగారు, అట్టి వ్యక్తులు దేశవిరోధులు’ అని యున్నారు. గోవధ, డాల్డా, వీటిద్వారా జనుల జీవనతంతువు తెగి పోవుచున్నది, అని గాంధీ మాలవీయతో చెప్పియున్నాడు. ఇట్లే, ఆచార్య వినోబా భాయీ కిశోరీలాల్ ముగ్రువాలా, జాజూజీ, కుమారప్ప మొదలగు మహానియులందరు డాల్డాకు వ్యతిరేకముగా చెప్పి యున్నారు. దేశమునందలి ౨౬ రాష్ట్రాలలోను పదునెనిమిది రాష్ట్రాలు, అఖిల భారత కాంగ్రెసు, కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీ, కేంద్ర పార్లమెంటులో మూడింట రెండు వంతుల మంది సభ్యులు, పం రాక్షసుదాసే భార్గవ ప్రవేశ పెట్టిన ‘డాల్డా నిషేధ బిల్లును సమర్థించి యున్నారు. కాని, యీ డాల్డా నలన హిందూదేశములోని రైతులు నష్టపడక తప్పినది కాదు. ఇది వాస్తవముగ స్పష్టమై చెడగొట్టునది. దీని వలన అనైతిక కలగలుపు, వ్యాపార మెక్కుడగు చున్నది. ఈ డాల్డా వ్యాపారము వర్ధిల్లుటకు గాను, గాంధీగారి యను యాయులై ప్రజలను మోసగించుటకు గాంధీ పేరు నుపయోగించు మహాను భావులు డాల్డా వ్యాపారులకు తోడ్పడుచున్నారు. కొందఱు నానుధారులయిన విశేషజ్ఞుల నలవలచే ప్రభావితులయి దేశమునకు హని కలిగించు చున్నారు. డాల్డా నిషేధ బిల్లును ఎసెంబ్లీలో పెట్టి విచారవిని మయమున కైనను యత్నింపలేదు. దేశ వ్యభిచారి నెక్కుడుగా నున్న జనుల అభిప్రాయమును, పేరెన్నిక గనిన గాంధీ యనుయాయులను, లెక్కచేయక, బిల్లును శాంత పరచుటకుగాను

ఒక కమిటీ నియమింప బడినది. ఈ కమిటీలో నేక్కువ మంది డాల్ డాను సమర్థించు వారి నియుక్తులై యున్నారు. కాని ఇంతవరకు ఈ కమిటీ కార్యాన్వితము నేయుటకు తగిన సలహా ఒక్కటియు నిచ్చినట్లు లేదు. కాలము నడుపుటకు గాను, ఒకకోటి రూపాయలు వెచ్చించి విచేళిరంగును తెప్పింప వలయునని మాత్రము సలహా చెప్పినది గల చాలై ౧౯౨౨న డాల్ డా నిషేధ బిల్లు మరల చర్చకు వచ్చి యుండగా పార్లమెంట్ కమిటీ ముఖ్యతరమేదో చెప్పి యది చర్చకు రాకుండ చేయ బడినది.

## డాల్ డా సమర్థకులు శ్రీ నెహ్రూజీ

ప్రభుత్వము ప్రసన్నతి (డాల్ డా) నెయివలన స్వాస్థ్యమునకు హని కలగదని విశ్వసిస్తున్నది. అన శ్రీ నెహ్రూగారు (౧౦-౬-౨౨) లోకనభి యందు చెప్పినారు. ప్రపంచమున నూటికి ౩౫ మంది 'డాల్ డా' లేక యితర పదార్థములు వాడు చున్నారు. ఈవాక్యములు కూడ ప్రధాన ముగ్ధి గారిచే. నెహ్రూగారి యీవాక్యములు నిరాధారములని చెప్పిచూ స్వర్గీయ శ్రీ కిశోరిలాల్ ముక్రూవాల్ ౨౨-౬-౨౨ హరిజన సేవకలో ఇట్లు వ్రాసి యున్నారు. ప్రధాన ముగ్ధిగారి వైఖరి యావిషయములో మిక్కిలి భేదమును కలిగించు చున్నది. వారిలో హతమున్నది. హతమున్నచోట వైజ్ఞానిక దృష్టికొని మెట్లుండ గలుగును? వారు చెప్పిన జవాబులో సంఖ్యకు అధికారమేమియు లేదు. ప్రపంచమున నూటికి ౩౫ మంది వనస్పతి కాని మార్గరిన్ కాని వాడుదురని చెప్పటకు వారికి గల ప్రమాణమేమి? ఇది తెలిసికొనుట కష్టము. వారు చెప్పినమాటల క్షేది యర్థమో యనియే వారి యఖిప్రాయ మగునెడల, అప్రికా, భారతము చీన్, దూరపూర్వ దేశములలోని జనసంఖ్యప్రపంచ జనసంఖ్యలో సగము కంటె నెక్కుడుగా నున్నది. వారిలో నూటికి ౩౫ మంద సాధారణ జనులు డాల్ డా మున్నగు పదార్థములను వాడుచున్నారు.

## ప్రధాన మంత్రిని జనులడుగవలసి యున్నారు

హిందుదేశములో వనస్పతి నెయితిను దారిని ఇతర డాల్డా అది పదార్థములను తను వారితో పోల్చుటెట్లు? హిందుదేశములో గుడ్డు మాంసము మున్నగు స్నిగ్ధపదార్థములు తని డాల్డాలో నున్న కొఱతను పూర్తిచేయలేని వారే, డాల్డా తినవలసిన వారగుచున్నారు, మనము గుర్తించుకొన వలయును. మఱియు భారత అర్థిక జీవనము వ్యవసాయము పశువులు వీనిమీద ఆధారపడి యున్నదని గుర్తింప వలయును. ప్రధాన మంత్రిగారు స్వయముగా నీవిషయము నెన్నే మారులు గుర్తుకు తెచ్చు చుందురు. భారతమున జనుల క్రయశక్తి చాల తక్కువ. అట్టిచో ప్రధానమంత్రి గారు డాల్డా వ్యాపారము నెట్లు సమర్థించు చున్నారు, వారికాధారమేమో తెలియదు ఈ వ్యాపారము.

వద్దలను వియకరము లగునట్లు చేయును. ఆందువలన వ్యవసాయమునకు సంకలము చేకూరును. గ్రామమున జరుగు పాలు నెయ్యి వ్యాపారమును అప్రత్యక్షముగా నాశమొనర్చును గ్రామములలోని నూనె గానుగల వ్యాపారమును నమూనాముగ నాశనము చేయును. మొదలు సంశోధన క్రియామూలమున నూనెలోనున్న లాభకారి తత్వములను నాశమొనర్చును. మరల దాని పోషకత్వములను వృద్ధి చేయకయే నూనె జను చేసి వియము చేయును. అరువాత వనస్పతిలో నున్న కొఱతను పూర్తి జేయుటకు దానియందు కృత్రిమ పైన 'ఎ' విటమిన్ కలుపిను, ఇంకను ఇతర పదార్థములు కలిపి మరలంత ప్రజామగునట్లు చేయింపచును.

ఏ జనులలో క్రయశక్తి చాల తక్కువగా నున్నదో వారి క్రయశక్తిని పెంచుట కిదియేనా యుపాయము?



ఈ ప్రైవేట్ మూలనియ్యము ముగ్గునాలాగారివి. హరిజన నలుగురు  
శుద్ధరింప బడినవి. డాల్ డా ఓరోవ పకములో నితర విషయములెన్నో  
వ్రాయబడినవి. విషయంత రములకు సంబంధించినవి యగునను  
భయముతో నిటవాని నుద్దరింప మైతిమి.

ప్రభుత్వ వ్యవస్థల ననుసరించి చూచినను డాల్ డా నేతి వలన  
శుద్ధ నేతి వ్యాపారమునకు హానికలుగునని తెలియు చున్నది. గత పది  
నంవత్సరములను డాల్ డా వ్యాపారము పదిరెట్లు పెరిగినది. శుద్ధ  
మై నెయ్యి సగముకంటె ఎక్కుడు తగ్గి పోయినది. భారతదేశ రైతు  
లకు నుమారు రెండు అర్బుదముల రూప్యములు శుద్ధమైన నేతి వ్యాపా  
రము వలన లభించును. వ్యవసాయము కాక రైతునకు నేతి వ్యాపారము  
వలన కొంత ఆర్థిక సహాయము లభించుటయేకాక ఇంటి యందు శాగ్రు  
టకు వారికి మజ్జిగ దొరుకును. దాని వలన వారి యారోగ్యమున కెంతో  
లాభము వాటిల్లు చున్నది. దారిద్ర్యము వలన రైతు భారతదేశము  
నందు, పాలు, నెయ్యి, వెన్న శాను తినడు. అవి యమ్ముకొని మజ్జిగ  
మాత్రము శానుపయోగించును. ఆమజ్జిగయే వారికి పుష్టికర పదార్థము,  
దాని బలముతోనే రైతు జీవిత మానపు బెండలో వ్యవసాయము చేయ గలు  
గును. పుష్కహానపు చలికి తట్టుకో గలుగును. ఆమజ్జిగ కూడ వారికి  
అభిజనని పకమున వారి స్వాస్థ్యమును కాపాడుటకు మరియొక పదార్థ  
మేమున్నది?

## ఎముకలు తోళ్లు వీని యెగుమతికి ప్రోత్సాహము

ప్రభుత్వము డాల్ డా వ్యాపారమునకు ప్రోత్సాహ మియ్యడమే కాక  
ఎముకలు, తోళ్లు ఎగుమతి చేయుటకును, వెన్న తీసిన పాలపాడి, పాలు,  
నితర దేశముల నుండి మన దేశమునకు దిగుమతి చేయుటకును అవకాశ  
మిచ్చి యున్నది. కృత్రిమ ఓరమును కల్పించి నెమ్మదిగా పశు భనము



నకు ఇతః (సమాప్తి) చేయుటకు యత్నించు చున్నది. సిద్ధివులకు  
ఇతర ఉపయోగములకు విముక్తి చేశమున నెంతో లాభములగుగా  
పరదేశముల కెగుమతి చేయబడు చున్నవి. ౧౯౪౯-౫౦ ప్రభుత్వ  
ములలో ౧౪౪ లక్షల రూప్యముల విలువగల ఎముకలు ఎగుమతి చేయ  
బడినవి. ౧౯౫౦-౫౧ లో ౨౩౦ లక్షల రూప్యముల ఎముకలు ఇతర  
దేశములకు పంప బడినవి. ఇట్లే తోళ్ల ఎగుమతి చేయుటకు ప్రోత్సాహ  
మియ్యబడు చున్నది. ౧౯౪౯-౫౦ లో ౪౪౪ లక్షల ఎముకలు  
౧౯౫౦-౫౧ లో పదికోట్ల రూప్యముల విలువగల తోళ్లు పరదేశముల కెగు  
మతి చేయబడినవి. దూడలను చంపుట యోగ్యముగను న్యాయము  
కాదు. అట్టి దూడలను చంపి వానితోళ్లు తెచ్చి లక్షల ఎగు. తి  
చేయబడినవి, అతిథులకే దేశములో నీళ్లకు ఒక లక్షల వాయిము  
లుగా నియ బడుచుండేదివో యాదేశములో నెడు లక్షలకు యాదేశము  
విదేశములకిచ్చి వెన్న దీనిన పాల చూడ్డుము దిగువతి అయిన  
గతే పట్టినది. గతర్ష మీనస్తువులు గెండు కొట్ల రూప్యముల వచ్చుల్ల  
తెప్పింప బడినవి.

ప్రభుత్వము రాష్ట్రపాతమును దృష్టిగ నుంచుకొని పరిధనమును  
చున్నతము చేయుటయే కాక, వివస్థివులను దిగుమతి చేయుటనే క్రమ  
ముగా పశుధనము నశించు చున్నదో యట్టివస్థివుల దిగుమతికి పరిధము  
కల్పించి యావ్యాపారము నిరుత్సాహ పరచి యున్నపక్షమున దేశమున  
పాలకు కొంత యుండెడిది కాదు. అధిక ఖాద్య పదార్థముల సుత్సన్నము  
శ్రేయవలసి సమన్య యున్నప్పుడు యుండెడిది కాదు. గత యుద్ధము  
మున బలపా ఖండములని దేశములలో పాలు మిక్కిలి తక్కువ  
య్యెను. కాని యిక్కడి ప్రభుత్వములు శృతిగ కీరమును సిద్ధము  
చేయుటకు కావలసిన సాధన సామగ్రి లభిగి యుండియు ఆవాల సున్న  
ము శ్రేయలేదు. వారి పరిస్థితులకు తగినట్లు సహకార సమితు లెర్ప  
రచి గోధనమును అభివృద్ధికి తెచ్చి క్రమముగా వాస్తవ కీరమునే పెంపు

వేసినవి కాని మన ప-భుత్వము వలె పదేశముల నుండి పనికి రాని కృత్రిమ కీరములను తెచ్చించుటకు యత్నించినవి కావు. నేడు పశ్చిమ దేశములందు పట్టణములలో సేరు ఆరేడు అణాలు ఖరీదయిన గ్రామము లలో మూడు నాలుగణాలకే సేరుపాలు దొరుకు చున్నవి.

## నోటిలో రామనామము చంకలో కత్తి

ప్రభుత్వముతో లోపల పశుధనము నెంతయు యుపేక్షించు చున్నది. కాగితముల మీద రిపొర్టులలోను గోవధ నిషేధము, ససలో సంస్కరణము, గోసధనములను స్థాపించుట, గోశాలల నభివృద్ధి పరచుట తొన్నగు విషయముల చర్చలు మాత్రము వ్యాసియుండుట చూడ నగును. ఒకవైపున బారత విధాన శబ్ద, గోరక్ష ఉన్నతి వమితి నిపాతిశ్ కాక, పంచవర్ష ప్రణాళికలో వికలాంగ పశువులకు గోసధనముల నేర్ప రచి వానిని పోషింప సలహా నిచ్చి గోవధను సంపూర్ణముగ ఆపివేయి ప్యారంభించినట్లు కనిపించును. ఇంకొక వైపున పశుత్వము గత ఇరు నది యొందు సంవత్సరములనుండి డాల్ డాల్ రంగు వెయుటకు ప్రయత్న ము లాచరించు చున్నది. ఇంకొక వైపున రాష్ట్రప్రభుత్వాలు తమ స్వా యత్త అధికారముల నుపయోగించి గోవధను ఆరికట్టినవి. వెంటనే కేంద్ర పశుత్వమొక యాజ్ఞాపత్రము ద్వారా రాష్ట్రప్రభుత్వాలను అపి తేసిన గోవధ నిరోధక శాసన విషయమును పునరాలోచన చేయవలసిన తవి సలహా యిచ్చుచున్నది.

## మహాపురుషులు..గోరక్షాందోళనము

ఈదేశమునందు గోధన ప్రాసపినాశములు జరిగి నపుడంతయు దేశవాసులు దాని నిరోధింప యత్నించి యున్నారు. తాంత్రికులు, వా మూర్ఖులు ప్యాచింగ్ శాస్త్రములకు ఆసక్తములు కల్పించి, కొత్త వాద

ముల నందు చొప్పించియు, జిహ్వాచాపల్యమును దూరమొనర్చుటకై యిష్టయాగాదుల నెవమున పశువదను ప్రారంభించి పిరికిగా నేయుపాగిరి యిట్ల భగవానుడు దీనిని విరచించి నిలువల చేయుచుట చరిత్ర ప్రసిద్ధి విషయము. ఇతడది నాలుగవ పీఠంకరులైన మహావీరస్వామి శిష్యులైన సుబ్బాశాపకులు లక్షలాది గోవులను పాలించి గోధనము నున్నతిరి తెచ్చుటకై యత్నించి యుండిరి. క్రమముగా బౌద్ధ ధర్మావలంబులలో నాన్తవిక మైన అహింసా భావము కొంతవది మాంసాహారులయిన కాలమున శ్రీశంకర భగవత్పాదులు తపోజ్ఞాన బలముల ద్వారా బౌద్ధుల యనాచారములను విండించి గోధనము రక్షించుట హిందువులకు ధర్మమని నుడిచి యుండెను. ఈదేశమునందు గోవధమ ఆరికట్టకున్న శాంతి పూర్వకముగ రాజ్యమొనర్చుట యనంభవమని యొరిగి బాబరు తన కొమారుడైన హుమాయును కు గోవధ నరికట్ట వలసినదని యాజ్ఞాపించి యుండెను. టిప్పుసుల్తాను అమృత మహల్, అను గోనంతతిని సవాబు రుజ్జుర్ హరియానా ఆను పసిద్ద గోనంతతిని రక్షించి దేశమునకు హితవు జేసిరి.

మన దేశమునందు కొవంశము జాగుగ నున్నందు కలసి నే మహనీ దీయ శాసనము సమాప్తమయిన రోజులలో కూడ నెయ్యి నేరు మూడు నాలుగణాలకు, పాలు సేరు ఒక్క అణాకు చొరుకు చుండెడివి. ఆంగ్ల యుల రాజ్య మిక్కడ ఏర్పడుటకు పూర్వమిదేశమున గోవధ నంపూర్ణముగ నరికట్ట బడయుండెను. ఆంగ్లేయులు గోమాంస భక్షకులు దేశమున వారి శాసనమేర్పడిన తరువాత వారి వ్యాపార మదెప్పటి కాలమున మరల గోవధ యిక్కడ ప్రారంభమైనది.

ఆంగ్లేయుల శాసన కాలమునందే భారతదేశములో మొదటి సారి గోవధ వ్యాపార దృష్టితో ప్రారంభమయినది. హిందూ హృదయములో వులకు ఇప్పటికిని స్థానము లేక పోలేదు. వీరు సరాసినత ననుభవించు

మన్నపుడు కూడ గోరదకు విరుద్ధముగా నదా సంమర్దము చేయుచేసె  
యుండరి. ౧౮౫౩ సం. జరిగిన నిపాయా మ్యూటినీ జరుగుటకు గల  
కారణములలో హిందూ నిపాయాలకు గోవు క్రొవ్వుతో చేయబడిన తోటా  
లను నొటితో కొరక వలన వచ్చుట కూడ ఒక కారణము.

గురు గొవింధ సంహతు, వీరశివాజీ మున్నగు వీరుల తమ మాన  
మర్యదలను కాపాడుకొనుటకు గాను శత్రుపాణులై పౌరీకారమునకు  
యూనుకొనిరి. ఇంతే కాక, మనసమాజమునకు, మనదేశమునకు మాత్ర  
మేకాక సమస్త విశ్వమునకు రత్నభూతులైన వీరు తమ యాధ్యాత్మిక  
శక్తిద్వారా సమాజమునకు బలము కలిగించి గోవులను రక్షించుటకు  
ప్రయత్నము చేసి యున్నారు.

కాని ఆంగ్లేయులు తుట్టి రాజనీతిజ్ఞులు అందువలన వారు మరియొక  
విధముగ వర్తించిరి. వారు మన రీతి రివాజులను, శిక్షాదీక్షలను, సంఘ  
మునకు ఆచారము లయిన ఆచారములనే మార్పుటకు యత్నించిరి.  
అందు పలుకనే నేమి గోవధను సమర్పించు హిందువులు కూడ ఇక్కడి  
నే. . . . .

దేశనాయకు లీవిషయమును గుర్తించిరి. ఆయాసమయములందు  
అందోళనల ద్వారా ఎశమునందు గోరక్షణ భావన రేకెత్తింప జేయుచు  
వచ్చి యున్నారు.

## గోరక్షణ స్వాతంత్ర్యాందోళనకు అంగము

బగవాన్ బాలగంగాధర తిలకు, మహాత్మాగాంధీ మున్నగు మహా  
పురుషులు స్వాతంత్ర్య ఆందోళనతో బాటు గోరక్షణ, గోవధ నిషేధము  
గోసేవకు, సంబంధించిన అందోళనలు చేయుచునే వచ్చిరి,

౧౯౧౫ లో కలకత్తా ప్రెస్ బిస్ బిస్ జస్టిస్ శ్రీ బాన్ ఉడేష్ యొక్క యద్యక్షత యందు అఖిల బారక్తియ గౌరవ యొక్క నిర్ణయము జరిగినది. ౧౯౨౧ లో స్వరాజ్య అందోళనతో బాటు గౌరవ అందోళన కూడ జరిగినది. గొప్ప గొప్ప నాయకులు హిందువులు మహమ్మదీయులు ఇరువురును గోవడకు విరుద్ధముగా ప్రచారమొనర్చిరి, ఎన్నియో స్థలములలో గౌరంగుల ప్రేరణ మీద కూడ ఒకరిమ నమయమున మహమ్మదీయులు గోవడ చేయరైరి. ౧౯౨౪-౨౫ లో బెల్గామ్ లో జరిగిన కాంగ్రెస్ అధివేశముతో బాటు గాంధీగారు గౌరవ మండల సమావేశము కూడ చేసిరి, తురైందు సమావేశములను గాంధీగారే యద్యక్షులుగా నుండిరి. అప్పుడే గౌరవ మండల విధనమును నిర్మించి కార్యము నారంభించి యుండిరి. పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారు అఖిలభారత గౌరవ ప్రచార కార్యాలయమును స్థాపించిరి. ౧౯౨౧ సం. లో గోవుల దుర్మతను గుర్తించి గాంధీగారు సంచనాత్మక కార్యమును జరుపుటకు ౧౯ సం. గె. సె. పరిషత్తుమును స్థాపించి దాని బాధ్యత యంతయు తన బ్రతుకు సహచరులైన సేతీ జమునా లాల్ బజాజుగారి పైనిడిరి, గోవులకు సంకటములు కలిగినప్పుడెల్ల బొంబాయి జినవయా మండలి వానిని రక్షించుట కెంతో యత్నించుచుండెను. ఇంకను గౌరవసంస్థలెన్నో యేర్పడి పని చేయుచున్నవి

గౌరవ అందోళన ప్రారంభించి నపుడు జనులు అన్ని విధముల దానికి తోడ్పడుచు నచ్చిరి. గౌరవ అందోళనను, గోశాలలను సదుప్రభుకు కట్టకొలది రూపముల నొసంగుటయే కాక, అందోళన కారణముగ నెండ్రో ఉరికంబముల నెక్కిన వారును గలరు, శారీరకముగాను, ఆర్థికముగాను అనేక కష్టములకు గురి యైనవారున్నారు. జనులు తమ యాందోళన ద్వారా లాభవారు. రతౌనా, లో నేర్పడు కసాయి దుకానములు నాపు చేయగలిగిరి. అనేక సంవత్సరాల వరకు ఎంత ధనము ఒఖించినను తెలియని వ్యక్తికి ఆవుల నమ్మేడి వారు కారు. అమెరికా సిపాయీలు మాంసము కొనుగో ఆవులను తూచతూచి కొనసాగి నపుడు జనుల వ్యాపా

కమును విరోధించుటయే గ్రామగ్రామములలో పంచాయతీలు, పేర్షరవి, పశువుల నవస్థకుండనట్లు నియమము లేర్పరచిరి గవనీని నిషేధించుటకు, గోవులను రక్షించుటకు జనులలో అనేక పర్యాయములు ఉత్సాహముపైతిల్లి. కాని, సరియైన నేతృత్వము లభింపనందున చిరకాలము నిజమ బడడయ్యె. గోవులు స్వయముగా మూక పశువులు. వానిని పాలించు రైతులు నిర్దనులు, వివశులు, అందు వలన వారు మూక జంతువులు కాక మరియే మగుదురు?

## పశ్చిమసభ్యత యొక్క ప్రచారము

### అకర్మణ్యత దేశమున నెక్కుడైనవి

భగవాన్ శ్రీకృష్ణుడు, చిలీప మహరాజు పూర్వకాలమున స్వయముగ గోసేవచేసి దృష్టాంతముల నెల కొల్పియుండిరి. దుర్భాగ్య వశమున నేడు గోపాలన నికృష్ట కర్మముగ నెంచ బడుచున్నది. రైతులు దారిద్ర్యము వలన గోవులను రక్షింప లేకున్నారు. సంపన్నులు, కుక్కలను గుత్తములను, మోటరులను సంపాదించి వాని పాపణలో మునిగి తేలుచున్నారు. గోవంశము నాడరించు వారెవరు ప్రభుత్వము గోధన్యము నుపేక్షించినది. చదువుకొని నాగరికులు గానుండు వారికి గోపాలన అమర్యాదకు కారణము.

వృద్ధా వృద్ధును బొందినవి, అంగములు సరిగా లేనివి, అనుపయుక్తములునగు పశుపక్షుల పాపణకు అశోక చక్రవర్తియే వింజరాపాలులను స్థాపించి యుండెనే వాని నాధారముగా గొని మూడువందల సంవత్సరములకు పూర్వ మిదేశమునకీలేని గోవులను చంపకుండ రక్షించుటకు గోళల లేర్పరుప బడినవి. నేడు దేశమునందు మమూరు మూడు వేల గోళల లిగ్గుట్లు చెప్పబడు చున్నది. కాని, వదునైదు వందల

“దేవుని దాని నామములు చిరునామములు తెలిసికొన నచ్చును ఈ గొర్రుల  
 కల లక్షణములు గొర్రుల ప్రాణములు దక్కినవి. - గొర్రులను రక్షింప నల  
 యుననుట అనేక కష్టములు మిగిలి యున్నవి. కొన్ని గొర్రులను గొర్రులమును  
 నుండి రక్షించుటకును యత్నించుచున్నవి

## గొర్రులను నుపేక్షించుట పలన రాష్ట్రజీవనము

### సంకటమున బడును

దేశమునందలి ప్రజలెంత యధికనరభృత్తు నున్నను. వారెంత  
 విద్యార్థులును యుద్ధసేనలును నైనను, ఖాళీ స్వాస్థ్యము, శ్రమము నరిగి  
 లెని నాడు. ఆదేశములో వాహత్యమెయ్యి లెచునక తప్పదు బుచ్చును  
 తప్పుతాము రక్షించుకొను బాలకు, ఇతరుల సేవకంత కంటెను పనికి  
 రాదు. - సుస్థ జీవనము సంపూర్ణ స్వాస్థ్యము సంపాదకు గొడుగుమ  
 నున్నగు సరిపెన్నిమైన భోజన పదార్థము ఆవుపాలతోనే యననములైన  
 విటమిను లున్నవి.

స్వాస్థ్యమును రోగ రహితముగా నుంచుటకు గొడుగు మత్తంతా  
 భక్షకము నుటలో ప్రపంచమునని విద్యార్థులు శారీరక విత్తన విశేష  
 జ్ఞులు నెల్లరు నేకమటులై యున్నారు. దుగ్ధము లేని వాడు స్వాస్థ్యము  
 రోగ గ్రస్తమగుట నిస్సంశయము.

అందునైన దేశస్వాస్థ్యము కాపాడవలయు ననెన దేశయుల భోజన  
 పదార్థములలో దుగ్ధమాత్ర విస్తృత చేయక తప్పదు.

అమెరికా, కెనడా, ఇంగ్లాండు, రష్యా మున్నగు దేశములు ము  
 న్నందు దేశముల స్వాస్థ్యమును దాన్యముతో నుంచుకొనెనవి. భార  
 తము తక్కు మిగిలిన దేశములన్నియు మాంసభుక్తు లైనప్పటికిని  
 యాదేశముల నిత్య భోజన పదార్థములలో దుగ్ధము నెంతగా వాడుచున్నా

మాచ నాడు, వారు దుగ్గకు హత్యమును గుర్తించియే తమ దేశములందు పాలకొత్తుకు గెప్పులను బాగుగ పెంచుచున్నారని మనకు తెలియక పోదు, నిన్నటి పట్టకం చూచినపుడా డేవానులెంత యొక్కున పరిమాణములోనూ వారు చున్నారో మనకు తెలియ గలదు. మరియు నేటికీ వానులెంత యొక్కున పాలను వాడుచున్నారో వారి జీవన పరిమాణమునంత యొక్కునగా నున్నట్లు తెలిసి కొన వచ్చును.

దేశము	మనిషునికి	పిల్లలవాపు	మృత్యువు	సగటు
	నిత్యముపాలు:	౧౦౦౦కి	౧౦౦౦కి	ఆయువు
అంగ్లాండు	౩౩ బెన్నులు	౫౩	౧౨	౬౨
జర్మనీ	౩౫ "	౬౦	౧౨	౬౫
ఫ్రాన్సు	౩౩ "	౩౨	౧౩	౪౩
అమెరికా	౩౫ "	౪౪	౧౦	౬౨
హిందుస్తాన్	౩౩ "	౧౬౩	౨౧	౩౬

ఇతర దేశములు గత పదునైదు వర్షములలో పక్షిదేశము, దాని ఉత్పాదక శక్తిని పెంపు చేసి కొను చుండగా మనదేశమున నంతకంతకు గౌరవము నశించు చున్నది.

మనువుల యుత్పాదక శక్తియు ప్రాసము నందుచున్నది. పక్షి త్వే అభిప్రాయము ననుసరించి చూచినను ప్రతి ప్లామజనకు కనీసము ఎనిమిది బెన్నులు—నాలుగు ఫలాకుల దుగ్గము పృథివీవము బిభర్షి చలన యున్నది. కాని నేడు మన దేశమునందు కొట్టి కొలిది మానవులు పాలుకాదు మజ్జిగ కూడ నెరుగని వారున్నారు.

పుష్టికరమగు వాహరము లభింపనేగదున మనదేశములో పృథివీవము క్షృరమును పండ్లెరుగనైన (౧౫౦౦౦౦) లక్షల మంది మలేరియా వ్యాధిముఠా పచ్చిపావు చున్నారు. ఇతర సాంక్రమిక రోగములు పో



జనుల నాకర్షించుచు చున్నది. ఈ పరిస్థితి రానున్న గొప్ప పంకటమును సూచింపక పోదు

ఇతర దేశములలో చాలినంత పాస్తిక పదార్థములు పోలకు లభించు చున్నందున వ్యాధులక్కడ శిగ్గుచున్నవి. మన దేశమునందు కూడ ఏజిడిసంతర్పరములకు పూర్వం పాలు, నెయ్యి, ఉప్పు ముగా దొరుకు చున్నందున నాడు ఇప్పటి కంటె ఇన్ని రోగములు కాని, ఇంతటి భయంకర మృత్యువంశ్య కాని లేకుండెడిది.

నేడు మన ప్రభుత్వము దుగ్ధము, నెక్కుడు గానుత్పన్నము చేయుటకు బదులు హన్పిటల్సు మగదులు నెక్కువ చేయుచున్నది. చర్మిలో కంటి రాజనితిజ్ఞుడు కూడ తనచేతలో శిక్షణకంటె దుగ్ధము నెక్కుడు తృప్తము చేయుట కిచ్చిన శ్రద్ధ తక్కువైనది కాదు. గత మహాయుద్ధ సమయమున అనేక విషతుల నెదుర్కొనియు బరోపా దేశములు తమ దేశపు తావి పొరులను బలవంతులనుగా నుంచుటకు గాను మూడు సంవత్సరముల కయస్సు వరకు పెల్లలకు రోజుకు కనిసము బదు ఛటాకుల పాలు దొరుకునట్లు వ్యవస్థ చేసి యున్నది.

బారతదేశము నందు బంజరు భూములు రాళ్లు రప్పలతో నిండి నిమోన్నత ప్రదేశములు గలవి. బ్రాక్షర్లతో మొదట సాగుబడి చేయవచ్చును. కాని యీ దేశమున వ్యవసాయమునకు ముఖ్యమైన సాధనములు నాగలి, యెద్దులు అనియే చెప్పవలసి యుండును. అక్కడక్కడ కొంటెలు, దున్నలు ఈ కార్యము నేందుపయోగింప బడినను, ముఖ్యముగా ఎద్దులే పనికి వచ్చునవి. ఇప్పుడు మనదేశమున సుమారు ౨౫ కోట్ల ఎకరముల భూమి సాగుచేయ బడుచున్నది. ఏశేషజ్ఞులు చెప్ప దానిని బట్టి ఇందులకు ఐదుకోట్ల ఎద్దులు కావలసి యుండును. కాని మనదేశమున ఎద్దుల సంఖ్య గతం లక్షలు వీనిలో నూటికి పది ఎద్దులు భారము మోయుటకే ఉపయుక్తమగుచున్నవి. ప్రభుత్వము నలువదికోట్ల ఎకరముల

భూమి సాగుచేయుటకు యోచనచేయుచున్నది. అప్పుడు ఎనిమిది కోట్ల ఎద్దులు కావలసి యుండును. అందువలన నిపుడున్న యెద్దులు కాక యింకను మూడు కోట్ల యెద్దులు కావలసి యుండును. ఎద్దులొక్కవాడు పుట్టివు. ఇప్పుడున్న ఎద్దులు కూడ వలనినంత బలము కలిగి లేవు. వాని పోషణ సరిగలేదు. ఎద్దుల సంఖ్య వానికక్తి పెంపుచేయ సంతకరకు ధాన్యమెక్కువ పండింప నేరము. అవసరమైన ఎద్దులు లేనందున పంటలలో హనికలుగు చున్నది

విదేశములకు ధాన్యము నెగుమతి చేయు భారతదేశము, అన్ని వంచారముల దేనిదియుండు భారతదేశము, నేడు పరదేశముల నన్నము ఖరీదెట్టమని కోరు దుష్టత యేర్పడినది. ఇప్పుడైనను మించి పోయినది లేదు. ప్రభుత్వము, విశేషజ్ఞులు ఇక్కడి పరిస్థితులను గుర్తించి విదేశములకు నెకలు చేయుట మాని తగువిధముల యత్నించిన దేశము నుభిషిము కాగలదు పరదేశములనుండి బ్రాక్రల్లు, దుగ్గచూర్లము, క్విత్రిమ యొరుపులు తెప్పించుట మాని, ఇక్కడి గోదనమును రక్షించి పెంపు చేయుటకు పూనుకొనినచో దేశము వాగుపడుటలో నిలంబముండదు

## గోరక్షణకు రాజ మార్గము

ప్రపంచము నందలి యితర దేశములలో చాల కాలము వరకు గోవుప్రయోజనమును గుర్తింపని దేశములెన్నో కలవు. గోవులు అటవిక జంతువులుగా నెంచబడు చుండెడివి. అట్టి దేశములు ఏబది - సవత్సరములనుండి గోవుల ప్రయోజనము గుర్తించి వాని యున్నతి, కొరతను తనేక విధముల యత్నించు చున్నవి. మన పూర్వజుల విషయమున పురాతన కాలమునుండి యంతే ముందంజ వేసి యితరులకు మార్గదర్శకులయి యుండిరి. ఇప్పుడును గ్రామములలో గోదనము నున్నతి పడుచు విధానములు తెలిసి కొనుటయే కాక, వానివంశములను సంస్కరించుట

కుపాయములు చెప్పగాదును, వాని వ్యాకులకు తెలిసి కాని చెప్పి  
చేయు నిష్ఠాములు నెంతరో దొరక గలరు. గోవధను నిషేధించుటలో  
నేమి, గోవులకు రక్షించుటలో నేమి మన పుర్యజ్ఞాలు ప్రసంచమునకు  
వధ వ్రావచ్చుకులై యుండిరి. మహాత్మా గాఁచి మన దేశమునుకు గౌర  
వకు పుట్టనిట్లుగా చెప్పి యున్నాడు. అందువలన గోవధను మనకొక  
రాజమార్గము అదియొక క్రొత్తగాదు.

పాశ్చాత్య సర్వత కలన గోవంశ విషయము. కొంత యాచీన  
కావమిట యేర్పడినను, దేశమునందు గోరక్షావాస ప్రభూర్ణ పుష్పములు  
కొట్ట కొఁచి జనులున్నారు. ఇతరదేశముల కంటె మనదేశమున గోవుల  
రక్షణకు కావలసిన సాధనములు కానీ, గోవంశమును సంస్కరించునట్లు  
వలసిన విజ్ఞానము కాని తక్కువ వీనియందు లేదు కాని యుత్తములు  
కానివలన సుత్పన్నములగు వచార్థములు వీని ప్రచారము మార్తము  
దేశమునకు హనికరమనక తప్పదు. కవిసాగర్లు, కవిక మహానాథులు  
బహుభంగముగా కలసిండు చున్నవి, కాని, యుత్తములు, వాని కలసి  
నేర్చుదు వచార్థములు గోవంశము నెట్లపనికరానివిగా పని వాని పని  
వెరు పురుగు లగుచున్నవే మనము గుర్తించ జాలకున్నాము.

## అందు వలన

(౧.) గోవధ సంహర్తిముగ ఆచరియును

(౨.) బ్రాహ్మర్షి, బ్రాహ్మణులు, ఇతర వాహక యంత్రములు వెక్కువ

వాడ రాదు అందువలన ఎవ్వరి యుపయోగికి యెక్కువ కాగిలదు.  
అంత్యియ దుగ్ధము, శృతియ ఎరువు, స్మృతియ పుత్రము మొదల  
లగునవి యుపయోగింపరాదు.

(౩.) గడ్డి, వానా యెక్కువ యుత్పన్నము చేసి గోవంశమునుబాగు  
జేయ వలయును.

(౪.) గోరక్షకు సంబంధించిన సాంస్కృతిక, వ్యావహారిక భావన పెంపొందించు వలయును దానితో బాటు ధార్మిక భావనను నడుపదొంగము చేయవలయును.

(౫) పశువులకు వస్తు రోగముల ప్రతికరియలు, వానికి కావలసిన రక్షనాత్మక కార్యములు పెంపు చేయవలయును, చేయించవలయును.

(౬) శ్రమము నందలి శ్రమ బుద్ధితో గోమాంశము, గోవులయు, పిష్టిలయు, దూడలయు, తోట్ల విదేశముల కెగురుతి వ్యాపారము చేయు పాదు దేశప్రేమలగుదురు, అట్టివానిని నిడుత్సాహపరచవలయును.

(౭) గోనదనములను, గోశాలలను స్థాపించి యందు వికలాంగ, శబ్ద పశువులను పాలించ వలయును,

(౮) గోవధుని పెంపుచేయుటకు తోడ్పడు వస్తువులను ఉపయోగించ రాదు.

పశువు యొక్క యాద యోగము తగ్గిన కొలది యీవస్తువు సకలము వనుట యర్హతమైన మౌనిత సిద్ధాంతము. అందువలన గోవంశము వలన సుతృన్నమగు వస్తువులు పాలు, నెయ్యి మొదలగునవి వాడక, వానికి లభ్యమగు వస్తువులను వాడుటవలన గోవంశ నాశన మేర్పడుట తప్పనిసరి యగును. అట్టి వస్తువుల వాడుక నేమి క్రమముగా పెరుగుచున్నది. కాగా ఇదియొక భయంకర సంగతి సూచక మన వలయును. నివస్తువులు బ్రతికియున్న గోవు మూల్యము కంటి చంపబడిన గోమూల్యము నెక్కువ చేయునో యట్టి వస్తువుల వ్యాపారము, వ్యవహారమును అర్హులుకలెదైన ఉపాయము నాలోచింపక తప్పదు. గోవు కేవలము ఎముకలు, మాంసము తోళ్ల కొఱకే కాక, సరేగే మొదలగు వస్తువులు నిర్దము చేయుటకును చంప బడుచున్నది. మనము నిత్యము వాడుకొను వస్తువులెన్నో యున్నవి. వాని కొఱకు గోవులు చంపబడు చున్నవి. మృదు గొలున గోచర్లముతో నిర్దము చేయబడు చెప్పలు, నూటుకేసలు

నందులు వాడని దార్మిక మహను బావులెందరున్నారు? కాపి తెదర  
కంటి దూడ తొల తో కేయ-బడు కన్న న్నలెన్నో కున పంట యింటకూడ  
ప్రవేశించు చున్నవి. కాబట్టి గోవడను నిషేధించుటకు చేయు అందోళన  
తో బాటు, ఏవస్తువులు గోవడ కారణమున పరీక్షింప బేని యావస్తువుల  
వ్యాపారము, వ్యవహారము లెందును నిలుపుడల చేయుటకు ప్రభుత్వము  
ప్రజలు ఇరువురును శ్రద్ధ వహింపవలసి యున్నది. ప్రభుత్వము, దాని  
విశేషజ్ఞులును, అనుప యుక్త గోవులను కూడ వడ చేయరాదని చెప్పి  
గోవడ వూరిగ నిలుపుడల చేయ నంతవరకు గోవంశము ఉన్నత మగుట  
కెట్టి యవకాశమును లేదు. గత ముప్పది సంవత్సరముల నుండి గోవడ  
జరుగుచునే యున్నది. అక్షలాది గోవులు వధింప బడినవి. అందు  
వలన పశువుల యున్నతి కాక పోవుట యటుండ దినదినము గోవంశ  
నాశన మెక్కువ యగు చున్నట్లు ప్రభుత్వపు రిపోర్టులే చెప్పుచున్నవి.

## గడ్డికొఱతను దీర్చుట కుపాయము

గడ్డి, దాని మున్నగు పశువుల యాహారమున కుపయోగించు  
వస్తువులు వాని కొఱకే యుపయోగించి యితర కార్యముల కుపయోగింప  
రాదు. గడ్డితో అట్టలు చేయుట వలనను, పెరుగునగ పిండి మున్నగు  
వానిని ఎరువుల కుపయోగించుట వలనను పశువులకు తినుపదార్థములు  
తగ్గి పోవు చున్నవి.

గడ్డి పెరగుటకు వీలైనతావులలో గడ్డి పెంచుటకు ప్రోత్సాహము  
కలిగించ వలయును. బీళ్లను కాపాడవలయును.

గడ్డిని పెంచి, దానిని సురక్షితముగా నుంచుటకు వైజ్ఞానిక పద్ధతుల  
న వలంబించుట, గడ్డి యెక్కువగా పెరుగు చోట్లు, వాని వివరణ రక్షింప  
వలయును కరువు వచ్చినపుడా ప్రాంతముల నుండి గడ్డి తెప్పించి  
కరువు ప్రాంతములకు వితరణ చేయుట,

వీపైరులవలన పశుగ్రానము తక్కువ యగునో యట్టి పైరులను తగ్గింప వలయును.

తమములు మొదలగు వృక్షములను పెంచి వాని ఆకులు కాయలు పశువుల మేతకు ఉపయోగించుట.

దేశములో ప్రాచీనంపత్సరమును లక్షలాది పశువులు వ్యాధులవలన మరణించు చున్నవి, ప్రభుత్వపు పశువైద్యశాలలు చాల తక్కువగా నున్నవి. ఉన్న వైద్యశాలలు కూడ దూరదూరముగ నుండుట వలనను, తగిన మందులులేక పోవుట చేతను నిరుపయోగకరములగు చున్నవి. అందువలన స్థానిక వస్తువులు, సాధనములు, వానిని తెలిసిన రైతుల సంబంధముతో పశువుల యారోగ్యము కాపాడుటకు తగిన విధులు తని పెట్టి ఆచరణలో పెట్టుట యుచితమగును. ప్రతిగ్రామములోను పశు వైద్యులు లభించునట్లు చూడవలయును. వారు నులభ సాధనములతో వైద్యము చేయువారై యుండవలయును. ఆధానిక పశుడాక్టర్ల నహయము కూడ వారు పొందునట్లు చూడవలయును.

ధార్మిక భావనను సదుపయోగము చేయవలయును. గోపాష్టమీ మున్నగు పర్వదినములలో గోవులకు మిఠాయి వంట వస్తువులను తిని పెంచుట కంటే అవి స్వాభావికముగ తిను పదార్థములను గడ్డి, పొట్టు మున్నగునవి నిలువజేసి వానిని తగిన విధమున నుపయోగించుట శ్రేయస్కరమగును. గోదానము మంచి కృత్యమే, కాని, గోవులను చక్కగా పాలించు వ్యక్తులకు, సంస్థలకే వానిని దానము చేయవలయును. గోశాలలను గోవుల హితమును దృష్టిలో నుంచుకొని నిర్మింపవలయును కాని అడంబరము కొఱకు, ప్రదర్శనము కొరకు నిర్మింపరాదు. వీలైవంత వతకు గోశాలలందు తప్పక పశువిశేషజ్ఞుల నుంచుట కేర్పాటు చేయవలయును. ఉత్తర ప్రదేశమునందును, బీహారులోను ఇట్టి కార్యకర్తలను

గోకాలలందుంచి యున్నారు. ప్రతి యింటి యందును అవును పెంచు నట్లు ప్రచారమొనరింప వలయును. కాని, పశువునుంచుటకు చోటు, దానికి కావలసి గానము, మున్నగు వసతులన్నియు నున్నపుడే గోవును పోషింప నమకట్ట వలయును. వేడుకకో, ఆవేశముచే ప్రేరితులయి పేరు ప్రతిష్ఠల కొరకో గోవును పెంచ యత్నింప రాదు. అట్లు చేసినందున గోవును కాని, గోరక్షణ చేయువానికి గాని, లాభముండదు.

గోవంశపథను తొలగించుట, గోవంశము నున్నతము చేయుట, నిజమైన గోపూజయగును దార్మిక భావనతో పనికిరాని పశువులను ఆబోతులుగా విడిచి పెట్టుటవలన గాని, గోవుల ముఖమునకో, తేకకో పనుపు కుంకుమ పెట్టుట కాని నిజమైన పూజకాదు. ధర్మములగు ఆబోతుల వలన పశువంశమునకు హాని కలుగును. ధర్మము పెరిట అధర్మము జరుగు చున్నది. మన శస్త్రములందు ఆబోతులు చేయుట చాల పూర్వముగ చెప్పబడినది. వృద్ధులు చనిపోయినపుడు వాని స్మారకముగా వృషాత్స్నరము చేయుటకు విధానములున్నవి. పారన్నర గృహ్య సూత్రము మూడవ, తొమ్మిదవ కండికలలో ఎట్టి యాబోతును వెయవలయును. ఎటువంటి దానిని వేయరాదో వివరముగా చెప్పబడి యున్నది. దానిననుసరించి, బలముగల నుండరము, నున్నతమునకు ఎద్దులను ఆబోతులుగా వదలినందున గోవంశము మంచిది యగుటకు ఎంతో అవకాశమున్నది. అయ్యది పుణ్యకార్యము పొచ్చిన కాలమున నిట్లు చేసినందున దేశమున కెంతో లాభము కలిగినది. కాని నేడు దేశమున ధర్మము పెరిట పనికిరాని ఆబోతులను వేసి గోవంశమును చెడగొట్టుట వలన నెంతో హాని కలిగినది. "ప్రభుత్వము, ప్రజలు గోవంశ మహత్త్వమును గుర్తించి వానివధును పూర్ణముగ నిలిపి, దానివంశోన్నతికై పాటు పడుట దేశమున కెంతయు శ్రేయస్సు, గోవంశమును నంనగ్గరించి ఎక్కువ పాలు, మంచి ఎద్దులను ఉత్పన్నము చేయుటకు యత్నింప వలయును. అందువలన దేశము

నుభిక్షకుడు. ప్రపంచపు ధర్మములలోనే మతము వారికిని గోవును చంపుట యనివార్యముకాని, అవశ్యము కాని కాదు. గోవు అందరకు పాలనిచ్చును. అందరును ఎద్దుల పరిశ్రమ మూలమున నుత్పన్నములగు ధాన్యములను తిందురు గోరక్షణ ప్రశ్న శుద్ధ సంస్కృతికము, రాష్ట్రీయమును. భారతదేశోన్నతి, రక్షణ రెండును గోరక్షణ మీద ఆధార పడియున్నవి.

గాంధీ మహాత్ముడు (౧-౨-౪౨) గోసేవాసంఘ ప్రథమ సమావేశము నందు ఋషుల యభిప్రాయమును సమర్థించుచు నిట్లు చెప్పి యున్నాడు.

గోరక్ష సమస్య, గోవధను నిషేధించు చట్టము వలన కాక, గోవంశ మును సంస్కరించు రచనాత్మక కార్యము వలన పరిష్కరింప బడగల దని కొందఱు ప్రభుత్వ పక్షపు వ్యక్తులందరు కాని, యీ ప్రశ్నమును వాస్తవిక దృష్టితో విచారించి వచ్చుడు, చట్టము ద్వారా గోవధను సంపూర్ణముగ నిషేధింప నంతవరకు, రంధ్రమున్న పాత్రలో నిటిని నింపయి త్తించి నట్లు గోవంశ సంస్కారాది పరిశ్రమలన్నియు వ్యర్థములేయగు ననుట నిక్కువము. నేడు దేశమునందు అనుపయుక్తములు నిష్పయోజనకరములునగు పశువు లేక ఎక్కువ పాలనిచ్చు సుందర పశువులు కూడ చంప బడుచున్నవి. ఈ యుపయుక్తములగు పశువులను రక్షించుటకును దేశమునందెల్ల యెడల నుపయోగపడు చట్టమొక్కటియు లేదు, అస్సాము, ఒరిస్సా, బీహారులలో చట్టమే లేదు. బంగాల్, బొంబాయి, హైదరాబాదు మున్నగు ప్రాంతములలో కొన్ని భాగములందు ఉపయోగి పశువుల వధ నాపుటకు చట్టమున్నది. కాని వానికి సమీప ప్రదేశములను గొనిపోయి యట పశువులను వధించు చున్నారు. ఉపయోగము గల వయస్సులో నున్న పశువులను వధించి నందు వలన కటికి వారికి ఎక్కువ తాభము వచ్చును. నిరుపయోగి శుద్ధ, వికలాంగ పశువుల



వధ వలన వారికంత లాభముండదు. అందువలన కటిక వారు మంచి పశువులనే వధించుటకు వ్యాపారము చేయుటకు యత్నించు చున్నారు. ఉపయోగి పశువులను అనుపయుక్త ముఖని డాక్టరు ద్వారా సమ్మతిని గ్రహించుటకు అంచమును గూడనిచ్చును.

భారత ప్రభుత్వపు కృషిమంత్రి పంజాబ్ రావు దేశమున, ప. తాకుర్దాస్ భార్గవ (పార్లమెంటు మెంబరు) గారు, ౨౫. ఏప్రిల్ ౧౯౫౩న కలకత్తా సమీపమున గార్డనరీచ్ కటిక దుకాణమును చూచిరి. పశువుల డాక్టరుమున్నగు నితరప్రభుత్వాధికారులకు కూడ ఈనిరీక్షణ జరుగ గలదని ముందుగానే తెలియును. అయినను అక్కడ వధకుగని రాబడిన పశువులను చూచి నర్దార్ దాతార్ నింగ్ పశువుల డాక్టర్ను ప్రశ్నించిన మీదట, పశుడాక్టరు ఉపయోగి పశువులను కూడ వధించుట కనుమతి నిచ్చుచున్నాడని స్పష్టముగా తెలిసినది.

బర్మా ప్రభుత్వము, నిరుపయోగ పశువుల వధ మాత్రము చేయవచ్చును అను శాసనము నిర్ణయ మగుట చూచి విషేష పరిస్థితులలో మెజిస్ట్రేటు అధికారమును పొందినపుడే నిరుపయోగి పశువును కూడ వధింప వచ్చునని మతల శాసనము చేనియున్నది.

మనదేశము నందు కూడ నిజ్జే బ్రహ్మదేశము నందు వలె చట్టమేర్పడినచో ఉపయోగి పశువుల వధ కొంతవరకు తగ్గి వచ్చును. లేకున్న మనదేశ వృద్ధ పశువులు, వికలాంగ పశువులు కటిక వాని దృష్టినుండి రక్షింపబడిన పథవచ్చు. కాని మంచి వయస్సులో నున్న పశువులు మాత్రము వధనుండి తప్పింప బడు నవకాశము లేదు. కారణము వాని వలన కటికివాని కెక్కుడు లాభము లభించుటయే. అందువలన గోవధ పూర్ణముగ నిషేధింప బడినంత వరకు, రచనాత్మక కార్యము కాని, గోవంశ సంస్కరణ ప్రయత్నములు కాని ఫలింప నేరవు. మరియు నిజ్జి

యత్నముల వలన నిర్దమగు మంచి పశువులు కూడ వ్యాపారుల ద్వారా బలి ప్రదేశములకు గెనిపోబడి యనశ్యము వధింప బడుట నిశ్చితము. వ్యాపారులు ఎక్కువ వెలకు వానిని కొనిపోయి బొంబాయి, కలకత్తా మున్నగు పట్టణములలో పాలిచ్చినంత కాలము పాల వ్యాపారము చేసి, పాలుడగ గానే వానిని కటిక వారి కమ్ముట తక్కువేరొక యుపాయము లేదు. పంజాబు, ఉత్తర ప్రదేశములలో నున్న మంచి వంశపు పశువు లిట్లే నాశమైనవి. అందువలన క్రొత్తగా రచనాత్మక కార్యముల వలన నేర్పడు పశువులు కూడ ఈపధకు గురికావనుటకు కారణమూహింప జాలము. ఏగోవు పదివంద్యెండు దూడలనిచ్చి వంశవృద్ధికి తోడ్పడ గలదో యట్టియావు కూడ ఓకటి రెండు మాట్లు ఈనిన తరువాత కటిక వాని పాలగు చున్నది. ఉపయోగి పశువుల వధను అరికట్టుటకు గాను ప్రభుత్వముచే ౨౪-౩-౧౯౪౯న స్వీకరింపబడిన నీతి నేటివరకు ఆచరణలో పెట్ట బడలేదు. ముందుకూడ ఆచరణకు వచ్చునను ఆశయు లేదు.

వాస్తవమున కేంద్రప్రభుత్వము కాని, ప్రాంతీయ ప్రభుత్వములు కాని ఉపయోగి పశువుల వధను ఆపుటకు నిజముగా యత్నింప దల పెట్టవలెను.

పం. జనహర్లాల్ గారు రాజ్య ప్రభుత్వము తన యిష్టము వచ్చిన గానము లివిషయమున చేయవచ్చును, కాని, కేంద్రప్రభుత్వము చేయజాలదని చెప్పియున్నారు. ఈకథనము రాజనైతిక దృష్టితోను, వైధానిక దృష్టితోను జూచిన కొంచెము బాగుగ నున్నట్లు కనబడవచ్చును కాని వ్యావహారిక దృష్టితో చూచిన నరికాదని తెలియును. భారత ప్రభుత్వపు (౨౦-౧౨-౫౦) పత్రము, రాష్ట్రప్రభుత్వములను గోవధ పూరిగ్ నిలుపుదల చేయకుండ నడ్డగించినది. దానినొక విధముగ ఉపేక్షించిన ప్పటికిని, నేడు పంజాబు, పటియాలా, రాజస్థానము, మున్నగు రాష్ట్రములలో గోవధ పూర్ణముగ నిలువబడిన ప్రాంతములనుండి అధికార, అసభి

కాత రీతులతో అధిక సంఖ్యలో గోవులు, గోవధ నిలువుదల చేయని ప్యాంథములకు గొనిపో బడుచున్నవి, రాజస్థానము నుండి వేలాది పశువులు దొంగతనముగ పాకిస్తాన్ కు పోవుచున్నవి. అక్కడ వధ చేయ బడుచున్నవి. కాబట్టి భారతదేశము నందంతట సంపూర్ణముగ గోవధ నిలువ బడని పక్షమున అనుసరించి పశువుల నెవముతో ఉపయోగి పశు వులు ఒక ప్యాంథమునుండి మరియొక ప్యాంథమునకు గొంపొబడి వధ తీయబడుట నిశ్చితము. ఉపయోగి పశువులను వధచేయరాదును చట్ట ము రాష్ట్రప్రభుత్వములు చేసియు నిస్ప్రయోజనమే, అందువలన గోధ నము రక్షింప బడదు, ఇదియంతయు నాటకము. ప్రజలను వంచించుట తప్ప వేరేమియు కాదు.

గోవధ యొట్లు నిలువగలదనునది యొకపూర్వ. భారత ప్రభుత్వ ముచే నియుక్తమయిన విశేషజ్ఞుల కమిటీ ౧౯౩౩-౧౯౩౪ నందు నంశ త్వరములలో గోవధ సంపూర్ణముగ నిలువ బడ వలయునని నిసాంశ చేసింది. ౧౯౩౩-౧౯౩౪ న తీర్మానింప బడిన భారతీయ విధానములో ౩౪వ ధారలో గోవులు, దూడలు, పెయ్యలు, నాగనిసిద్దు పశువులు, పాతివచ్చు నితర పశువులు వీని వల జరుగ తుండునట్లు చూచుట రాజ్య, నీతి యని నిర్ధారణ చేయబడినది. కాని జనుల ద్వారా వృథము గాను సంఘభావము తోను, స్థిరమైన అందోళన జరుప బడ వలదున పశువిశేష జ్ఞులు చేసిన నిసాంశ, విధాన ధార, రెండును వులునులో బడిపోయినవి. కాగితముల మీద ఉండిపోయినవి.

౫ ఏప్రిల్ ౧౯౫౩వ జరిగిన గోసేవక పరిషత్తులో మాట్లాడుచు అఖిల భారతీయ కాంగ్రెస్ మహామంత్రి శ్రీ మన్ననారాయణ ఆగ్రవాల్ గారు నిత్యభార ౩౪ ననుసరించి సంపూర్ణ గోవధ నిషేధమును సమ్మా నిలించునట్లు నిట్లు చెప్పిరి.

“జనులు సంఘభావముతో అందోళన చేయునంత వరకు విధానము నందు గోవధ నిషేధమునకు తగిన ‘భార’ ఉండి నప్పటికిని దేశమునందు గోవధ జరుగుచునే యుండును.

౨౩ డిసెంబరు ౧౯౫౩న పటనా గోసేవా నమ్మోళమును తెరుచు పశుయమున కేంద్రకృషి ఆహారసంక్రతి రపీ అహమద్ కిద్వయీ గారు కూడ జనుల బహుమతమును ఆదరించుచు గోవధను నిలుపుటకు మాట నిచ్చెను.

అందువలన వ్యక్తులు, సంస్థలును, భారతీయ సంస్కృతి, దేశవానుల శారీరిక, మానసిక, ఆర్థిక యున్నతి నపేక్షించు పక్షమున సంఘభావము వహించి వైధానిక పద్ధతులతో గోరక్షణ కొఱకు దేశవ్యాప్త ప్రజల సమ్మతిని చేకూర్చ వలయును. నడున దేశము నందును గోవధ సంపూర్ణముగ చట్టము ద్వారా నిలుపుదల చేయు సంతకరకు అందోళన జరుపుచుండవలెను. ప్రజలకు గోవుల వంశము నెట్లు ప్రయోజన రహితముగ వ్యాపారులు చేయుచున్నారో తెలుపవలసి యున్నది. ఈయాందోళనము కేవలము గోరక్షణ కొఱకే చేయవలసి యున్నది. జనుల నమ్మతిని సేతరించుచు స్థాన స్థానములందు ని నమ్మోళమును జరుపవలయును గోరక్షణ సంబంధమయిన కరపత్రములు, సాహిత్యము, గ్రామ గ్రామమునందు పంపిణీ చేయును. గోరక్షణ సప్రాహము, గోదీపనములు జరిపి గోవులను వ్యాపారులకు, కట్టిక వాండ్రకు అమ్మకండునట్లు పశుపాలకులచే పిరితిజ్జలు చేయింప వలయును. కొందఱు గోవధ నిషేధంత జడవలసినదే కాని కాసనము ద్వారా కాదు, అందురు. మత్య నిషేధము కొఱకు, అస్పృశ్యతను బోగొట్టుటకు కాసనములు చేయవచ్చును గోవధను నిలుపుటకు మాత్రము కాసనము చేయరాదు. ఎందువలన ఇదిరాష్ట్రము అభివృద్ధికి తోడ్పడునది కాబట్టియో?

మధ్యపానము చేయుట నేరమగును కాని గోవధ సేయుట నేరము కాదు వీరు గాంధీమహాత్ముడు కూడ 'గోవధను నిషేధించుటకు శాసనము చేయకూడదు' అనిచెప్పినట్లు చెప్పించుదురు. గోవధ సేయు వానికి అప్పుడు కాదు ప్రాచీన కాలమునుండి దండ విధాన మున్నది. గోవధ సేయు వానిని గుండ్లతో కాల్చి చంపవలయు'ని పంచశాస్త్రములు విధించుచున్నవి. ఈదండ విధానము దార్మిక దృష్టితో కాదు రాష్ట్ర దృష్టితో విధింప బడినది. గోవధ సేయువారి కొఱకు మహమ్మదీయ శాసనము కూడ దండ విధాన మేర్పరచి యుండిరి. బెజ్జి నంస్థానములలో గోహంతకునకు కైదు విధింప బడెడిది. నేపాలు నందు గోహంతకునకు మృత్యుదండన చేయబడి యున్నది. ౧౯౪౪-౪౫లో ఉపయోగి పశువును వధ చేసిన వానికి మూడు సంవత్సరములు కైదు విధించు చట్టతి ఆంగ్లేయు లిక్కడ రాజ్యము చేసినపు డుండెడిది.

ఆచార్య వినోబాజీ, రాష్ట్రపతి డా. రాజేంద్ర ప్రసాద్ జీ, ఆస్సా నజ్జరుల యుపస్థితిలో ౧౨-౨-౧౯౪౩న గోవురి యందు గాంధీమహాత్ముని నమ్మకతో సీక్రీంచి తిర్మానము చేయబడినది.

హిందుస్థాన్ యొక్క రాష్ట్రయ ఆర్థసాధన దృష్టితో ఆవులు ఎఝలు దూడలు వీని వధ జరుగుట సర్వదా అనిష్టము. కాబట్టి నేటి ఏషియన్ పరిస్థితి యందు, అవివేక పూర్వముగ జరుగు గోవధను దృష్టియందుంచుకొని యీనమ్మెతనము వెంటనే కొడెలు, పెయ్యలు ఉపయోగి పశువులు చంప బడుటకు వీలులేని విధమున శాసనము చేయవలయునని కోరుచున్నది,

గాంధీగారు అనుపయోగి పశువుల వధ శాసనము ద్వారా నిలుపుదల చేయవలయునని సమ్మతి యాయని మాట వాస్తవమే, ౧౭-జూలై-౧౯౨౭ న వెలువడిన నవశేషము లోని లేఖ చూడుడు.

బంజారులో అమ్మబడు గోవులన్నియు వెళ్ళు వెలాచిప్పిప్పుత్తము కొనివెను. వృద్ధ, వికలాంగ పశువుల నన్నిటిని రక్షించుట రాజ్య కర్తవ్యము.

దీనియక్షప్రాయ మేమగును! ఈపయోగి పశువుల నను శాసనము ద్వారా ఆవుచేని అనుపయుక్తములగు పశువులను ప్రభుత్వము కాపాడవలయునని వారి యక్షప్రాయము. గాంధీ రి పేరు బిచ్చ కొని పశువులను సంపాదించిన్న మహానుభావులందఱును గొప్పయు నంభాష్టముగ నిలుపుదల మొదలచని పక్షమున, గాంధీగారి సద్బాంధవ్యమును సమర్థువారగుచో శాసనము ద్వారా ఈపయోగి పశువుల పదాపి, అనుపయోగి పశువులను స్వయముగా పోషింప వలసి యున్నాము.

పుట్టపుట్టము, దానిని సమర్థింపు పాదు, గొప్పగొప్ప సలహా ప్రకారము గోపంశమును పెంచుండి రక్షించ వలెతులనె యెన్నరిక నెట్టి యాపత్తి నుండదు.

రాజప్రతిక కారణముల నుండి వివేచించి యితర కారణముల వలన పోగవద నాపరాధని యెంచు సజ్జనులు చెప్పే ప్రవనాత్మక కార్యములు కాని, శాసన సంబంధములగు హేతువులు కాని యుక్తియుక్తములు కావు. అవియన్నియు స్వరాజ్యమును స్థాపించుటలో హిందూ ముస్లిములయే కత యునరమనియు, సంస్థానాధికుల సమ్మతి కావలయు ననియు చెప్పు ఆంగ్లే యుక్తి హేతువులను బోలియుండుననుట తథ్యము. సంతునిబోబాగారు ౧౯౧౨ నవంబరు సర్వోదయములో నిట్లు వ్రానియున్నారు. గోవద నిషేధము లోకొజ్జ (మాండేటు) ఈ లోకొజ్జను కార్యరూపమున పరిణ మింప జేయుట కొక్కటే యుపాయము. అది జరమతము. సంఘభావముతో జనమతము సేకరించుటయే. గోవును కాదు, తనను రాష్ట్ర మును సర్వ వాశమునుండి రక్షించుకొన దలచుచో గోతక్షణ కొజ్జకు ప్రబలమైన

జనకుతమును సంపాదించుదు. ఒకవేళ రాజ్య మోహము వలన కానీ, స్వార్థవశమున కానీ, అలసత వలన గానీ, ఈ యవసర కర్తవ్యమును లక్ష్యము చేయని పక్షమున కునము మిగలము, కునము సంపాదించిన స్వాతంత్ర్యము మిగలదు. గో.ధ నిలిచి పోయినవాడు జనులలో గౌరవ భావన జాగ్రత కుగును అంతట స్థిరరూపమున తచనాత్మక కార్యము ప్రారంభించును. అందువలన దేశమునకు, గోధనమునకు లాభము చేకూరును. వంశస్థులి ఉద్ధరింప బడును. పాలు నెయ్యి పెంపగును.

## The Constitution an eye opener-

Clause 48 of section 4 of the Indian Constitution runs thus:—

*"The state shall endeavour to organise agriculture and animal husbandry on modern and scientific lines and shall, in particular, take steps for preserving and improving the breeds and prohibiting the slaughter, of cow and calves and other milch and draught cattle."*

### PARLIAMENT OF INDIA

#### Questions and answers regarding Cowslaughter

*FRIDAY, the 15th Dec. 1950.*

Will the Minister of Agriculture be pleased to state :—

(A) Whether it is a fact that some committee had been set up to find out ways and means to ban cow slaughter in our country ?

(b) What were its recommendations ?

(c) What steps have been taken to implement them so far ?

*Answer :—*

*The Honourable Shri K. M. Munshi :—*

(a), (b) & (c).

The Honourable Member's attention is invited to a statement made by my predecessor in office on 24th March, 1949, in the Constituent Assembly. In November, 1947 Government appointed an Expert Committee to consider and recommend a comprehensive plan of action for preserving the cattle wealth of the country and for promoting its development. This committee submitted its report in November 1948. Copies of the report were circulated to the members of the House. The Committee recommended, inter alia, that the slaughter of cattle was not desirable in India under any circumstances whatever and that its prohibition



should be enforced by law. In order to achieve this end, the committee suggested that the following recommendations should be given effect to :—

- (1) Total prohibition of slaughter of all useful cattle other than as indicated below:—
  - (a) Animals over 14 years of age and unfit for work and breeding.
  - (b) Animals of any age permanently unable to work or breed owing to age, injury or deformity.
- (2) Unlicensed and unauthorised slaughter of cattle should be prohibited immediately and should be made cognisable offence under law.

(2) The law for prohibiting slaughter of cattle totally should be enforced as early as possible but in any case within two years of enactment of legislation, during which period necessary arrangements should be made for the maintenance care of unserviceable and unproductive animals.

Government have decided to accept the first two recommendations of the Committee. The enforcement of the third recommendation is contingent on the establishment of Go-saidans. This matter is being further examined.

## పరిశిష్టము

*Extract :—*

### SECRET WILL OF BADSHAH BABAR TO PRINCE HUMAYUN.

'Oh son, the kingdom of India is full of different religion, Praised be the God that He bestowed upon Thee its sovereignty. It is incumbent on Thee to wipe all religious prejudices off the tablet of your heart; administer justice according to the ways of every religion. Avoid especially the sacrifice of the cow by which thou can not capture the heart of the people of India; and subject of this country may be bound up with royal obligations.'

(Translation—Original kept in Bhopal Stat. Museum



*Extract from—*

### BHARAT GOVERNMENT'S DIRECTIVE TO THE STATES.

*Dated the 20th December '50*

“ ————— In the absence of slaughter, the

best type of hide, which fetches good price in the export markets would no longer be available. A total ban on slaughter is thus detrimental to the export trade and works. In view of what is stated above, the Government of India hope the adverse effects of a total ban on the slaughter of cattle will be realised by the States and in the larger economic and other interests of the country no legal restriction on the slaughter of useless and unproductive cattle will be imposed. States which have already passed legislation totally banning slaughter are accordingly requested to take early steps to reconsider it "

[While writing this book, Gandhiji's essays, Shri Satis Chandra Das Gupta's Cow In India, Kalyan's ( Gorakhpur )—special issue on the Cows, and Govt. reports have been consulted.]



ఆర్యసమాజము—గౌరవ—అంబోళనము  
( ౨. పం. దురంద్రాస్మి - రాజగురువు. )

## సార్వదేశిక ఆర్యప్రతినిధి సభాద్యక్షులు

సార్వదేశిక ఆర్యప్రతినిధిసభ గౌరవము నిషేధింప బానుకొని,  
(౨౨-౨-౧౩) అంతరంగ నభలో నందులకు వలయు నాందోళనము  
జరుప నిర్ణయించినది. స్వతంత్ర భారతమున గౌరవ నిలిచి పోగల  
దని భావించితిమి. విదేశీయుల పాలన కాలమున గౌరవము నిలుపుటకై  
యనేక పర్యాయములు యెత్తించిన దేశనాయకులు, భక్తులును దేశము  
నకు స్వాతంత్ర్యము లభించి ప్రజా ప్రభుత్వమేర్పడిన తదుపరి కూడ  
గౌరవము నిరాటంకముగ జరుగ నెత్తురని యెన్నడును నెంచి యుండ  
మైతిమి. శాసనాధికారము స్వాయత్తము కాగానే ప్రభుత్వమున గౌరవ  
దేశమునందు జరుగ కుండ నిట్లు శాసనము చేయగలరని యానించితిమి.  
స్వతంత్ర భారతమున గౌరవము నిషేధింపుడని ప్రభుత్వాధికారులను  
గౌరవ నందులకై యాందోళనము జరుప వలని పచ్చునని స్పష్టము  
నందును నెన్నడును భావించి యుండమైతిమి. అందువలననే ఆర్య  
సమాజము భారతమునకు స్వాతంత్ర్యము లభించిన తరువాత కూడ  
నైదారు సంవత్సరముల దీర్ఘకాలము ప్రతిష్ఠించినది. కాని, గౌరవ  
నిషేధింప బడుటకు బదులు దేశమునందు పూర్వము కంటె నెక్కుడుగ  
దినదినము గౌరవ జరుగు చున్నది. కఠిక దుకాణములు క్రొత్తవి  
యేర్పడు చున్నవి. గౌరవాంశము విరివిగా పరదేశముల కెగురుతి  
చేయబడు చున్నది. ఇది యంతయు జూచి సార్వదేశిక ఆర్యప్రతి  
నిధిసభ తన సామూహిక శక్తిని వినియోగించి గౌరవమునై యెత్తింప  
నిశ్చయించినది. ఇందులకై రాష్ట్రప్రభుత్వమును గౌరవము నిలుపుడని  
యర్థింప నారంభించినది. భారతమున గౌరవము ద్వారా జనులకు

శ్రేయస్సు కలుగ గలదని యించి యీకార్యము నందార్యసమాజము తన శక్తిని వినియోగింప నెంచినది. ఈపరిత్ర కార్యమును నమాజము తన కార్య క్రమమున కంగముగా గ్రహించుటలో రాజనైతిక ప్రయోజన మొందును దానికి లేదు. అధికార వాంఛతో నికార్యమున సమాజ మడుగిడ లేదు. అందువలన సార్వభౌమ ఆర్యప్రతినిధిసభ కధ్యక్షుడనై నేను కేంద్రప్రభుత్వము, రాష్ట్ర ప్రభుత్వములు శాసన పూర్వకముగ గొవధను నిలుపుదల చేయనంత వరకు సమాజమునకు నంబంధించిన ప్రతివ్యక్తియు గొరక్ష ఆందోళన తన కార్యక్రమమునకు ముఖ్యాంగము నెంచి సర్వవిధముల గొవధ వాపుటకు ప్రయత్నింప కలయునని కోరుచున్నాడ.

సమాజ సేవకులారా! మహర్షి దయానందుడు తనజీవిత కాలములో దేశము పరాధీనమై యున్నపుడే భారత మనకము సుండి గొవధ యనెడి కలంకమును దూరమొనర్ప యుండుట మీరెఱుగనది కాదు. మహర్షి శబ్దములను స్మరింపడు.

సర్వశక్తిమంతుడగు పరమేశ్వరుడు సృష్టియందలి మానవాత్మ లలో తనదయను, న్యాయమును ప్రకాశింప జేయును గాక! అందువలన నెల్లరు దయగలవారై, న్యాయయుక్తులై నతతము సర్వోపకారకములగు కాత్యముల నొనర్తురు గాక! స్వార్థపరులై, పక్షపాతులై కృపా పాత్రములగు గోవుమున్నగు పశువుల వినాశము నొనర్పకుండురుగాక! అందువలన దుష్కాది పదార్థములు విరివిగా లభించి, కృషిమొదలగు సత్కర్మలు సిద్ధించి యెల్లరు నానందము ననుభవింతురు గాక!

చివరకు ఆర్యసంస్కృతి యందు, భారతీయ సభ్యతయందును, శ్రద్ధా వక్తులుగల ప్రతి హిందు సంస్థయు పూర్వముగ నీసత్కార్యములందు నహతరింప గలదని విశ్వసించు చున్నాడ.

ఈ పవిత్ర కార్యమునందు మేము సాఫల్యమునందు వరకు భాగ్య  
జననముదాయము మాకన్ని విధముల సహకార మొనర్పగలదనియో  
నాకు విశ్వాసము.

సార్వదేశికనభ యాయాందేశికమును నడుపుటకై యొక యువ  
శమితి నేర్పాటు చేసినది. అచ్చుది త్వరలో తన కార్యక్రమము నొక  
దానిని నిర్దవణచి ప్రకాశింప నున్నది.

ఈయువశమితి తన కార్యక్రమమును నిర్దవణచేసి ప్రకటించు  
లోపలి ఆర్యసమాజకులు గోకరుణా నిధిలో నిర్దేశించిన విధమున గోకృ  
పాది రక్షణసభను స్థాపించి గోరక్షణ కార్యమును ప్రారంభింప వచ్చును.

## గోరక్షాండోళన సంయోజకుని వక్తవ్యము.

శ్రీ మద్దయానంద మహర్షిచే పోరంధంప బడిన గోరక్షాండోళన మును సార్వదేశిక ఆర్యవ్యతిరేఖినభ మరల ప్రారంభంప నిశ్చయించి నట్లు, సభాధ్యక్షులు మానసియులు, రాజగురువులునగు శ్రీ పం. భురేంద్ర శాస్త్రిగారు చేసిన ప్రకటన లలన మికు తెలిసియే యుండ వచ్చును.

నేనీ యాంధోళన ఉద్దేశమును స్పష్టపఱచుటకు గాను ఈ పూర్వ వక్తవ్యము లను చెప్పట యుచితమని యెంచుచున్నాడ. ఈ యాంధోళనము రామ నైతిక పక్షములకు నంబంధము లేకుండ దోషాల్లమును బ్రకటింపి నుడువ బడుచున్నది. జనులు, ప్రభుత్వము నియంతలు గానియు పాపమును తమ కర్తవ్యమును పాలించుటకు బయలుపడె ప్రతిపక్షాల్లముగాను మీ యాంధోళనము ద్వారా బాంధ్యంతుము. పాలనిచ్చు పశువుల కన్నెట్టికి సేక జేయుట మాకర్తవ్యము. కాని గోవుల హత్యయు మిగిలిన పశు వుల కంటె మిన్న గోవుల మహత్త్వమును గూర్చి అట్లు గురువారు దయానంద మహర్షిచే రచియింప బడిన గోరక్షాండోళన గ్రంథములు గాక, దానిని పదుపుటయే తడవుగా గోరక్షాండోళనము సంపత్తి సమితి భావము దృష్టిగోచరము కాగలదు.

ఆంధోళనమునకు నంబంధించిన కొన్ని ప్రాథమిక విషయాదులు (ఉపసమితిచే దివి. ౨౯-౬-౫౩న సభలో సంగీకరింప బడినవి) నిర్దేశార్థ మిట పొందుపరచ బడుచున్నవి. ఈ గొప్ప కార్యమునకు సాధించుటకు సాధనములు కూడ గొప్పవిగా గ్రహించుట అవసరము. అందువలన నట్టి సాధనములను చెకూర్చుటకు తగినంత సహాయము చేయుటకు మీరు మిశ్రక్తిసంతయు వినియోగింప వలయునని పోర్టించుచున్నాను. ముందుగా సభద్వారా ప్రకటింప బడిన గోరక్షాండోళన సంబంధించిన ప్రతి

జ్ఞాప్తములు ఎక్కువ సంఖ్యలో జర్జీవేసి, ఆందోళనకు సహాయము చేయవలయును. నెట్లను అమ్మి యెక్కుడు ధనము పొందునని గౌరవనమితికి సంబంధించిన నిధికి పంపవలయును.

దీనితోబాటు సామాజికులు కాక పోయినను గోవుల విషయమున శ్రద్ధా నక్తులుగల మహనుభావులు, సంస్థలుకూడ మాయాకార్యమునకు లోడ్వన వలయునని ప్రార్థించుచున్నాడు. ఆర్యసమాజికులతో సనేక విషయములందు మత భేదమునన్నను, సామాజికులు నేయు గౌరవణకార్యముతో నేకభవించుననారు ఆత్మజాతిలో నెక్కురునుండిరనియే మావిశ్వాసము. అందువలన నెట్లను నార్యసమాజికుల కివిషయమునందు పూర్ణసహకార మొసంగి వారు ప్రారంభించిన కార్యమును వఫలమొనర్చి దేగవార్తకులు కాగలరని నావిశ్వాసము. ప్రతిజ్ఞా పత్రములు, ధనసహాయము అమ్మకలనను నెట్లు సార్వదేశిక ఆర్యప్రతి నిధిసభ శ్రద్ధానంద బలిదాన భవన్ ఫర్మి, వ్యాసిన అభింస గలవు. తెలుగు ప్రార్థనా పత్రములు ఆర్యప్రతినిధిసభ హైద్రాబాద్-బ్రాసి తెప్పించుకొన వచ్చును.

## గోరక్షణ ఆందోళనమునకు సంబంధించిన నిర్దేశములు

సార్వదేశిక ఆర్యప్రతినిధిసభకు చెందిన అంతరంగ సమితిచే నియమింపబడిన ఉపసమితి తెది ౨౯-౩-౫౩న సమావేశమై, కార్యము నాదంభించుటకుగాను క్రింది కార్యక్రమమును నిశ్చయించితిది.

(౧) ప్రతి సమాజము తనస్థానము నందొక గోవుప్రతినిధి రక్షణసభ' గౌరవానిధియందు చెప్పబడిన నియమములతో నిర్మించి ప్రతిసభ సభకు తెలియ పరచ వలెను.





(౨) గోతృప్ర్యాది రక్షిణీపథ ఆయాపేటలలో సహకార నమితులను నిర్మించి స్థానికనంత్తలచే నిర్దేశింప బడిన ప్రదేశములందు గోవులను తక్షింప వలయును.

(౩) ప్రతిజ్ఞా వత్యములను ఎక్కుడు సంఖ్యలో నింపి వానిని సార్వదేశిక ఆర్యవ్రతనిధి నభకు పంపవలయును. ఒక్కొక్క నమాజము కనీసము నూరు పత్రములు నింపి పంపుట తప్పని నరీగా నెంచవలెను. (ప్రతిజ్ఞా చేయువాడు ఆర్యసమాజ సదస్సుయే కావలయునను నియమము లేదు.)

(౪) గోరక్షణలో గల విశేషములను బోధించుటకు గాను తమ స్థానములందు సార్వజనిక సభలను జరుప వలయును.

(౫) నగర వాసులలో ప్రతి వ్యక్తికి నొకగోతరువానిధి యున్నక మును అందజేయ వలయును.

(౬) విధానసభ (శాసనసభ), లోకసభ (ప్రార్థమెంటు), జిల్లా బోర్డు, మ్యూనిసిపాలిటీ, గ్రామపంచాయతి మొదలగు సంస్థలకు సంబంధించిన సదస్సుల (మెంబర్లు) ద్వారా ఆయాసభలలో గోవధను నిషేధించుటకు వలయు తీర్మానములు చేయించి గోవుల తక్షింప యత్నింప బోవుమును.

(౭) మ్యూనిసిపాలిటీ, గ్రామపంచాయతి, జిల్లాబోర్డు, మున్నగు సంస్థలచే నీక్రింది విషయములంగీకరింప బడునట్లు యత్నింప వలయును.

(౮) తనహద్దులలో శాసనము ద్వారా గోవధ నిలుపుదల చేయించుట,

(ఖ) గోవులను పక్షించుటకు తగిన స్థలము నగరములో నొసంగి సహకార సమితులకు వారి కార్యక్రమమున తోడ్పడుట.

(గ) కొత్తగా నిర్మించు భవనములలో గోవులనుంచుటకు తగిన స్థానమును వేరుగా నుంచునట్లు జూచుట.

(చ) వికలాంగ పశువులను పక్షించుటకు సహాయమునర్పిట.

(త) మాంసము, చర్మమునకు సంబంధించిన వ్యాపారమునట్లు వారికి గోవుల నమ్మకుండ జూచుట.

(ప) ప్రతిగ్రామము నందును పశువులు మేయుటకు వలయు భూమిని కేటాయించునట్లు జూచుట.

(బ) మంచి ససలుకు సంబంధించిన ఆబోతులను పశువుల పాల గుల కిచ్చుట.

(ఝ) పశువ్యాపారి, దుకాణదారులు పశుపాలనే నిమిత్తమై భవనము సేకరించుటకు తగిన విధానముకొని యేర్పరచునట్లు జూచుట.

(ణ) శుద్ధమైన ఆవుపాలు నెయ్యి దొరుకుటకు ఏలయిన కేంద్రముల నేర్పరచుట.

(ం) పెద్ద పెద్ద యజ్ఞముల నొనరించి, గోచర్మముతో చేయబడిన పస్తువుల ముపయోగింపఁబడిన పశుజలచే పశుతిజ్జలు చేయింప వలయును.

(ఁ) తమతమ నివాస స్థలములలోనున్న యితర మతములకు చెందిన వ్యక్తుల సహకారమును కూడ గోతక్షణ విషయములందు సంతాపించి వలయును.

(ఁ) స్థానిక సమాజమునకు చెందిన ముఖ్యవక్తి, నగరమునగల

వ్యముఖ వ్యక్తితో కలిసి సమీప ప్రాంతమున ప్రభుత్వ పరిధి గోరక్షణ విషయమున జనులకు ప్రోత్సాహమును కలిగించి వలయును.

(౧౩) గోరక్షణ సంఘాలింపు సభ్యులను పెద్దలను జేర్చి యొక సంఘమును నిర్మించి వలయును.

(౧౪) నిత్య-ప్రతిదిన శృంగారములలో నుపయోగించబడు గొర్రువులను పరిశీలించి యట్టివస్తువులలో నేవేని గోరక్షకు కావలగునది యున్నచో వానిని ప్రజలుపయోగింప జేయుదునట్లు వారికి చూపించి వలయును.

(౧౫) పాద్యభిక్షకములలో గోరక్షకు కాని, గోమాంసమును కాని ప్రోత్సహించు బాగములున్న వాబాగములను భిక్షకములనుండి తొలగించుటకై పూర్వప్రయత్నము చేయవలయును.

ఉపర్యుక్త కార్యక్రమము నాచరణలో పెట్టుటకు ప్రతి గ్రామస్థాని, సమాజము, ప్రతినిధినభి, అందరును వెంటనే పూనుకొనవలయును.

## విశేష నివేదనము

(౧) ఆర్యసమాజమే కార్యమును జేయదల పెట్టునో బాగుగ నాలోచించి యారంభించును. అది గాని మేడలు కట్టి తలపెట్టదు. ఈ యాందోళన నారంభించిన ప్రతి యార్యబంధువుడు 'నివేషయమును మరవరాదు' ఆర్యసమాజమున కింతకు పూర్వము లభించిన కీర్తిని కాపాడుటయే కాక దాని నినుమడిచి జేయవలయును.

(౨) మీసమాజముచేయు ప్రతికార్య వివరణము నియమ పూర్వకముగ ప్రాంతీయ సభకు, కేంద్ర సభకు పంపుచుండ వలయును. స్థానిక సమాచార పత్రములందును ప్రకటించుటకై యత్నింప వలయును.

(గ) నభనుండి యానిర్దేశము మిశ్రమాజమునకు చేరుటయే తన పుగా మిశ్రమాజమున కెన్ని ప్రతిష్ఠా పత్రమాలు పంపబడినదో నాకు తెలియ పరుతురుగాక.

(చ) సభ, గౌరవ-ఆందోళన నహయార్థము ఒక్కొక్క రూపాయి నోట్లు రంగులతో నచ్చువేయించినది. దాని (నమూనా) మాదిరి మీకు పంపబడినది. అవి ఒక్కొక్క రూపాయి తగిలినవి ఖావింపుడు. ధనవంతులయినవారు వానినెక్కుడు సంఖ్యలో తీసుకొనునట్లు ప్రేరేపింప వలయును. ౧౦-౨౦-౩౦-౪౦-౫౦ అంతకంటె ఎక్కుడు గాని తీసికొనునట్లు చేయవలయును. కొనిన మొక్క నోట్లను ప్రతివ్యక్తి తీసికొని వలయునని నిశ్చయింప బడినది. అంతటి శక్తియు లేనివారు ఇరువురో, నలుగురో కలిసి యొక నోటును తీసి కొనినను తీసి కొనిన నచ్చు. ఈ నోట్లు మిశ్రమాజమున కెన్ని పంపవలయునో వ్రాయుడు.

(ట) మీకు పంపిన ఈనిర్దేశములను బాగుగ పరిచారము చేయును. ప్రతిష్ఠా పత్రములు, నోట్లు చేరగానే నప్రాపకములగు సంగు రాబోపు వారమున సార్వజనిక సభ జరుప బడునని వెల్లడింపుడు. అధివారమునాడు సంద్య అగ్ని మోత్యము, ప్రార్థన, వేదోపదేశము వైవ తమపరి ప్రముఖవ్యక్తి ద్వారా పది పదునైదు నిమిషములు గౌరవణ ఆందోళనను గురించి యుపన్యసింప జేయుడు. ఉపన్యసించు వ్యక్తి పురుషుని గంభీరముగా శౌర్యతలకు తెలుప వలయును. కటుభావణ ఆంధోత్సాహము ఆందోళనకు గల మహత్త్వమును చెడగొట్టును. కావున ఉపన్యసించు వక్తి సత్యమును చక్కగా నిరూపించుట మిక్కిలి యవసరము. సార్వజనిక సభయందు ధనమును, వ్యయంపేపకులను సేకరించుటకు శౌర్యతను ప్రార్థింప వలయును. ఈయాందోళన గంభీరముగా నడుపవలయును. ప్రభుత్వపు అజ్ఞలను ఉల్లంఘింప రాదు.

(త) పృథివిప్రతములను నింపి సభకు పంపుచుండెడి 'లిప్తు' నభకు పంపి, దాని పృథిలిపి యొకటి సమాజమున నుంచుకొనవలయును.

(ప) మీనగరములలో సమాజముకాక యితర సర్వజనైస్స నున్నచో వారికి నభానిర్దేశములంద జేసిన మీదట వారు నహికార భావమును చూపించి తొట్టాటు చేసిన యెడల, ఆసంస్థలయు, వాని యధికారములను హస్తాక్షరములలో పత్రములను సంపాదించ వలయును. అట్టి ప్రత్రములను సభకు పంపుచు వాని పృథిలిపి యొకటి సమాజమున నుంచుకొనవలయును.

(ఠ) ధనము కూడినట్లు దానిని సభకు పంపుచుండ వలయును. ప్రావుచేయబడిన ద్రవ్యములలో నాలుగవ వంతు స్థానికకార్య కలాపములలో ఖర్చు చేయుటకై సమాజము తనదగ్గర పెట్టుకొని పెట్టుకొని లెక్కలతో భాటు సభకు పంపుచుండ వలయును. పృథి వారము గౌరవణకు సంబంధించిన ఆయవ్యయములు నత్యంగమున వినిపించుటయే కాక స్థానిక పత్రములలో ప్రకటింప జేయుట యుత్తమము. దీని వలన జనులలో విశ్వాసము పెంపు కాగలదు.

(మ) స్వయం సేవకులు ప్రథమమున ధనమును నికూర్చుచు నభనిర్దేశించి నట్లు గౌరవణకు సంబంధించిన కార్యములను సెరపెట్టుచుండవలయును. ఆర్యసమాజమిందులకై నత్యాగ్రహము చేయవలసిన స్థితి యేర్పడనియే విశ్వసించ బడుచున్నది. శాంతి మయ సాధనముల నన్నిటిని ప్రయోగించి యత్నింప బడును. నత్యాగ్రహ ముంతయు సాధనముగా నెంచి గత్యంతరము లేనివాడే యది గ్రహించ బడును అందులకై నిధముగా నుండవలెను.



## కవిరాజు హరినామదాసు (సహస్రశ్లో) బి.వి.

### పశువులలో పాలుపెంచుటకు ఉపాయములు

(౧) పశువులకు నిత్యము పొట్టనిండు నట్లు గడ్డి తినిపింప వలయును.

(౨) పాలు తీయుటకు ముందుగా వచ్చిగడ్డి తినిపింప వలయును. కృతముగా పరిమాణము పెంపించును.

(౩) పాలిచ్చుటకు ప్రారంభించిన మూడన దినమునుండి యీ క్రింది యుపాయములను చేయు చుండవలయును.

అర్ధసేరు (౪౦ తు.) మి. పనూకలు, అర్ధసేరు (౪౦ తు.) బియ్యము ఉప్పు ౫ తులములు, పసుపు ౨½ తులములు నీళ్లలో కలిపి ఉడక బెట్టి వలయును. అందులో ౨౦ తులములు బెల్లము కలిపి కొంచెము వేడి యుండగానే సాయంకాలమున పశువుచే తినిపింప వలయును.

(౪) చెడుకు గడ్డ తునకలు కానీ, కొంచెము రసము తీసిన చెరుకు దంటుకానీ తినిపింప వలయును.

(౫) పసుపు కానీ, తెలగపిండి కానీ, ఉడక బెట్టిన బటాణీలు కానీ తినిపింప వచ్చును.

(౬) ఉడక బెట్టిన చెడురు ఆకులు ౨½ తులములు, కొంచెము నాము బెల్లములో కలిపి అవుకు పెట్టినచో పాలు వృద్ధి యగును.

(౭) బెల్లము, కాంజీ, కలిపి తినిపించిన పాలెక్కువ యగును.

(౮) నెటెట్ అదే పోటాని నుండి, ౫ తులములు, పదికి ౫ తులం వలపు మన్ను ౫ తు. జీలకర్ర ౫ తు. తెల్లగండ్లు ౫ తు. ౧౦ తు. సాంఫ్, ౫౦ తు. లవంగములు ౫౦ తు. పనిపిన్నిటిని బాగుగా పొడి పెయించ వలయును. ఈవల సాయంకాలములందు పశువును గడ్డి తిని పిరిచు నపుడు ఈపొడిలోనుండి గుప్పెడు పొడి అగడ్తితో కలిపి తినిపించిన తప్పక పశువులు పాలనెక్కువగా నిచ్చును.

(౯) పప్పు కడిగిన నెట్లో కొంచెము చింతపండ్లు కలిపి పుర్రు అకు త్రావించిన పాలు ఎక్కువగా నిచ్చును.

(౧౦) అకస్మాత్తుగా పాలెండి పోయినచో చుప్పాయికాయ, పళ్ళులు కలిపి నూరి బెల్లము, మైదా పిండితో కలిపి తినిపించినచో పశువులు మరింత పాలనియి వడగును.

(౧౧) పశువుకు దాని పాలను పండి త్రావించినచో పాలు పెంపుగా నిచ్చును.

(౧౨) నేయి, బెల్లము, మైదాపిండి కలిపి తినిపించినచో పాలెక్కువగా వడగును.

(౧౩) బెల్లము ౧ 1/2 సేరు [౧౨౦ తు.] చువలు 2 1/2 సేర్లు [౨౦౦ తు.] కలిపి ఉడక చెట్టి పశువుకు తినిపించిన చాల దినములవరకు పాలువృద్ధి నొందును.



# సార్వదేశిక సభాంతర్గత గోరక్షాందోళనకః చేందిన ప్రతిజ్ఞాపత్రము

“ ఓమై అగ్నే! వ్రతపతే! వ్రతంచరిష్యామి  
తచ్చకేయమై తన్మైరాధ్యతామై,  
ఇదమహమస్మకాత్ సత్యముప్రేమి.”

కృషి పృథానమగు భారతదేశమునకు గోమాత యెంతటి యుత  
యోగకరమో నేను బాగుగ గుర్తించుచున్నాను రాష్ట్రము నుద్ధరించు  
టకు ఇక్కడి భూమి, జలము, వాయువు, నదులు సంత మహత్వము  
కలిగి యున్నదే గోవులు నట్టి మహత్వమునే కలిగి యున్నవి. తమ  
మతాంతర భేదము చూడకయే యీ పశుధనము ఇక్కడి ప్రతి వ్యక్తికి.  
సంతగానో ఉపకరించుటయే కాక శక్తి సౌసంగునది యని నావిశ్వాసము,  
దీనికి సౌజన్యము దీనిని వృద్ధి పరుచుట, మరియు రక్షించుట నాపరమ  
కర్తవ్యము, దీనికి విపరీతముగ వర్తించుట దేశద్రోహమని యెంచుచున్నా  
ను. సార్వదేశిక అర్హప్రతినిధిసభ సభద్వారా నడుపబడు గోరక్షాందోళ  
నము దేశహితకరమని యెంచుచు సభ యాదేశమును లేక యోచనను  
కర్మ రూపమున పరిణమింప జేయుటకు నెల్లప్పుడు సిద్ధముగా నుండును.

నామము \_\_\_\_\_

తండ్రి—భర్తనామము \_\_\_\_\_

ఆయువు:- \_\_\_\_\_

యోగ్యత \_\_\_\_\_

వృత్తి:- \_\_\_\_\_

చిరునామ-(పూర్తి)

జేడి \_\_\_\_\_

సంతకము.













